

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พัก
ที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติ
ในจังหวัดน่าน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พัก
ที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติ
ในจังหวัดน่าน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
เมษายน 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยต่อเนื่อง ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติ ในจังหวัดน่าน” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร.วารัชต์ มัชฌมบุรุษ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัถ)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง

พฤษภาคม 2556

กิตติกรรมประกาศ

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติ
ในจังหวัดน่าน สำเร็จได้ด้วยดี จากความร่วมมือของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน
ที่กรุณาให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ และจากบุคคลหลาย ๆ ท่าน
ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษา ความคิดเห็น และกำลังใจ ผู้วิจัยขอขอบคุณ
ดร.วรัชต์ มัชฌิมบุรุษ ที่ปรึกษา และคณะอาจารย์ สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้ให้ความรู้ คำชี้แนะ ตลอดแนวทางการทำงาน ขอขอบคุณ ครอบครัว
ของข้าพเจ้าที่ได้ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมา

หากการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษา ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะ
จากทุกท่าน

สุชุม คงดิษฐ์

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน
ผู้ศึกษาค้นคว้า	สุชুম คงดิษฐ์
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.วราวัชต์ มัชฌมบุรุษ
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	กิจกรรมการท่องเที่ยว, ที่พักแรม, อุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน, การท่องเที่ยวสีเขียว

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการที่พักอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน ทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแม่จริม อุทยานแห่งชาติขุนน่าน อุทยานแห่งชาติขุนสถาน อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อุทยานแห่งชาตินันทบุรี อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน และอุทยานแห่งชาติศรีน่าน โดยศึกษา เจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ จำนวน 14 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก รายงานเป็นเชิงพรรณนา และศึกษานักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลดังนี้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม การบริการที่พักได้มาตรฐาน ร้อยละ 4.12 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมปลูกต้นไม้กับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 3.97 นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ ร้อยละ 3.76 การศึกษาครั้งนี้พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) และที่พักแรม มีความสอดคล้องกับ การบริการสีเขียว (Green Service) ส่วนแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

ให้มีความสอดคล้องกลมกลืนและคุณค่าความโดดเด่นของทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องให้ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต แก่นักท่องเที่ยวได้มาก และด้านที่พักแรม คือ ควรปรับปรุงการจัดการและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติที่รักษาสีงแวดล้อม มีแนวทางการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างผลกระทบทางลบ น้อยที่สุด

Title THE TOURISM ACTIVITY AND ACCOMMODATION OF 7 GREENS
CONCEPT FOR NATIONAL PARK IN NAN PROVINCE.

Author Sukhum Kongdit

Advisor Dr. Warach Madhyamapurush

Academic Paper Independent Study M.A. in Hotel and Tourism Management,
University of Phayao, 2012

Keywords Tourism activity, Accommodation, National park in Nan Province,
7 Greens concept

ABSTRACT

This research aims to study the tourism activities. And management of the National Park in Nan Province. To study on the development of tourism activities. National environmental and accommodation in Nan Province. And to study the development of tourism activities. And environmental protection and national parks, including Yosemite National Park in Nan and 7 runs. Khun Nan National Park. Johnny Appleseed Park Place. Doi Phu Kha National Park. National Nanthaburi. Roller Cave National Park beyond. Si Nan National Park and National Park authorities in the study of 14 people using in-depth interviews. Report is descriptive. Review and study of 400 people in the study had the following results tourists are satisfied with the development of tourism activities. There are special events. Appropriate to the occasion time and cultural heritage of the community, 20.4 percent rated their satisfaction on the development camp. Service standards and found that 12.4 percent of the demand. And opinions on the development of tourism activities. Tree planting activity with tourists tourists to 3.97 percent. And opinions about the development camp. Managed the building of infrastructure like roads, water, electricity and toilet facilities, first aid. Appropriate and in harmony with the area percentage 3.76, this study found that tourism activities are consistent with Green Activities (Green Activity) and is consistent with the camp. Service costly new colors (Green Service) and the development of tourism activities is to develop tourism activities in harmony with the values and distinctive resources or the environment. And create a negative impact to a minimum. Tourism activities to experience, learn about the culture, traditions and

way of life for those natural resources significantly. And the camp is to improve management and services that are environmentally friendly. The practice environment. Practices that have caused the most. And create a negative impact to a minimum.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บริบทพื้นที่ศึกษา.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	21
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism).....	22
แนวคิดการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ.....	24
แนวคิด 7 Greens.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
3 วิธีดำเนินการศึกษา	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	82
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	84
ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการ จัดการที่พักแรมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน.....	84
ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยาน แห่งชาติในจังหวัดน่าน.....	85
ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน	91
5 บทสรุป	93
สรุปผลการศึกษา.....	93
อภิปรายผลการศึกษา.....	94
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ	99
ภาคผนวก ข แบบสอบถามนักท่องเที่ยว.....	100
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	106

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ....	81
2	แสดงจำนวนและร้อยละ เพศของนักท่องเที่ยว	85
3	แสดงจำนวนและร้อยละ อายุของนักท่องเที่ยว	85
4	แสดงจำนวนและร้อยละ การศึกษาของนักท่องเที่ยว	86
5	แสดงจำนวนและร้อยละ อาชีพของนักท่องเที่ยว	86
6	แสดงจำนวนและร้อยละการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน	87
7	แสดงจำนวนและร้อยละความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว	87
8	แสดงจำนวนและร้อยละความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม	89
9	แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	90
10	แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พัก ...	91

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
---	---------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวโลกในปัจจุบันมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและอยู่ในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากการพยากรณ์ขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางระหว่างประเทศเป็นจำนวนประมาณ 1.5 พันล้านคน และทวีปยุโรปจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกที่นิยมเดินทางไปเยี่ยมเยือนมากที่สุด แต่ส่วนแบ่งทางการตลาดของยุโรปจะลดลง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางเอเชีย แปซิฟิกเปิดตัวเพิ่มขึ้นส่งผลทำให้มีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นและยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมเป็นลำดับที่ 2 ของโลกรองจากทวีปยุโรป โดยจะมีนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในทวีปเอเชียประมาณ 397 ล้านคน คิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.5 ต่อปี ส่วนการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2553 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณ 15.9 ล้านคน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระบุว่า 55% ของนักท่องเที่ยวใน พ.ศ. 2550 มาจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ ญี่ปุ่น และมาเลเซีย เป็นส่วนใหญ่ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกส่วนใหญ่มาจากสหราชอาณาจักร, ออสเตรเลีย, เยอรมนี, สหรัฐอเมริกา และสแกนดิเนเวีย ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวจากตะวันออกกลางและรัสเซียก็เพิ่มขึ้นเช่นกันประมาณ 55% ของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นผู้ที่กลับมาเพื่อเยี่ยมบ้านเกิด ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในช่วงเทศกาลคริสมาสต์ถึงปีใหม่ เมื่อนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกหนีสภาพหนาวเย็นการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้เติบโตขึ้นอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา รายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นจาก 187,898 ล้านบาทใน พ.ศ. 2541 เป็น 380,417 ล้านบาทใน พ.ศ. 2550 (Wikipedia, 2555)

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งในด้านความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ และวัฒนธรรมล้านนา ผสมผสานวิถีของเมืองลาว จนถูกเปรียบให้เป็นเมืองคู่แฝดของเมืองหลวงพระบาง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่านก็มีอย่างอุดมสมบูรณ์ด้วยแนวเทือกเขาสูงสลับกับพื้นที่ราบที่มีขนาดกว้างขวางจึงทำให้จังหวัดน่านมีสภาพอากาศที่เย็นสบาย งดงามด้วยทัศนียภาพของคลื่นทะเลหมอกแห่งขุนเขาในยามเช้า มีฝืนป่าที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย เป็นอีกทางเลือกให้นักท่องเที่ยวได้ผจญภัย เดินป่า ปีนเขา ซึ่งจังหวัดน่านมีอุทยานแห่งชาติมากถึง 7 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแม่จริม อุทยานแห่งชาติ

ขุนน้ำน อุทยานแห่งชาติขุนสถาน อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อุทยานแห่งชาตินันทบุรี อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน และอุทยานแห่งชาติศรีน่าน ซึ่งอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งนั้นล้วนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างกันทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติทั้ง 7 แห่ง เยอะมากในแต่ละปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้จังหวัดน่านเป็นพื้นที่นำร่องในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมตามแนวคิด 7 Greens concept อันได้แก่ Green Heart: หัวใจสีเขียว Green Logistics: รูปแบบการเดินทางสีเขียว, Green Attraction: แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว, Green Community: ชุมชนสีเขียว Green Activity: กิจกรรมสีเขียว, Green Service: การบริการสีเขียว และ Green Plus: ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มาตั้งแต่ปี 2553 โดยได้มีกิจกรรม โครงการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว นำแนวคิด 7 Greens ไปประยุกต์ใช้โดยเฉพาะในส่วนของอุทยานแห่งชาติเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อธรรมชาติและปลูกจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน และในปี 2554 ได้ดำเนินการจัดทำโครงการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้เป็นแนวทางในการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินโครงการกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และส่งเสริมการตลาดอย่างยั่งยืนในจังหวัดน่านต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

จากการที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่สำรวจอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน พบว่าอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านกำลังเป็นที่นิยมและอาจเกิดปัญหาจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นได้ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบใหม่ เน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยกันดูแลโลกใบนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสีเขียว และยังคงพบว่าอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านยังขาดแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักให้เป็นที่มิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติอันล้ำค่าซึ่งมีผืนป่าขนาดใหญ่ถึงประมาณ 4,950 ตารางกิโลเมตร ซึ่งอาจถูกทำลายจากการที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเป็นจำนวนมากได้

ผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักในอุทยานแห่งชาติ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน เป็นต้นแบบในการเป็นอุทยานแห่งชาติที่รักษาสีเขียว คำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านเป็นอย่างไร และแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีเขียวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พัก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อม

ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

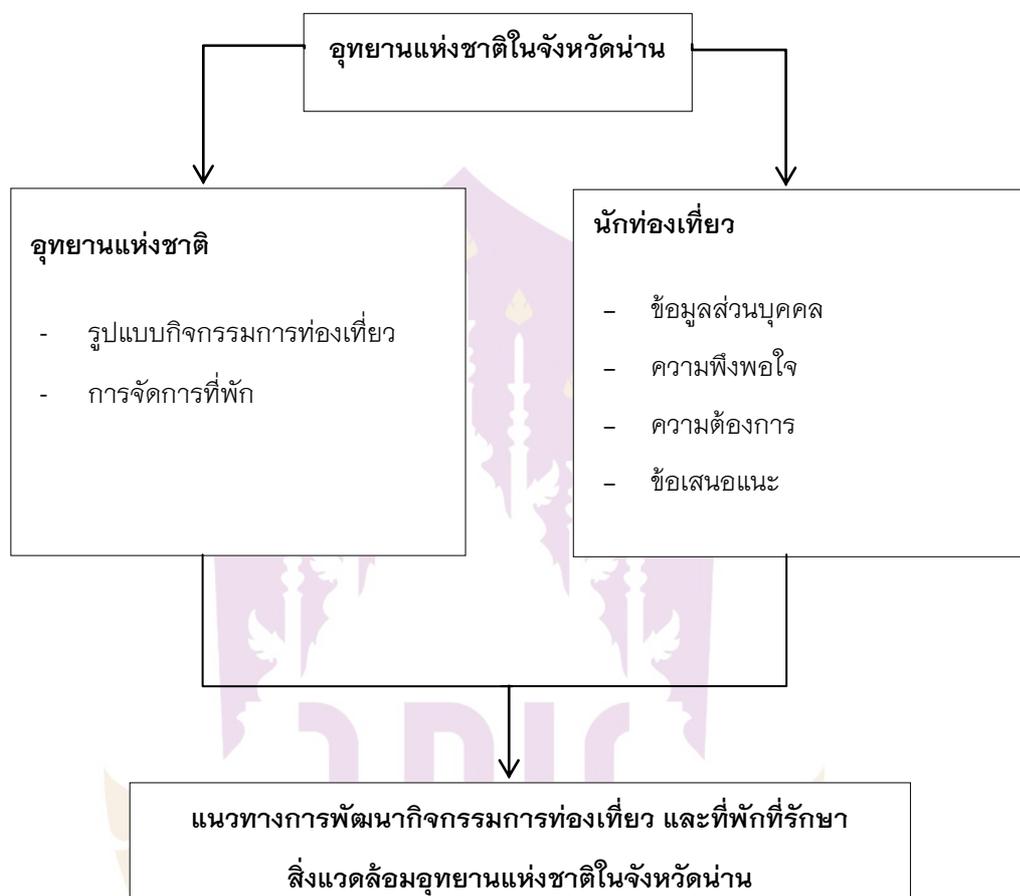
ขอบเขตด้านสถานที่

ศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านทั้ง 7 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติแม่จริม อุทยานแห่งชาติขุนน่าน อุทยานแห่งชาติขุนสถาน อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อุทยานแห่งชาตินันทบุรี อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน และอุทยานแห่งชาติศรีน่าน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2555 ถึงเดือนธันวาคม 2555 รวมระยะเวลา 6 เดือน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่ทางอุทยานแห่งชาติจัดให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น การเดินป่า พายเรือ เป็นต้น

ที่พัก หมายถึง สถานที่พักที่ทางอุทยานแห่งชาติจัดไว้เพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยว เช่น บ้านพักรับรอง เป็นต้น

รักษาสีงแวดล้อม หมายถึง การทำกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

เพื่อเป็นประโยชน์แก่อุทยานแห่งชาติในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พัก เพื่อให้เกิดเป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยว และอุทยานแห่งชาติในการร่วมกันรักษาสีงแวดล้อมเพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสสิ่งแวดล้อม มีหัวข้อสำคัญในการทบทวนวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

1. บริบทพื้นที่ศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism)
4. แนวคิดการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ
5. แนวคิด 7 Greens
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทพื้นที่ศึกษา

จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้สถาปนาความสัมพันธ์ เป็นเมืองพี่น้องกับ หลวงพระบาง ของประเทศลาว และ เชียงรุ่ง ของประเทศจีน จังหวัดน่านมี สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาซึ่งวางตัวแนวเหนือ-ใต้ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนด้านเหนือ และตะวันออกซึ่งเป็นรอยต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีคอกยภูคาในเขตอำเภอปัว เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัด คือมีความสูงถึง 1,980 เมตร ส่วนพื้นที่ราบจะอยู่บริเวณตอนกลาง ของจังหวัด และตามลุ่มน้ำต่าง ๆ แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดคือแม่น้ำน่าน ซึ่งมีต้นกำเนิดทาง ตอนเหนือของจังหวัด แล้วไหลลงไปยังเขื่อนสิริกิติ์ในจังหวัดอุตรดิตถ์ และบรรจบกับแม่น้ำปิง ที่จังหวัดนครสวรรค์เป็นแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ลำน้ำสา ลำน้ำว้า ลำน้ำสมุน ลำน้ำปัว ลำน้ำย่าง ลำน้ำแหง เป็นต้น มีพื้นที่กว้างใหญ่ พื้นที่เต็มไปด้วยภูเขา สูงสลับซับซ้อน ทั้งยังมีประชากรหลายชาติพันธุ์ นับว่าเป็นดินแดนของความหลากหลายอีกแห่ง หนึ่งของประเทศมีจำนวนอุทยานแห่งชาติ 7 แห่ง ดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอกยภูคา มีพื้นที่ครอบคลุมในท้องที่ 8 อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอปัว อำเภอท่าวังผา อำเภอทุ่งช้าง อำเภอเชียงกลาง อำเภอปอเกสือ อำเภอสันติสุข อำเภอ เฉลิมพระเกียรติ และ อำเภอแม่จริม ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 1,704 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,065,000 ไร่ จึงทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่าอันจะเห็นได้จากการพบพืชพรรณ และสัตว์ป่าหายาก หลากหลายชนิด และนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดน่าน โดยมีจุดเด่นทางธรรมชาติ

ที่น่าสนใจคือ ดอกชมพูภูคาซึ่งเป็นพันธุ์ไม้หายากและมีที่แห่งนี้ที่เดียวในประเทศไทย ต้นเต่าร้างยักษ์ ป่าดึกดำบรรพ์ น้ำตกภูฟ้า พิษิตยอดดอยภูแว ชมถ้ำยอดวิมาน และถ้ำผาฮ้าง

ความเป็นมา ด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดน่าน (นายสมชาย โลหะโชติ) ได้มีหนังสือ ที่ 13/2526 ลงวันที่ 24 กันยายน 2526 เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายณรงค์ วงศ์วรรณ) ว่าได้รับการร้องขอจากราษฎร ขอให้กำหนดป่าดอยภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน เป็นอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากยอดดอยภูคาเป็นยอดเขาสูงสุด ของจังหวัดน่าน อันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด โดยมีความสูงถึง 1,980 เมตร จากระดับน้ำทะเล เป็นป่าต้นน้ำลำธารที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำน่าน มีทิวทัศน์ที่สวยงามเป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีการเล่าขานกันมาแต่ครั้งโบราณและเชื่อมั่นว่าเมืองเก่าของบรรพบุรุษคนเมืองน่านอยู่ในเขตบนเทือกเขาดอยภูคา

ต่อมากองทัพภาคที่ 3 ส่วนหน้า และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ได้มีหนังสือ ที่ กท 0483 (สน)/95 ลงวันที่ 27 มกราคม 2527 แจ้งว่าได้พบสภาพพื้นที่ป่าบริเวณบ้านปู่ จังหวัดน่าน พิกัดเส้นตรง 18-35 และเส้นราบ 07-70 ตามแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 มีความอุดมสมบูรณ์และธรรมชาติที่สวยงาม และพื้นที่บริเวณพิกัด คิว เอ 2686 มีน้ำตกที่มีความสวยงามขนาดใหญ่สมควรที่จะได้มีการออกประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ (เดิม) ได้มีคำสั่งที่ 1786/2526 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2526 ให้นายปัญญา ปรีดีสนิท นักวิชาการป่าไม้ 6 ไปสำรวจพื้นที่เบื้องต้นดังกล่าว ปรากฏว่าสภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีสัตว์ป่าชุกชุม เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และมีทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงามหลายแห่ง

กรมป่าไม้จึงได้มีคำสั่ง ที่ 1641/2528 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2528 ให้ นายวันชัย ปานเกษม เจ้าพนักงานป่าไม้ 4 มาดำเนินการสำรวจจัดตั้งพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ ผลการสำรวจตามหนังสือ ที่ กษ 0713(ภค)/28 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2530 ปรากฏว่าป่าพื้นที่ดอยภูคาและบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติได้นำเรื่องการจัดการจัดการอุทยานแห่งชาติดอยภูคาเสนอในการประชุมผู้อำนวยการกองในสังกัดกรมป่าไม้ ครั้งที่ 12/2531 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2531 ได้มีมติให้ดำเนินการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติดอยภูคาต่อไป กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2531 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2531 เห็นชอบให้กำหนดพื้นที่ป่าดอยภูคาเป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินป่าดอยภูคา ป่าผาแดง ป่าแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้ ป่าน้ำว่า และป่าแม่จริม ในท้องที่ตำบลห้วยโก๋น ตำบลขุนน่าน

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตำบลปอน ตำบลงอบ และตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง ตำบลภูคา ตำบลศิลาเพชร ตำบลอวน อำเภอปัว ตำบลป่อเกลือเหนือ ตำบลตงพญา ตำบลป่อเกลือใต้ ตำบลภูฟ้า อำเภอป่อเกลือ ตำบลยม อำเภอท่าวังผา ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข และตำบลแม่จริม ตำบลหนองแดง ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 48ก ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2542 มีเนื้อที่ประมาณ 1,065,000 ไร่ หรือ 1,704 ตารางกิโลเมตร

ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อน พื้นที่ราบอยู่ตามบริเวณโดยรอบ มียอดดอยภูคาเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดใน จังหวัดน่าน โดยมีความสูง 1,980 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง แต่ปัจจุบันยอดดอยภูคา มีความสูง 1,910 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะทั่วไปเป็นภูเขาหิน และหินปนทราย โดยในพื้นที่ป่าแห่งนี้ประมาณร้อยละ 90 เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารชั้น 1 A อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำน่านและแม่น้ำลำธารสาขาหลายสาย

ภูมิอากาศ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา มีสภาพภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล คือ 1) ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม มีฝนตกชุก 2) ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ในเดือนธันวาคม-มกราคม จะมีอากาศหนาวจัด เฉลี่ยประมาณ 10 องศาเซลเซียส 3) ฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 30 องศาเซลเซียส กลางคืนโดยเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส

พืชพรรณและสัตว์ป่า สภาพป่าอุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง และยังมีป่าสนเขากลุ่มเล็ก ๆ อยู่บริเวณทางตอนใต้ของอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ใกล้กับดอยภูวด นอกจากนี้ยังมีทุ่งหญ้าปกคลุมบนภูเขาเป็นบริเวณกว้าง ซึ่งเป็นผลจากการแผ้วถางป่าของชาวบ้านเมื่อก่อนที่จะมีการประกาศให้ดอยภูคาเป็นพื้นที่อนุรักษ์ มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ก่อ ยาง ตะเคียน จำปีป่า ประดู่ แดง สัก เต็ง รัง เหียง พลวง พะยอม รวมทั้ง ปาล์มขนาดใหญ่ หวาย ผักกูด ไม้ และหญ้าเพ็ก เป็นต้น พันธุ์ไม้หายาก เช่น ชมพูภูคา ก่วมภูคา จำปีป่า ไช้หนักคุ่ม ค้อเชียงดำว โลดทะนงเหลือง ขาวละมุน เทียนดอย เลี้ยวเครือ มะลิหลวง สา สี่หม่อม เหลืองละมุน ประทัดน้อยภูคา กระโถนพระฤๅษี กุหลาบแดง กุหลาบขาวเชียงดำว พันธุ์ไม้เฉพาะถิ่น ได้แก่ เต่าร้างยักษ์ หมักอินทร์ คัดเค้าภูคา ประดับหินดำว หญ้าแพรกกิน นมตำเลีย และรางจืดต้นภูคา สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่มีอย่างชุกชุม ได้แก่ ช้างป่า วัวแดง กระทิง กวางป่า เก้ง หมูป่า เสี่ยงผา ลิง ชะนี ค่าง หมี อีเห็น กระเจง นาก ไก่ป่า ไก่ฟ้า เขี้ยววรุ้ง นกมูม นกพญาไฟใหญ่ ฯลฯ มีนกหายาก 2 ชนิด ซึ่งพบที่ดอยภูคา ได้แก่ นกมุ่นรอกคอแดง (Rufous-throated Fulvetta) และนกพงใหญ่พันธุ์อินเดียน (Clamorous Reed-Warbler)

อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน ครอบคลุมพื้นที่เทือกเขาสูงตอนปลายแห่งทิวเขาหลวงพระบาง ซึ่งทอดตัวยาวต่อเนื่องไปจนถึงเขตแดนประเทศลาว สภาพธรรมชาติยังอุดมด้วยผืนป่าสมบูรณ์ ถ้ำขนาดใหญ่ น้ำตกงดงาม และจุดชมทะเลหมอก อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกินมีพื้นที่ทั้งหมด 155,200 ไร่ หรือ 248.32 ตารางกิโลเมตร อยู่ในท้องที่อำเภอท่าวังผา อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และอำเภอเชียงคำ อำเภอปง จังหวัดพะเยา

เมื่อปี พ.ศ. 2539 นายวิทยา หงษ์เวียงจันทร์ ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ 5 ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ได้ทำการสำรวจพื้นที่อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน และพื้นที่โดยรอบ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำยาว และป่าน้ำสวด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน พบว่ายังมีสภาพสมบูรณ์เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารลุ่มน้ำ ชั้น 1 เอ มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เนื้อที่ประมาณ 280,000 ไร่ เป็นพื้นที่เหมาะสมที่จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จึงได้รายงานมายังกรมป่าไม้

กรมป่าไม้พิจารณาแล้วได้สั่งการให้ นายธนาศาสตร์ เวียงสารวิน ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ 5 อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ปฏิบัติงานประจำอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดเลย ไปดำเนินการสำรวจข้อมูลสภาพป่ารายละเอียดในพื้นที่บริเวณดังกล่าว และบริเวณใกล้เคียง ที่มีความเหมาะสมเป็นอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2539 โดยให้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ และทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาตินี้ด้วย

ต่อมากรมป่าไม้ได้มีคำสั่งให้ นายประดิษฐ์ เลิศลักษณ์ศิริกุล ตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ 5 ประจำอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรีไปปฏิบัติงานทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกินแทน นายธนาศาสตร์ เวียงสารวิน โดยเริ่มปฏิบัติงานในหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2542 โดยได้สำรวจพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด (ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2531) ในท้องที่อำเภอท่าวังผา อำเภอเชียงกาง อำเภอทุ่งช้าง และอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำเปือย ป่าน้ำห้วยวน และป่าน้ำลาว ท้องที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา และป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ยม ท้องที่อำเภอปง (เดิมขึ้นอยู่กับจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันท้องที่อำเภอปง ขึ้นอยู่กับจังหวัดพะเยา) เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป ปัจจุบันคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติแล้ว

ภูมิประเทศ เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือใต้ คล้ายรูปตัว T ตัวเขียนใหญ่ในภาษาอังกฤษ ระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ 300-1,752 เมตร จากระดับน้ำทะเล มียอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดดอยจี่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,752 เมตร เป็นพื้นที่ต้นกำเนิดของลุ่มน้ำถึงสามลุ่มน้ำด้วยกัน คือ ลุ่มน้ำยมตอนบน ลุ่มน้ำยาวตอนบน และลุ่มน้ำลาว ซึ่งเป็น

ต้นกำเนิดของลำน้ำสายหลักของประเทศ คือ ลำน้ำยม และ ลำน้ำน่าน อันเป็นแม่น้ำสำคัญสายหลักในการประกอบอาชีพเกษตรของราษฎรริมสองลำน้ำ

ภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในช่วงฤดูฝน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงฤดูหนาว ภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมีนาคม-เมษายน ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม และฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดต่อปีประมาณ 8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดต่อปีประมาณ 41 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,211 มิลลิเมตร

พืชพรรณและสัตว์ป่า สภาพป่าประกอบด้วย ป่าดิบเขา พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ไม้ก่อชนิดต่าง ๆ พญาไม้ พญาเสือโคร่งมะขามป้อมตอง สนสามพันปี อบเชย กฤษณา ไม้พื้นล่างได้แก่ มอส เฟินชนิดต่าง ๆ ป่าดิบชื้น พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ยาง กระบาก สมพง ลำพูป่า กระทุ่ม พืชพื้นล่างได้แก่ กูดตัน กูดพร้าว เหียงกุหลาบพวง เป็นต้นป่าดิบแล้ง พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ยางแดง ยางขาว ตะเคียน ตะแบก มะม่วงป่า พืชพื้นล่างได้แก่ ไม้ หวาย เฟิน ปาล์ม ตาว เป็นต้น ป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ มะค่าโมง สมอทิเพก ตะคร้อ เสี้ยว ดอกขาว พืชพื้นล่างได้แก่ หญ้าแฝก หญ้าคมบาง และพืชในวงศ์ ชิง ข่า เป็นต้น จากการสำรวจพบว่าสัตว์ป่าส่วนใหญ่เป็นสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งมีตั้งแต่ขนาดกลางจนถึงขนาดเล็ก สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์ปีก ได้แก่ เสือเลี้ยงผา เก้ง หมูป่า กระรอก กระแต หม่าใน เขี้ยว นกขุนทอง

อุทยานแห่งชาตินันทบุรี มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอท่าวังผา อำเภอเมือง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน มีสภาพป่า ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีจุดเด่นทางธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เนื้อที่ประมาณ 548,125 ไร่ หรือ 877 ตารางกิโลเมตร พื้นที่แห่งนี้เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งในอดีต เคยอยู่ภายใต้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีการต่อสู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (พคค.) อย่างรุนแรง เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากมาย ดังปรากฏในสมรภูมิริบที่ลือลั่นในอดีตภายใต้ชื่อว่า “ยุทธภูมิที่ตอยผาจิ”

ในปี พ.ศ. 2537 สำนักงานป่าไม้จังหวัดน่าน ได้มีหนังสือถึงกรมป่าไม้ โดยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณค่าทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าผืนนี้ จึงมีการเสนอให้มีการสำรวจและจัดตั้งเป็นป่าอนุรักษ์ในรูปของอุทยานแห่งชาติ

กรมป่าไม้จึงได้มีคำสั่งที่ 1657/2539 ลงวันที่ 5 กันยายน 2539 ให้นายจักรกรฤช เสรีนนท์ชัย เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 ส่วนอุทยานแห่งชาติ ไปดำเนินการสำรวจข้อมูลรายละเอียดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำยาว-น้ำสวด ป่าสงวนแห่งชาติป่าถ้ำผาตูป และบริเวณพื้นที่ป่าใกล้เคียง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ผลการสำรวจพบว่า พื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำยาว-น้ำสวด ในท้องที่ ตำบลตาลชุม ตำบลศรีภูมิ ตำบลแสนทอง ตำบลผาทอง ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา ตำบลบ่อ ตำบลเวียง ตำบลสะเนียง ตำบลสวก ตำบลถ้ำตอง ตำบลไชยสถาน ตำบลผาลังห์ อำเภอเมือง และตำบลบ้านพี ตำบลป่าคาหลวง ตำบลบ้านฟ้า ตำบลสวด อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ 548,125 ไร่ พื้นที่ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์มีความหลากหลาย ทางชีวภาพ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีจุดเด่นทางธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ปัจจุบันอุทยานชาตินันทบุรีกำลังอยู่ในขั้นตอนระหว่างการศึกษาการดำเนินการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะภูมิประเทศ อุทยานชาตินันทบุรีมีอาณาเขตทิศเหนือจดเขตอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน และเขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา ทิศใต้จดเขตอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ทิศตะวันออกจดทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1080 (น่าน-ทุ่งช้าง) ทิศตะวันตกจดเขตอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา เขตพื้นที่สำรวจจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ดอยภูนาง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้าง จังหวัดพะเยา ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือใต้ อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดน่าน จนไปจดประเทศลาว ระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ 300-1,674 เมตรจากระดับน้ำทะเล ความลาดชันของพื้นที่โดยเฉลี่ยประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ยอดเขาที่สูงที่สุดคือ “ยอดดอยขาว” ความสูง 1,674 เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะของหิน ส่วนใหญ่เป็นหินที่เกิดในมหายุค Mesozoic Paleozoic และ Neozoic ซึ่งส่วนใหญ่คือ หินตะกอน มีอายุอยู่ในหลายช่วงอายุด้วยกัน นอกจากนี้เป็นหินภูเขาไฟ และหินก่อนหินภูเขาไฟบางประเภทกระจายในพื้นที่ เป็นแหล่งต้นน้ำของลำห้วยหลายสายซึ่งเป็นลำห้วยที่คอยหล่อเลี้ยงลำน้ำน่านและลำน้ำยม ได้แก่ ลำน้ำสมุน ลำน้ำสะเนียง ลำน้ำวาว ลำน้ำยาว ลำน้ำพี ลำน้ำตีม ลำน้ำสีพัน ลำน้ำไสล ลำน้ำระพี และลำน้ำคาง เป็นต้น

ภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในช่วงฤดูฝนและมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงฤดูหนาว แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมีนาคม-พฤษภาคม ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-ตุลาคม และฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีต่ำสุดประมาณ 8 องศาเซลเซียส สูงสุดประมาณ 41 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีประมาณ 1,198 มิลลิเมตร

พืชพรรณและสัตว์ป่า ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ปกคลุมด้วยป่าเบญจพรรณทางด้านตะวันตก และป่าดิบแล้งทางด้านตะวันตกและเหนือ มีป่าดิบเขาอยู่บ้างตามยอดเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 900 เมตร นอกจากนี้ยังมีป่าเต็งรัง ป่าเขาหินปูน และทุ่งหญ้า ชนิดพันธุ์ไม้และพืชพื้นล่างที่พบในแต่ละชนิดป่า ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ เช่น สัก มะค่าโมง ซ้อ สมอ

พิเภก ตะเคียนหนู ไผ่ซาง ไผ่บง ไผ่ไร่ และไผ่ข้าวหลาม ป่าดิบแล้ง เช่น ยางแดง ตะเคียนหิน ตะเคียนทอง คอแลน มะม่วงป่า เก็ดดำ จอแจ หมามู่ย หวายขม และเครือออน ป่าดิบเขา เช่น ทะโล้ พญาไม้ กำลังเสือโคร่ง ก่อแดง กฤษณา กุหลาบขาว เมียงหลวง โคลงเคลงขน กุหลาบ หิน และกระชาย ป่าเต็งรัง เช่น เต็ง รัง เหียง พลวง ไผ่เพ็ก เป้ง เปราะป่า และส้มกั้ง บริเวณทุ่งหญ้า พบประดู่ สีเสียดเหนือ มะสัง หญ้าคา และหญ้าปากควาย ในบริเวณที่เป็น แหล่งน้ำ พบแพงพวยน้ำ สาหร่ายหางกระรอก หญ้าแห้วหมู จอกหูหนู และไข่น้ำ เป็นต้น

ชนิดของสัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาตินันทบุรี ได้แก่ เก้ง หมามู้อย่าง ลิงกัง ลิงวอก อีเห็น ช้างหลาย อันเล็ก ลิ่น บ่าง กระต่ายป่า กระรอกปลายหางดำ ค้างคาวลูกหนูถ้ำ หนูผีนา เขี้ยว นกเขาหงอน นกเป็ดน้ำเหลือง นกขมิ้นท้ายทอยดำ นกเขี้ยวก้านตองปีกสีฟ้า นกปรอดเหลือง หัวจุก นกแซงแซวหงอนขน นกขุนทอง เต่าเหลือง เต่าปูลู ตะกวด แอ้ง งูหลาม งูสิง จิ้งเหลนหาง ยาว กิ้งก่าบินคอแดง ปาดแคระขาเขียว อึ่งปากขวด กบทูต เขียดจระนา คางคกหัวราบ ผีเสื้อ สะพายฟ้า ผีเสื้อถุงทองป่าสูง และผีเสื้อหางตุ้มจุดชมพู เป็นต้น สำหรับในบริเวณที่เป็นแหล่งน้ำ พบสัตว์น้ำชนิดต่างๆ ได้แก่ ปลาชิวหนวดยาว ปลาดตะเพียนขาว ปลาไหลนา ปลาดุกอุย ปลา หมอตาล หอยกาบน้ำจืด หอยขม หอยโข่ง และกุ้งฝอยใน เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติแม่จริม ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและมีค่า เช่น พันธุ์ไม้ ของป่า สัตว์ป่านานาชนิด ตลอดจนทิวทัศน์ ป่า ภูเขา ลำธาร และน้ำตกที่สวยงามยิ่ง สมควรกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อสงวน ไว้ให้คงอยู่ในสภาพเดิมมิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป มีเนื้อที่ประมาณ 270,000 ไร่ หรือ 432 ตารางกิโลเมตร มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เด่นคือ การล่องแก่งลำน้ำว่าโดยใช้แพยาง ระยะทาง 19.2 กิโลเมตร เริ่มต้นจากบ้านน้ำปู้ อำเภอแม่จริม ถึงบ้านหาดไร่ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ความเป็นมา สืบเนื่องจากนายวิทยา หงษ์เวียงจันทร์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่านได้ทำหนังสือเสนอส่วนอุทยานแห่งชาติว่า พื้นที่ป่าระหว่างอุทยานแห่งชาติดอยภูคา และอุทยานแห่งชาติศรีน่านมีความอุดมสมบูรณ์มาก มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง สมควรที่จะได้มีการสำรวจเพื่อจัดตั้งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติ ส่วนอุทยาน แห่งชาติเห็นชอบตามเสนอและรายงานตามลำดับถึงกรมป่าไม้ ซึ่งกรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ สัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธารและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงได้ออกคำสั่งกรมป่าไม้ ที่ 1586/2537 ลงวันที่ 13 กันยายน 2537 ให้นายผดุง อยู่สมบูรณ์ นักวิชาการป่าไม้ 5 ส่วนอุทยานแห่งชาติ ทำหน้าที่หัวหน้าวนอุทยานพุ่มม่วง จังหวัดสุพรรณบุรี และหัวหน้าวนอุทยานพระแท่นดงรัง จังหวัด กาญจนบุรี ในขณะนั้นไปดำเนินการสำรวจจัดตั้งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำว่า-ป่าแม่จริม ป่า

สงวนแห่งชาติป่าน้ำว้า ป่าห้วยสาละ และพื้นที่ป่าใกล้เคียงในท้องที่อำเภอแม่จริม อำเภอเวียงสา และอำเภอใกล้เคียง จังหวัดน่าน เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยให้ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ แห่งนี้ด้วย

จากการสำรวจพบว่า สภาพป่าดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงาม เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ตลอดจนมีสัตว์ป่าอีกหลายชนิดเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ และได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นต่อคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ เมื่อคราวการประชุมคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2538 ซึ่งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดตั้งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามรายงานเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป อุทยานแห่งชาติแม่จริมจึงมีสถานภาพอยู่ในขั้นเตรียมการประกาศ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่จริมอยู่บริเวณริมลำน้ำว้า บ้านห้วยทรายมูล หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0712.3/1469 ลงวันที่ 21 กันยายน 2543 ว่าได้ดำเนินการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าน้ำว้าและป่าแม่จริม ป่าน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้ และป่าน้ำว้าและป่าห้วยสาละ ในท้องที่ตำบลน้ำพาง ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม และตำบลไหล่น่าน ตำบลล้านนาหนองใหม่ ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ให้เป็นอุทยานแห่งชาติพร้อมจัดทำบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชกฤษฎีกาและแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเรียบร้อยแล้ว และเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ที่ นร 0602/801 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543 ขอให้กรมป่าไม้จัดตั้งผู้แทนไปร่วมชี้แจงรายละเอียดในการตรวจร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินป่าดังกล่าว ในวันที่ 7 ธันวาคม 2543 และกรมป่าไม้ได้สั่งการให้ นายณฤมิตร ประจิมทิศ เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 6 ส่วนอุทยานแห่งชาติ ไปร่วมชี้แจงรายละเอียดการประชุมเพื่อตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกา และที่ประชุมพิจารณาแล้วได้มอบหมายให้ ผู้แทนกรมป่าไม้รับไปแก้ไขรายละเอียดแผนที่ให้เป็นไปตามผลการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ที่ นร 0602/371 ลงวันที่ 11 เมษายน 2544 แจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าน้ำว้าและป่าแม่จริม ป่าน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้ และป่าน้ำว้าและป่าห้วยสาละ ในท้องที่ตำบลน้ำพาง ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม และตำบลไหล่น่าน ตำบลล้านนาหนองใหม่ ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เสร็จแล้ว และขอให้กรมป่าไม้แจ้งยืนยันความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกลับไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรมป่าไม้เห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ตามหนังสือ ที่ กษ 0712.3/11313 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2544

ต่อมาปี 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าน้ำว้าและป่าแม่จริม ป่าน้ำน่านฝั่งตะวันออกตอนใต้ และป่าน้ำว้า และป่าห้วยสาส์ ในท้องที่ตำบลน้ำพาง ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม และตำบลโหล่น่าน ตำบลล้านนาหนองใหม่ ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 31 ก ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2550 จัดเป็นอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ 106 ของประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติแม่จริม มีลักษณะเป็นภูเขาสลับซับซ้อนมีความสูงชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ทอดตัวจากทิศเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีเทือกเขาหลวงพระบางซึ่งทอดตัวจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ เป็นเขตแนวเขตกั้นระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว อยู่เหนือจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 300-1,652 เมตร ความสูงของเทือกเขาจะค่อยลดหลั่นไปทางทิศตะวันตก ยอดดอยที่มีความสูงมากที่สุดคือ ดอยขุนลาน (1,652 เมตร) อยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ รองลงมาคือ ดอยแดนดิน (1,558 เมตร) ดอยขุนน้ำปูน (1,530 เมตร) ดอยขุนคูณ (1,307 เมตร) มีแม่น้ำว้าซึ่งไหลมาจากเทือกเขาหลวงพระบางไหลผ่านทางทิศตะวันตกของพื้นที่ เป็นระยะทางประมาณ 7.5 กิโลเมตร มีลำธาร และลำห้วยที่เป็นต้นน้ำน่านอยู่หลายสาย เช่น ห้วยทรายมูล ห้วยสาส์ ห้วยป่าย่น้อย ห้วยป่ายลหวง ห้วยน้ำพาง ลำน้ำแบ่ง และแต่ละสายล้วนเป็นต้นน้ำของราษฎรรอบพื้นที่

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือฤดูร้อนซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมฤดูร้อนที่พัดจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ฝั่งทะเลอันดามัน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน เริ่มเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาเอาความหนาวเย็นจากแถบขั้วโลกเหนือมายังประเทศไทย เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2541 วัดที่สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดน่าน วัดได้ 1,206 มิลลิเมตรต่อปี เฉลี่ยสูงสุดในเดือนสิงหาคมวัดได้ 320 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนมกราคม วัดได้ 6 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยตั้งแต่ พ.ศ. 2538-2541 วัดได้ 27 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดเดือนพฤษภาคม วัดได้ 30 องศาเซลเซียส และต่ำสุดเดือนมกราคม วัดได้ 22 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2541 วัดได้ 76 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยสูง สุดในเดือนสิงหาคม 85 เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนมีนาคม 63 เปอร์เซ็นต์

พืชพันธุ์และสัตว์ป่า สภาพป่าอุทยานแห่งชาติแม่จริมประกอบด้วย ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง สัตว์ป่าที่เด่น ได้แก่ เสือ เลียงผา หมู และนกยูง

อุทยานแห่งชาติขุนน่าน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอป่อเกลือ จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง ในท้องที่ตำบลภูฟ้า ตำบลป่อเกลือใต้ และตำบลดงพญา อำเภอป่อเกลือ จังหวัดน่าน มีพื้นที่ประมาณ 155,375 ไร่ หรือ 248.6 ตารางกิโลเมตร ความเป็นมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2539 ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับรายงานจากอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน รายงานว่า พื้นที่ป่าไม้ในป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง ด้านทิศตะวันออกของอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ในท้องที่อำเภอป่อเกลือและท้องที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ เนื้อที่ประมาณ 620 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 387,500 ไร่ มีสภาพป่าไม้อุดมสมบูรณ์อุดมด้วยพรรณไม้นานาพันธุ์ มีความหลากหลายด้านชีวภาพ และมีธรรมชาติสวยงาม สามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจได้หลายแห่ง จึงขอให้ส่วนอุทยานแห่งชาติรีบส่งเจ้าหน้าที่เข้าทำการสำรวจ เพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป

ในเดือนกรกฎาคม 2540 กรมป่าไม้ ได้สั่งการให้ นายสนชัย ลาซโรจน์ ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ 5 ส่วนอุทยานแห่งชาติ ไปดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ เพื่อพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ว่าสามารถจะดำเนินการเพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติได้หรือไม่ โดยใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสำรวจ 90 วัน และเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2540 การปฏิบัติงานสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่ดังกล่าวเสร็จสิ้น นายสนชัย ลาซโรจน์ ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพร้อมจัดทำรายละเอียดลงในแผนที่เสนอความเห็น รายงานกรมป่าไม้ว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง บริเวณดังกล่าวมีศักยภาพเหมาะสมที่จะดำเนินการเพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติอย่างยิ่ง และควรทำการสำรวจเพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเสียโดยเร็วพร้อมได้เสนอให้ตั้งชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ป่าไม้ในเขตอนุรักษ์ถาวรพื้นที่นี้ว่า “อุทยานแห่งชาติขุนน่าน” อันหมายถึง ขุนเขา ลำน้ำ อันเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำน่าน

วันที่ 21 ตุลาคม 2540 กรมป่าไม้ ได้สั่งการให้ นายสนชัย ลาซโรจน์ ไปดำเนินการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวเพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่าน จังหวัดน่าน และให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยการสำรวจพื้นที่ป่าไม้เพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่าน ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2542 นายสนชัย ลาซโรจน์ ได้จัดทำรายงานผลการสำรวจและรายละเอียดพื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่าน รายงานกรมป่าไม้ทราบและเพื่อดำเนินการต่อไป

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติขุนน่านครอบคลุมพื้นที่ ประมาณ 155,375 ไร่ หรือ 248.6 ตารางกิโลเมตร ในท้องที่ตำบลภูฟ้า ตำบลป่อเกลือใต้ และตำบลดงพญา อำเภอป่อเกลือ จังหวัดน่าน อยู่ระหว่างการดำเนินการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศทั่วไปของพื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่านเป็นพื้นที่ต้นน้ำชั้น 1 เอ ลักษณะพื้นที่เขาสูงชันสลับซับซ้อน ติดต่อกันเป็นเทือกเต็มพื้นที่

มีระดับความสูงตั้งแต่ 600-1,745 เมตรจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง โดยมียอดดอยผีปันน้ำในเทือกเขาผีปันน้ำ ในท้องที่ตำบลดงพญา เป็นดอยที่สูงที่สุด สูงประมาณ 1,745 เมตรจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย เทือกเขาที่สำคัญในพื้นที่ได้แก่ เทือกเขาภูฟ้า เทือกเขาขุนน้ำว่าน้อย เทือกเขาน้ำว่ากลาง และเทือกเขาผีปันน้ำ เป็นต้น ไม่มีพื้นที่ที่เป็นที่ราบบนภูเขาที่สามารถ นำมาใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่เกษตรกรรมอย่างถาวรได้ มีลำน้ำว่า อันเป็นลำน้ำสายใหญ่และสำคัญ ไหลผ่านกลางพื้นที่ในแนวทิศเหนือไหลลงทิศใต้ มีระยะทางการไหลผ่านพื้นที่ประมาณ 25.5 กิโลเมตร ต้นกำเนิดของลำน้ำว่าเกิดจากเทือกผีปันน้ำบริเวณบ้านน้ำว่าในตำบลบ่อเกลือเหนือ นอกเขตพื้นที่ที่จะประกาศเป็น อุทยานแห่งชาติขุนน่าน ที่บ้านสะปัน ตำบลดงพญา ผ่านกลางพื้นที่ไปออกพื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ขุนน่าน ที่บ้านผาสุข ตำบลภูฟ้า ลำห้วยสำคัญที่ไหลลงน้ำว่า ได้แก่ น้ำปาด น้ำปับ ห้วยดี ห้วยห้า และน้ำแปด

ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากพื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่าน ตั้งอยู่ในภาคเหนือพื้นที่อยู่ระหว่าง เส้นรุ้ง ที่ 02-32.5 องศาเหนือ ระหว่างเส้นแวง ที่ 27.2-48.4 องศาตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณเกือบเหนือสุดของประเทศ สภาพภูมิประเทศเป็นเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นที่สูง โดยอุณหภูมิจากอากาศในพื้นที่จะอยู่ที่ ประมาณระหว่าง 1-7 องศาเซลเซียสในช่วงฤดูหนาว และประมาณ ระหว่าง 28-33 องศาเซลเซียสในช่วงฤดูร้อน และโดยที่พื้นที่นี้มีป่าไม้และภูเขาารอบด้านห่างไกลจากชุมชนเมืองใหญ่อากาศบนพื้นที่นี้มีป่าไม้และภูเขาารอบด้านห่างไกลจากชุมชนเมืองใหญ่อากาศพื้นที่จึงมีความบริสุทธิ์ แจ่มใส สดชื่น เกือบตลอดทั้งปี ดังนั้น พื้นที่ที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติขุนน่าน จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยเป็นสถานที่ตากอากาศ รับประทานอาหารสดชื่น ที่ปราศจากมลพิษในอากาศเป็นเวลานาน ๆ

พืชพันธุ์และสัตว์ป่า สภาพพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติขุนน่านประมาณร้อยละ 90 ปกคลุมด้วยป่าดิบเขา ส่วนที่เหลือเป็นป่าดิบชื้นและทุ่งหญ้า ชนิดพันธุ์ไม้และพืชพื้นล่างที่พบในป่าดิบเขา ได้แก่ ก่อเดือย ก่อแป้น ก่อไม้ ก่อตาหมู ก่อขนก กำลั้งเลื้อยไคร้ มณฑาป่า จำปีป่า หว่า ผักกูด มอส และกล้วยไม้ดิน สำหรับป่าดิบชื้นซึ่งจะพบบริเวณริมน้ำ ริมห้วย และตามร่องเขาที่มีความชื้น พันธุ์ไม้และพืชพื้นล่างที่พบได้แก่ ยาง กระบาก มะหาด มะยมป่า ไผ่บง ไผ่สาก หวาย ดาว และเถาวัลย์ชนิดต่าง ๆ สัตว์ป่าที่สำรวจพบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติขุนน่านได้แก่ เก้ง เสี่ยงผา หมูป่า ชะมด หมี แม่น กระรอก กระแต ไก่ป่า เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติขุนสถาน มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ ในท้องที่ อำเภอพาน้อย และอำเภอห้วยเมิน จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าไม้ชนิดต่าง ๆ คือ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าสนเขา ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง สัตว์ที่พบเห็นได้แก่สัตว์จำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบก ครึ่งน้ำ นก ปลา แมลงชนิดต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. 2541 ศูนย์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดน่าน ได้มีหนังสือที่ กษ 0712.ศอช.จ.น่าน/1 ลงวันที่ 7 เมษายน 2541 ถึงส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ในขณะนั้น ว่าบริเวณพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยแม่ชะนิง ป่าน้ำสาและป่าสาครฝั่งซ้าย และป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ ในท้องที่อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย และอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรสัตว์ป่า มีลักษณะโดดเด่นอัศจรรย์ และมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการสำหรับประชาชน มีพื้นที่ประมาณ 300,000-400,000 ไร่เศษ เหมาะสมและสมควรจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ดังนั้นจึงเห็นควรให้กรมป่าไม้ พิจารณาจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกมาสำรวจ ประกาศจัดตั้ง และควบคุมพื้นที่ดังกล่าว เพื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป

กรมป่าไม้ จึงได้มีคำสั่งที่ 1041/2541 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 ให้นายวิโรจน์ วิจารณ์จินดา ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป่าไม้ 5 อุทยานแห่งชาติแม่ยม ปฏิบัติงานประจำอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง ไปดำเนินการสำรวจพื้นที่ดังกล่าว จากการสำรวจพบว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติขุนสถาน อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ ท้องที่อำเภอนาน้อย และอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน เนื้อที่ประมาณ 262,000 ไร่ หรือ 419.2 ตารางกิโลเมตร และต่อมา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้มีคำสั่งที่ 1707/2548 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2548 ให้นายฉัตรชัย โยธาธู เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 6 ทำหน้าที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติขุนสถาน จนถึงปัจจุบัน ขณะนี้ขั้นตอนการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติขุนสถาน ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว อยู่ในระหว่างการจัดทำแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไป

ภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติขุนสถานเป็นภูเขาสลับซับซ้อนมีความสูงชัน ทอดตัวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ มีแนวสันเขาของดอยแปรเมืองเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน มีลำธารและลำห้วยไหลลงสู่แม่น้ำหลายสาย เช่น น้ำสา น้ำถา น้ำแหง น้ำแม่สาคร เป็นต้น ดอยที่สำคัญ เช่น ดอยกู่สถาน มีความสูง 1,630 เมตร ดอยแปรเมือง มีความสูง 1,395 เมตร ดอยขุนห้วยฮึก มีความสูง 1,233 เมตร ดอยแม่จอก มีความสูง 1,424 เมตร และดอยที่สูงที่สุดคือ ดอยภูคา สูง 1,728 เมตรจากระดับน้ำทะเล

ลักษณะภูมิอากาศของอุทยานแห่งชาติขุนสถานแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ จากข้อมูลภูมิอากาศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2540 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี วัดได้ 1,194 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิสูงสุดเดือนพฤษภาคม 25 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเดือนมกราคม 5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 27 องศาเซลเซียส

พืชพันธุ์และสัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติขุนสถานสามารถจำแนกสังคมพืชออกได้เป็นป่าดิบเขา ขึ้นอยู่ตามสันเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไป เช่น บริเวณดอยขุนห้วยป่าทาย ดอยขุนห้วยหก ดอยขุนสถาน มีพันธุ์ไม้และพืชพื้นล่าง ได้แก่ ก่อ สารภีดอย พะวา จำปีป่า เหมือด กำยาน เฟิน และปรังป่า และที่เพ็ริน ป่าสนเขา ขึ้นกระจายตามยอดเขาที่มีความสูงประมาณ 1,300 เมตรจากระดับน้ำทะเล เช่น บนดอยจวงปราสาท ดอยแปรเมือง มีอาณาบริเวณไม่กว้างนัก พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ สนสองใบ สนสามใบ เหียง และพะยอม ป่าดิบแล้ง พบกระจายอยู่ทั่วไป สภาพป่ามีความชื้นสูง สภาพป่ารกทึบ มีพันธุ์ไม้และพืชพื้นล่าง ได้แก่ ยางปาย ยมหิน ม่วงก้อม ชมพูป่า เขืองแข้งม้า และหนามเล็บเหยี่ยว ป่าเบญจพรรณ พบกระจายอยู่ทั่วไป ในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 250-100 เมตร ชนิดไม้และพืชพื้นล่างที่พบได้แก่ ประดู่ ชิงชัน แก้วแดง แก้วดำ รกฟ้า มะเฟืองช้าง ตะแบกเลือด ปู่เจ้า มะกอกเกลื่อน ไม้ไร่ ไม้บง ไม้ซาง เห็ดจั่น เห็ดมัน เห็ดซาง และเห็ดขอน และ ป่าเต็งรัง พบตามสันเขาที่มีความสูงระหว่าง 700-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล พันธุ์ไม้และพืชพื้นล่างที่พบ ได้แก่ เต็ง รัง เหียง พะยอม มะม่วงหาวแมงวัน กระโดน ดีว กระท่อมหมู ปรัง เห็ดไซ่ท่านเหลือง และเห็ดขม้นใหญ่ เป็นต้น ป่าดิบชื้น ขึ้นอยู่ตามริมห้วย พบกระจายอยู่ทั่วไป แต่เป็นบริเวณไม่กว้างนัก พันธุ์ไม้และพืชพื้นล่าง ได้แก่ ตะเคียนทอง ยมหอม เขียด เลือดม้า กระท่อมก ลำพูป่า เฟิน ผักกูด กีบแรด บอน เห็ดแดง และเห็ดขม้นน้อย และยังพบกล้วยไม้มานานชนิด เช่น สิงโตสยามฯ สัตว์ป่าที่พบในอุทยานแห่งชาติขุนสถาน ได้แก่ เสือโคร่ง หมิวควาย กวางป่า เสี่ยงผา หมูป่า ลิง อีเห็น หมูหริ่ง หมากหริ่ง กระต่ายป่า ตุ่น อ้น กระรอก นกขุนทอง นกแก้ว นกขมิ้น นกหัวขวาน นกแซงแซวหางบ่วง นกตะขาบทุ่ง แอ้ ตะกวด กิ้งก่า ตู๊กแกป่า กบ เขียด อึ่งอ่าง คางคก ฯลฯ สำหรับในบริเวณแหล่งน้ำเหนืออ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ มีปลาอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น ปลานิล ปลาตะเพียนแดง ปลาแรด ปลาชะโด ปลาไน ปลาช่อน ปลาบู่ทอง ปลาสลาก ปลาตะโกก ปลาหมอ และปลาสวาย เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติศรีน่าน มีพื้นที่ครอบคลุมในท้องที่อำเภอห้วยฝั้น อำเภอห้วยน้อย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ครอบคลุมพื้นที่ตามแนวสองฟากฝั่งลำน้ำน่าน จนไปถึงสิ้นสุดที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ สภาพป่าเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ เทือกเขาสูงสลับซับซ้อน วางตัวในแนวทิศเหนือ-ใต้ เป็นป่าต้นน้ำลำธาร ที่สำคัญของแม่น้ำน่าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดน่าน มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญหลายอย่าง และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า มีจุดเด่นทางธรรมชาติ ที่มีทิวทัศน์ที่สวยงามได้แก่ เสาดินและคอกเสือ ปากนาย แก่งหลวง จุดชมทิวทัศน์ ดอยผาขี้ ทิวทัศน์ทั้งสองฝั่งแม่น้ำน่าน จุดชมวิวดอยเสมอดาวและผาหัวสิงห์ มีเนื้อที่ประมาณ 640,237.50 ไร่ หรือ 1,024.38 ตารางกิโลเมตร

ในปี 2535 ได้มีคำสั่งกรมป่าไม้ที่ 475/2532 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2532 ให้นายสมบัติ เวียงคำ เจ้าพนักงานป่าไม้ 4 อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ปฏิบัติงานประจำอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย ไปดำเนินการสำรวจเบื้องต้นป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำว่าและป่าห้วยสาละ ป่าสาละ ป่าน้ำสา และป่าแม่สาครฝั่งซ้าย ป่าห้วยแม่ชะนิง และป่าน้ำสาฝั่งขวาตอนบน ท้องที่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 435 ตารางกิโลเมตร หรือ 271,875 ไร่ และได้มีคำสั่งที่ 1627/2532 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2532 ให้สำรวจพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ และได้ใช้ชื่ออุทยานแห่งชาติแห่งนี้ตามชื่อป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นป่าต้นน้ำลำธารและประชาชนโดยทั่วไป รู้จักกันว่า “อุทยานแห่งชาติแม่สาคร” และใช้อักษรย่อว่า ที่ กษ 0713 (มสค) /.ตามหนังสือของอุทยานแห่งชาติ ที่ กษ 0713/674 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2533

กรมป่าไม้ได้มีคำสั่ง ที่ 1627/2532 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2532 ให้ นายสมบัติ เวียงคำ ไปสำรวจเพิ่มเติมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำสา-ป่าแม่สาครฝั่งซ้าย ป่าห้วยแม่ชะนิงและป่าน้ำสาฝั่งขวาตอนบน ท้องที่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เพื่อประกาศกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามนัยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ต่อมาอุทยานแห่งชาติแม่สาคร ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0713(มสค)/33 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2534 ว่า เห็นสมควรได้สำรวจเพิ่มเติมจากพื้นที่เดิมคือ ป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยวงและป่าห้วยสาละ และป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำว่าและป่าห้วยสาละ ท้องที่อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย และอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน เพื่อจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ กษ 0713.2/1568 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2534 อนุมัติให้ทำการสำรวจเพิ่มเติมพื้นที่ป่าดังกล่าว พร้อมทั้งมีหนังสือจังหวัดน่าน ที่ นน 0009/5857 ลงวันที่ 19 เมษายน 2536 สนับสนุนให้จัดตั้งพื้นที่ดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ ต่อมา นายพงษ์ เล่งอี อธิบดีกรมป่าไม้ ได้อนุมัติให้จัดตั้งอุทยานแห่งชาติศรีน่าน ตามหนังสือส่วนอุทยานแห่งชาติ ที่ กษ 0712.03/47 ลงวันที่ 12 มกราคม 2537 เรื่อง การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติศรีน่าน ซึ่งพื้นที่ที่ทำการสำรวจเพิ่มมีเนื้อที่ประมาณ 934 ตารางกิโลเมตร หรือ 583,750 ไร่ โดยให้กันพื้นที่ที่ราษฎรที่ได้ยึดถือครอบครองเป็นหมู่บ้านใหญ่ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติศรีน่าน เนื่องจากมีการสำรวจเพิ่มเติมและได้ย้ายที่ทำการอุทยานแห่งชาติใหม่ ทำให้เกิดความสับสนในการเรียกขานติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่น จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นอุทยานแห่งชาติศรีน่าน ตามหนังสือส่วนอุทยานแห่งชาติ ที่ กษ 0712.3/47 ลงวันที่ 12 มกราคม 2537

ต่อมาปี 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าน้ำว่าและป่าห้วยสาละ ป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ และป่าห้วยวงและป่าห้วยสาละ ในท้องที่ตำบลซึ้ง ตำบลล้าน ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา ตำบลศรีสะเกษ ตำบลเชียงของ ตำบลสถาน อำเภอนาน้อย และตำบลบ่อ

แก้ว ตำบลนาทะนุง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 25 ก ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2550 จัดเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 104 ของประเทศ

ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน แนวเขาวางตัวในทิศเหนือ-ใต้ เทือกเขาที่สำคัญคือ ดอยแปรเมือง ดอยขุนห้วยฮึก ขุนห้วยหญ้าไทร และดอยหลวง มียอดเขา ขุนห้วยฮึก ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของพื้นที่สูงที่สุด มีความสูง 1,234 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำน่านทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ไหลจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ แหล่งน้ำที่พบเป็น แหล่งน้ำธรรมชาติ มีลำห้วยลำธารที่สำคัญคือ แม่น้ำชะนิง แม่น้ำสา นอกจากริมน้ำสองสายแล้วยังมีลำห้วยเล็ก ๆ อีกหลายสาย

ภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศแบ่งเป็นสามฤดู คือ ฤดูร้อน อากาศจะร้อนพอประมาณ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน ฝนจะตกปานกลางถึงหนัก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาว อากาศจะหนาวจัด เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ลักษณะท้องฟ้ามีเมฆมากในฤดูฝนช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน และมีเมฆน้อยมากในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม อุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 24 องศาเซลเซียส

พืชพรรณและสัตว์ป่า เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ประเภทป่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ป่าไม้ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ป่าสนเขา พันธุ์ไม้ที่พบคือ กระบาก ตะเคียน ยาง ประดู่ มะค่าโมง ยมหอม ตะแบก ชิงชัน เหียง พลวง ตะเคียนหนู พวกไม้ก้อต่าง ๆ พลับพลา หมี่เหม็น สนสองใบ สนสามใบ เป็นต้น ป่าผลัดใบ ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้ที่พบคือ สัก แดง ประดู่ ชิงชัน ชะเง้าะ สาธร มะค่าโมง ตะแบก ตีนนก โมกหลวง เต็ง รัง เหียง พลวง ตะคร้อ มะม่วงป่า กว้าว รกฟ้า มะกอก ไผ่ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบส่วนใหญ่คือ กระตัง วัวแดง กวางป่า หมูป่า หมู เสือโคร่ง เสือดาว ชะนี ลิงลม หมาไน หมาจิ้งจอก กระเจง อีเห็น เสือป่า กระต่ายป่า กระแต กระรอก หมาจิ้งจอก นกนานาชนิด ที่สำคัญ คือ นกยูงไทย สัตว์เลี้ยงคลานชนิดต่างๆ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ซึ่งจะพบตามแหล่งน้ำธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม ป้องกันและกำจัดมลพิษ และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต (วารสารการท่องเที่ยว , 2541; อ้างอิงใน เพ็ญศรีและคณะ, 2541)

Butler, R.W. (อ้างอิงใน พวงเพชร ธนสิน, 2547) นักภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวได้ทำการอธิบายไว้ในวารสาร Canadian Geographic เรื่อง The Concept a Tourist Area Cycle of Evaluation: Implication for Management of Resources ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะประสบกับวงจรวิวัฒนาการ 6 ขั้นตอนคือ การสำรวจ การดำเนินการ การพัฒนา การเติบโตมั่นคง การชะงักงัน และความเสื่อมโทรมหรือไม่กับพื้นดินสภาพ ตามแนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 6 ระยะของ Butler ได้อธิบายไว้ว่าเริ่มแรกของการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวถูกค้นพบโดยนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาและรักการผจญภัย ต่อมาเมื่อประสบกับภาวะการณ์เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การท่องเที่ยวของมวลชนก็เริ่มเข้ามาเมื่อเวลาผ่านไป จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นมากก็จะค่อยๆ ลดลงและมาถึงภาวะการณ์ชะงักงัน ซึ่งในที่สุดแหล่งท่องเที่ยวก็จะเข้าสู่วงจรแห่งความเสื่อมความนิยมหรือไม่ก็อาจจะกลับมาฟื้นคืนสู่ความนิยมอีกครั้งหนึ่ง โดยอาศัยการเพิ่มสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวหรือการจัดการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่แต่ก่อนยังไม่ได้มีการพัฒนาที่มากพอ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การบริหารจัดการและการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถฟื้นตัวได้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ แต่หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีพอก็จะทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมลง

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง “การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนขึ้นล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร จะดำเนินไปทำไม จะดำเนินงานที่ไหน จะดำเนินงานอย่างไร จะดำเนินงานเมื่อไร และใครเป็นผู้ดำเนินงานหรือรับผิดชอบ โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ในขณะที่เดียวกันก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และสร้างจิตสำนึกแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพดีตลอดไป”

ศรีพร สมบุญธรรม (อ้างใน พวงเพชร ธนสิน, 2448) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่งของการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ โบราณวัตถุสถาน วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น แต่อุปสรรคที่สำคัญในการนำเอาแนวคิดมาลงมือปฏิบัติอยู่ที่ความสามารถในการสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างกระแสการพัฒนาและกระแสอนุรักษ์ ซึ่งจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดสำหรับปัจจุบันและอนาคต โดยมีลักษณะสำคัญ 6 ประการที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจัง ก่อนการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่
3. ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ทั้งนี้ควรพยายามผลักดันให้การท่องเที่ยวได้ร่วมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น ๆ
4. ควรสนับสนุนให้มีการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเพื่อการก่อสร้าง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนและเป็นการเพิ่มรายได้กับคนในท้องถิ่นนั้นด้วย
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบที่สามารถนารายได้เข้าสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ระยะยาวของชุมชน
6. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องอาศัยกระบวนการการวางแผนและมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน โดยต้องอาศัยแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นควบคู่กันไป

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสีเขียวและมีการให้การศึกษแก่ผู้ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงแตกต่างจากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในแง่การจัดการการท่องเที่ยวและการให้การศึกษ โดยการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะครอบคลุมการจัดการการท่องเที่ยวที่กว้างขวางกว่า แต่ไม่เน้นให้การศึกษแก่ผู้ท่องเที่ยว เพียงแต่ให้มีการจัดการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นสำคัญ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แต่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอาจไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีปรากฏอยู่ในรูปแบบและกิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยรวมเป็นส่วนหนึ่งซึ่งสะท้อนลักษณะเฉพาะและมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่มีความแตกต่างจากการ

ท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงยังมีสัดส่วนไม่มากนักในกระบวนการท่องเที่ยว
ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการคือ พื้นที่ท่องเที่ยว
การจัดการอย่างยั่งยืน กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่

เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยว
ธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึง
แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้น
องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based Tourism)
เป็นสำคัญ หรืออาจเรียกว่า เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบนิเวศ (Ecological-
based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ

เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการ
สิ่งแวดล้อม การป้องกันและการกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต
จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Managed Tourism)

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพ
แวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ
เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและ
ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-
based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement
of community or People participation) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิด
ผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความรวมถึงการกระจายรายได้
การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมี
คุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากประชาชนในระดับรากหญ้า จนถึงการปกครองท้องถิ่นและอาจ
รวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community
Participation-based Tourism)

ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมีความจำกัดความดังนี้ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

แนวคิดการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ

ครองสิน บุญบุตร (อ้างใน สุเพ็ญศรี เหลี่ยมสมุทฺร, 2546)ประเทศไทยมีการประกาศพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504 เพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยระบุว่า “อุทยานแห่งชาติ หมายถึงที่ดิน ซึ่งรวมถึงพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลาน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเล ที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ มีการให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้เป็นแหล่งศึกษา และความรื่นรมย์ของประชาชนสืบต่อไป”

มันัส สุวรรณ (2538) ได้กล่าวถึงการวางแผนว่า การพัฒนาอุทยานแห่งชาติให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างรอบคอบ คุณค่าและคุณประโยชน์ของอุทยานแห่งชาติต่อความมั่นคงเชิงนิเวศวิทยาของพื้นที่โดยเฉพาะและต่อมนุษย์โดยทั่วไปสิ่งที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาและให้ความสำคัญมากกว่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากกระบวนการพัฒนาซึ่งการวางแผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติและการวางแผนแหล่งนันทนาการในพื้นที่ควรกระทำควบคู่กันและให้มีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ในส่วนของกรมป่าไม้ ได้กำหนดเขตการจัดการไว้เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางให้อุทยานแห่งชาติทุกแห่งนำไปประยุกต์ใช้ในการจำแนกเขตการจัดการพื้นที่ ซึ่ง ช่อ พงศ์รุ่งทรัพย์ และพิชา พิทยขจรวุธ (2532) ได้รวบรวมไว้ในนโยบายการบริหารอุทยานแห่งชาติได้จำแนกเขตอุทยานแห่งชาติออกเป็น 6 เขตคือ

1. เขตบริการ หมายถึง เขตที่แบ่งไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติและเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงาน
2. เขตเพื่อการพักผ่อนและการศึกษาเรียนรู้ หมายถึง เขตที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมแก่ประโยชน์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและศึกษาหาความรู้
3. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ หมายถึง พื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เด่น สมบูรณ์ควรแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติตลอดไป

4. เขตหวงห้าม เขตที่มีทรัพยากรอันบอบบาง หรือมีความสำคัญควรแก่การรักษา ห้ามการพัฒนาสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆโดยเด็ดขาด

5. เขตฟื้นฟูธรรมชาติ หมายถึง เขตซึ่งเคยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ แต่ในปัจจุบัน ได้สูญหายหรือเสื่อมโทรมไปโดยยังปรากฏร่องรอยให้เห็นหรือยังสามารถฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้

6. เขตกิจกรรมพิเศษ หมายถึง เขตที่มีกิจกรรมอื่น ๆ โดยหน่วยงานราชการหรือเอกชน ที่ไม่ใช่กิจกรรมของอุทยานแห่งชาติ

แนวคิด 7 Greens

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้รณรงค์ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมลดปัญหาภาวะโลกร้อนพร้อมส่งเสริมสินค้าที่ใส่ใจในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันโดยได้กำหนดแนวคิดสำหรับใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติอยู่ 7 ประการ หรือเรียกว่า แนวคิด 7 Greens ในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน ดังนี้

Green Heart: หัวใจสีเขียว คือ ต้องมีหัวใจที่เคารพในวิถีแห่งธรรมชาติ ตระหนักและศรัทธาในพลังอันยิ่งใหญ่ ไม่ใช่แค่ใครคนใดคนหนึ่ง แต่หมายถึงทุกคนที่อยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระบบ ต้องสร้างทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อนที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ที่สำคัญไปกว่านั้น คือ ต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ด้วยความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

Green Logistics: รูปแบบการเดินทางสีเขียว คือ วิธีการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายความว่า วิธีการเดินทางและรูปแบบการให้บริการในระบบการคมนาคมหรือการขนส่งทางการท่องเที่ยวจากแหล่งพำนักอาศัยไปยังแหล่งท่องเที่ยว โดยต้องเน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้รถ หรือ เรือพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้ระบบขนส่งมวลชนอย่างคุ้มค่า ซีจรรย์านเพื่อชมทิวทัศน์รอบเมืองแทนการขับรถ ฯลฯ

Green Attraction: แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว คือ แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการบริหารจัดการตามกรอบนโยบาย และการดำเนินงานในทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเป็นการประสานการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวกับสภาพดั้งเดิมของแหล่งไว้ให้ได้ ภายใต้การจัดการที่มีประสิทธิภาพ

Green Community: ชุมชนสีเขียว คือ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งในเมืองและชนบท ต้องมีความรู้ที่จะบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมทั้งจะดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม วิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมไปถึงคนในชุมชนต้องมีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต และรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน เห็นแก่ส่วนรวม อีกทั้งต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ทั้งในเรื่องท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้การท่องเที่ยวของชุมชนมีความยั่งยืนไปได้ตลอด

Green Activity: กิจกรรมสีเขียว คือ กิจกรรมที่คุณสามารถทำได้เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และกิจกรรมนั้นต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการขี่จักรยาน ปีนเขา ดำน้ำ ฯลฯ

Green Service: การบริการสีเขียว คือ รูปแบบการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวแขนงต่าง ๆ ที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยมาตรฐานคุณภาพที่ดี เลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดการระบบบำบัดของเสีย ชยะ สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากนักท่องเที่ยวอีกด้วย

Green Plus: ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ ไม่ว่าจะคุณจะเป็นแค่นักท่องเที่ยวธรรมดา หรือเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจการท่องเที่ยว คุณก็ต้องมีกิจกรรม หรือมีการบริจาคกลับคืนแก่โลกใบนี้ด้วยความเต็มใจ และมุ่งหวังให้สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเองนั้นได้จำแนกการสร้างหัวใจสีเขียวสำหรับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดผลอย่างแท้จริงคือ

Green Heart: หัวใจสีเขียว

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มี 3 แนวทาง คือ **แนวปฏิบัติที่ 1** สร้างการรับรู้ และความตระหนักถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างการรับรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือภาวะโลกร้อนที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และผลกระทบของการท่องเที่ยว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน และแนวทางปฏิบัติที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

แนวปฏิบัติที่ 3 ผู้ที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแสดงออกถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน

โดยทั้งสามแนวทางสามารถดำเนินการได้ทั้งการจัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ การจัดการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมกับเป้าหมาย การสัมมนาสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แนวปฏิบัติที่ 1 สร้างการรับรู้ และความตระหนักถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว วิธีการนั้นสามารถทำได้หลายกิจกรรม อาทิ

- การผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว การจัดประชุมสัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างการรับรู้ และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในภูมิภาคต่าง ๆ

- จัดทำนิทรรศการ เพื่อกระตุ้นให้สาธารณชนเกิดการรับรู้และความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อทรัพยากรท่องเที่ยว ที่สามารถเคลื่อนย้ายนำไปแสดงตามงานหรือสถานที่ต่าง ๆ แล้วแต่โอกาส

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างการรับรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือภาวะโลกร้อนที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และผลกระทบของการท่องเที่ยว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน และแนวทางปฏิบัติที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

แนวปฏิบัติที่ 3 ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแสดงออกถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน โดยการ

- ปรับปรุงหรือพัฒนานโยบาย และปณิธาน ที่สะท้อนถึงการรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม

- ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการดำเนินงานขององค์กร ให้เป็นไปตามนโยบายและปณิธานตามระบุในข้อ 1

- ปรับปรุงหรือพัฒนากรอบจรรยาบรรณให้บุคคลในท้องถิ่น ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม

- เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม และความเชื่อของท้องถิ่นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

- จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและข้อปฏิบัติสำหรับการดูแลรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม

แนวปฏิบัติที่ 4 มี การปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษา มรดกทางวัฒนธรรม และสร้างผลกระทบที่น้อยที่สุด ด้วยการ

- ป้องกัน รักษา และทำนุบำรุงสถานที่และมรดกทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการป้องกัน รักษา และทำนุบำรุง สถานที่และมรดกทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น พร้อมเปิดให้คนท้องถิ่นเข้าถึงสถานที่และมรดกดังกล่าวได้
- สอดส่องและควบคุมไม่ให้เกิดการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุ และทางวัฒนธรรมโดยผิดกฎหมาย หรือไม่ได้รับอนุญาต
- ไม่จัดแสดง/ไม่สนับสนุนให้มีการแสดงในลักษณะใด ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบ หรือขัดต่อประเพณีหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น
- ใช้ศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นของท้องถิ่น ในการออกแบบ ตกแต่ง อาคารสถานที่ รวมถึงการจัดเตรียมอาหารและสิ่งอื่น ๆ ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส และเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด พร้อมกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกเหล่านั้น

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะผู้ประกอบการเรื่องที่พัก

แนวปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจที่พัก ทำได้โดยการแสดงออกถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน โดยการ

- ปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายและปณิธานขององค์กร ที่สะท้อนถึงการรักษาสีเขียวแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการดำเนินงานขององค์กร ให้เป็นไปตามนโยบายและปณิธานตามที่ระบุในข้อ 1
- ปรับปรุงหรือพัฒนากรอบจรรยาบรรณให้บุคลากรในสถานประกอบการ ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเชื่อของท้องถิ่นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
- จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและข้อปฏิบัติสำหรับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างหัวใจสีเขียวสามารถปฏิบัติได้ด้วยการ ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ ด้วยการ

- ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อม กิจกรรม ผลกระทบ และปัญหาของการจัดการจากเอกสารข้อมูลก่อนออกเดินทางและระหว่างที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว
- ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อฟังเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีระบบนิเวศที่สำคัญและเปราะบาง หรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีสูง หรือเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันเก่าแก่ นำศึกษาเรียนรู้
- ทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลตามประเภทในที่ที่จัดให้ และหากสามารถนำขยะและสิ่งปฏิกูลออกจากแหล่งท่องเที่ยวไปจัดการเองได้ ก็จะช่วยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น
- เลือกใช้ยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่ประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทน และปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด
- ถ้าเลือกเดินทางโดยใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยวให้เลือกโปรแกรมหรือรายการนำเที่ยวที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด
- ตั้งเต็นท์พักแรมในบริเวณที่จัดให้เท่านั้น
- ควรเดินตามเส้นทางที่จัดให้ ไม่ควรเดินลัด เพราะอาจเหยียบย่ำกล้าไม้ ลูกไม้ และก่อให้เกิดการกัดเซาะพังทลายของดินเร็วขึ้น
- ละเว้นการให้อาหารสัตว์ป่าทุกชนิด เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ผิดไปจากธรรมชาติ
 - ละเว้นการสัมผัสหรือแตะต้องตัวสัตว์ป่า
 - ไม่ซื้อชิ้นส่วนของสัตว์หรือโบราณวัตถุ หรือสินค้าที่ทำจากสัตว์ หรือพืชที่หายาก หรือกำลังสูญพันธุ์ เช่น กระเป๋าหนังหรือขนสัตว์ กระดองหอย และเต่าทะเล เป็นต้น
 - ไม่เก็บรวบรวมซากพืชซากสัตว์ เปลือกหอย ก้อนหิน และอื่น ๆ มาเป็นสมบัติของตัวเอง
 - แจ้งถึงการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวอื่น ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบรับทราบ
 - ไม่แสดงกริยาท่าทาง หรือใช้คำพูดที่ส่งไปในทางลบหลู่ ไม่ให้ความเคารพต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

และทั้งหมดนี้ หากทุกภาคส่วนสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางที่กล่าวมา เราก็สามารถหวังได้ว่า เราก็สามารถร่วมปกป้องสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและจริงจัง เพื่อที่จะคืนสีเขียวสู่โลกของเราอย่างแท้จริง

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะของเจ้าของธุรกิจท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนำเที่ยวทำได้โดยการ แสดงออกถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน ด้วยการ

- ปรับปรุงหรือพัฒนานโยบาย และปณิธานขององค์กร ที่สะท้อนถึงการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสถานประกอบการ
- ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการดำเนินงานของสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามนโยบาย และปณิธาน ตามที่ระบุในข้อ 1
- ปรับปรุงหรือพัฒนากรอบจรรยาบรรณให้บุคลากรในสถานประกอบการ ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติเพื่อการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในสถานที่ประกอบการ
- เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเชื่อของท้องถิ่นที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
- จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและข้อปฏิบัติสำหรับการดูแลรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสถานประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะของชุมชนเจ้าของพื้นที่

แนวปฏิบัติที่ 1 สร้างการรับรู้ และความตระหนักถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้วยการผลิตสื่อรูปแบบต่าง ๆ การประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างการรับรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือภาวะโลกร้อนที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และผลกระทบของการท่องเที่ยว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน และแนวทางปฏิบัติที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

แนวปฏิบัติที่ 3 ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแสดงออกถึง ความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน โดยการปฏิบัติ

- ปรับปรุงหรือพัฒนานโยบาย และปณิธานของชุมชน ที่สะท้อนถึงการรักษาสีงแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแหล่งท่องเที่ยว
- ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการดำเนินงานของชุมชน ให้เป็นไปตามนโยบายและปณิธาน ตามระบุในข้อ 1
- ปรับปรุงหรือพัฒนากรอบจรรยาบรรณให้บุคคลในองค์กร ได้ยึดถือและนำไป ปฏิบัติเพื่อการรักษาสีงแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภายในชุมชนเคารพและ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สีงแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเชื่อ ของท้องถิ่นที่มีต่อสีงแวดล้อม
- จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและข้อปฏิบัติสำหรับการดูแลรักษาสีงแวดล้อม และลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในชุมชน

การสร้าง หัวใจสีเขียว ในฐานะเจ้าของธุรกิจสปา (Spa)

ผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจบริการ Spa สามารถแสดงออกด้วยการปฏิบัติคือ การเห็น ความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน เช่น

- ปรับปรุงหรือพัฒนานโยบาย และปณิธานขององค์กร ที่สะท้อนถึงการรักษาสีงแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการดำเนินงานขององค์กร ให้เป็นไปตามนโยบายและปณิธาน ตามระบุในข้อ 1
- ปรับปรุงหรือพัฒนากรอบจรรยาบรรณให้บุคคลากรในสถานประกอบการ ได้ยึดถือ และนำไปปฏิบัติเพื่อการรักษาสีงแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสถานที่ ประกอบการ

Green Activity: กิจกรรมสีเขียว

เลือกกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสีงแวดล้อม

กิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับคุณค่าของทรัพยากร และสีงแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน หรือสนุกสนาน ให้โอกาสในการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว โดยส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสีงแวดล้อมน้อย ที่สุด

การสร้าง กิจกรรมสีเขียว ในฐานะของชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติที่ 1 เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับคุณค่าและความโดดเด่นของทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

- มีการประเมินศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และข้อจำกัด เพื่อใช้เป็นฐานในการแยกประเภทของกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและจัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

- จัดทำแผนและพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว เฉพาะที่มั่นใจได้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบทางลบต่อความโดดเด่นหรือคุณค่าของทรัพยากร หรือสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นและบริเวณใกล้เคียง

- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเท่าที่จำเป็น โดยมีปริมาณหรือขนาดที่เหมาะสมกับขีดความสามารถรองรับได้ของบริเวณนั้น เช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ท่าเทียบเรือ สมอยึดเรือ เป็นต้น

- มีการแจ้งเตือนหรือแจกข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติ เกี่ยวกับกิจกรรม ท่องเที่ยวแต่ละประเภทให้นักท่องเที่ยวรับทราบ พร้อมอธิบายเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องการความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตาม

- กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นโดยกิจกรรมเหล่านั้นไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ไม่ขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงาม

- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี คอยอำนวยความสะดวกและควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น

1. คอยกำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติ ระหว่างที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมกำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรม เช่น กิจกรรมเดินป่าระยะไกล (hiking/trekking) ควรมีขนาดของกลุ่มไม่เกิน 10 คน กิจกรรมล่องแก่งมีขนาดไม่เกิน 8 คนต่อแพ เป็นต้น

2. กำหนดรอบหมุนเวียนของการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท เช่น การเดินป่าระยะไกลแต่ละกลุ่มควรเดินทางกันไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร (หรือราว 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง) เป็นต้น

3. กำหนดให้นักท่องเที่ยวตั้งค่ายพักแรม (กรณีกิจกรรมเดินป่าระยะไกล) ให้ห่างจากเส้นทางเดินหรือทางน้ำธรรมชาติไม่น้อยกว่า 100 เมตร และหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีธรรมชาติเปราะบางหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม

4. กำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยรักษาทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมขณะประกอบกิจกรรม เช่น ไม่เดินลัดเส้นทาง ไม่เก็บกล้วยไม้หรือถอนลูกไม้ระหว่างเดินหรือปีนป่ายหน้าผา ไม่ขีดเขียน หรือแกะสลักหรือพ่นสีตามหินผาและต้นไม้ เป็นต้น

5. ควบคุมไม่ให้นักท่องเที่ยวส่งเสียงดังอันเป็นการรบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกันเองในขณะประกอบกิจกรรม

6. คอยกำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยเก็บรวบรวมขยะ และนำไปทิ้งในที่ที่จัดไว้โดยไม่มีเศษเหลือตกค้างที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่าหรือเป็นมลภาวะทางสายตา

แนวปฏิบัติที่ 2 กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ให้ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

- จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นโดยใช้สื่อแบบต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ คู่มือเดินทางท่องเที่ยว แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น

- สอดแทรกข้อมูลความรู้หรือเรื่องราวที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวระหว่างที่ประกอบกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อาทิ

1. จัดให้มีนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยตอบคำถาม และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมเดินป่า ชมถ้ำ ล่องเรือ ล่องแก่ง เดินชมแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

2. จัดให้มีป้ายสื่อความหมายหรือนิทรรศการตามจุดชมวิว เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณที่มีระบบนิเวศเปราะบาง บริเวณโป่งสัตว์ บริเวณที่มีชนิดพันธุ์สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ หรือหายากบริเวณที่มีชนิดพันธุ์พืชที่หายากหรือพบเฉพาะถิ่น ฯลฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ รวมถึงเพิ่มความระมัดระวังในพฤติกรรมของตนเอง

3. กรณีที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือชุมชนท้องถิ่น นอกจากจะจัดให้มีป้ายสื่อความหมายหรือนิทรรศการแล้ว อาจจัดให้มีการแสดงและการบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์หรือประเพณีหรือวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

4. จัดให้มีหน่วยข้อมูลพร้อมเจ้าหน้าที่ คอยให้ความปลอดภัย ตอบคำถามและให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ประจำอยู่ตามบริเวณลานกางเต็นท์ จุดชมวิว บริเวณที่มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

5. อาจจัดให้มีหน่วยข้อมูลเคลื่อนที่ไปให้ข้อมูลความรู้ และตอบคำถามตามจุดชมวิว จุดค้ำน้ำคูปะการัง บริเวณอื่นที่มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

การสร้าง กิจกรรมสีเขียว ในฐานะของนักท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติคือ มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

มีการจัดซื้อสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการใช้พลังงาน หรือปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด ประกอบด้วย

1. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
2. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
3. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์แบบที่เติมได้
4. เลือกซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถส่งกลับคืนได้ เช่น ขวดแก้ว เป็นต้น
5. เลือกซื้อสินค้าที่ทำจากวัสดุรีไซเคิล
6. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากเขียวหรือมีฉลากคาร์บอน (ผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการผลิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณน้อย) หรือผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ฯลฯ
7. เลือกซื้อสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม
8. เลือกซื้ออุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน (เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ติดฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 หรือมีฉลากอัตราการใช้ไฟ เป็นต้น) และอุปกรณ์ที่ประหยัดหยดน้ำ
9. เลือกซื้อยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รถที่ใช้เชื้อเพลิงไฮบริด ไบโอดีเซล เชื้อเพลิงที่เผาไหม้สะอาด เป็นต้น
10. เลือกซื้อสินค้าที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมครบวงจร (สินค้าที่ดำเนินการควบคุมตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุแล้ว โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)
11. มีการกำหนดให้ซื้ออาหารที่ผลิตได้ในท้องถิ่นตามแต่ละฤดูกาล เพื่อลดการใช้พลังงานในการขนส่งและเก็บรักษา

ปัจจุบันกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้นปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบไปอย่างหลากหลาย สามารถให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินและนักท่องเที่ยวก็ยังได้เรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมได้ไปพร้อม ๆ กัน ประเด็นสำคัญคือ การนำเอาจุดแข็งของพื้นที่นั้นมาเป็นฐานในการต่อยอด ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็มีการจัดกิจกรรมมากมายทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด อาทิ โครงการปันสองล้อเลาะผ่อธรรมชาติ เมืองปราณบุรีลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ชมวิถีชีวิตของชาวมุสลิมโดยใช้จักรยานเพื่อสะดวกในการแวะเวียนเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่พักอาศัยของคนในท้องถิ่น การใช้จักรยานนอกจากไม่อีกที่ก่อสร้างมลภาวะเท่ากับเป็นการเคารพต่อผู้คนและ

สถานที่ที่ได้เข้าไปเยี่ยมชม การได้ชมความสามารถทางเชิงช่างของชาวบ้าน การเรียนรู้วิถีแปร
รูปผลผลิตทางการเกษตร และได้ร่วมลงมือทำ โดยการร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำ ก็ทำให้ได้ทั้ง
ความสนุก สร้างประโยชน์ และแน่นอนคือความสุขใจที่ได้ลงแรงและชื่นชมผลของความสำเร็
งไปพร้อม ๆ กัน

การสร้าง กิจกรรมสีเขียว ในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

แนวปฏิบัติที่ 1 จัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืน กับคุณค่าและความ
โดดเด่นของทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด โดยการ

- มีการประเมินศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย
โอกาส และข้อจำกัด เพื่อใช้เป็นฐานในการแยกประเภทของกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและ
จัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

- จัดทำแผนและพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว เฉพาะที่มั่นใจได้ว่าจะไม่ก่อให้เกิด
ความเสียหายหรือผลกระทบทางลบต่อความโดดเด่นหรือคุณค่าของทรัพยากร หรือสิ่งแวดล้อม
ในบริเวณนั้นและบริเวณใกล้เคียง

- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเท่าที่จำเป็น โดยมี
ปริมาณหรือขนาดที่เหมาะสมกับขีดความสามารถรองรับได้ของบริเวณนั้น เช่น ห้องน้ำ ลานจอด
รถ ท่าเทียบเรือ สมอยึดเรือ เป็นต้น

- มีการแจ้งเตือนหรือแจกข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติ
เกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทให้นักท่องเที่ยวรับทราบ พร้อมอธิบายเหตุผลและ
ความจำเป็นที่ต้องการความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตาม

- กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นโดยกิจกรรม
เหล่านั้นไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ไม่ขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรม และศีลธรรมอัน
ดีงาม

- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี คอยอำนวยความสะดวกและควบคุม
พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างน้อย เช่น

1. คอยกำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควร
ปฏิบัติ ระหว่างที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมกำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม
กับประเภทของกิจกรรม เช่น กิจกรรมเดินป่าระยะไกล (hiking/trekking) ควรมีขนาดของกลุ่มไม่
เกิน 10 คน กิจกรรมล่องแก่งมีขนาดไม่เกิน 8 คนต่อแพ เป็นต้น

2. กำหนดรอบหมุนเวียนของการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท เช่น การเดินป่า
ระยะไกลแต่ละกลุ่มควรเดินทางกันไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร (หรือราว 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง) เป็นต้น

3. กำหนดให้นักท่องเที่ยวตั้งค่ายพักแรม (กรณีกิจกรรมเดินป่าระยะไกล) ให้ห่างจากเส้นทางเดินหรือทางน้ำธรรมชาติไม่น้อยกว่า 100 เมตร และหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีธรรมชาติเปราะบางหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม

4. กำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยรักษาทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมขณะประกอบกิจกรรม เช่น ไม่เดินลัดเส้นทาง ไม่เก็บกล้วยไม้หรือถอนลูกไม้ระหว่างเดินหรือปีนป่ายหน้าผา ไม่ขีดเขียนหรือแกะสลักหรือฟันสีตามหินผาและต้นไม้ เป็นต้น

5. ควบคุมไม่ให้นักท่องเที่ยวส่งเสียงดังอันเป็นการรบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกันเองในขณะประกอบกิจกรรม

6. คอยกำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยเก็บรวบรวมขยะ และนำไปทิ้งในที่ที่จัดไว้โดยไม่มีเศษเหลือตกค้างที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่าหรือเป็นมลภาวะทางสายตา

แนวปฏิบัติที่ 2 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ให้ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

- จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ/หรือวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยใช้สื่อแบบต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ คู่มือเดินทางท่องเที่ยว แผ่นพับ โบปลิ้ว เป็นต้น

- สอดแทรกข้อมูลความรู้หรือเรื่องราวที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวระหว่างที่ประกอบกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อาทิ

1. จัดให้มีนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยตอบคำถาม และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมเดินป่า ชมถ้ำ ล่องเรือ ล่องแก่ง เดินชมแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

2. กรณีที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือชุมชนท้องถิ่น อาจจัดให้มีการแสดงและการบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์หรือประเพณีหรือวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว

3. อาจจัดให้มีหน่วยข้อมูลเคลื่อนที่ไปให้ข้อมูลความรู้ และตอบคำถามตามจุดชมวิว จุดดำน้ำดูปะการัง บริเวณอื่นที่มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

แนวปฏิบัติที่ 3 บริษัทหรือผู้ประกอบการนำเที่ยว จัดรายการนำเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการใช้พลังงาน หรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือใช้พลังงานสะอาด

- มีการนำเอกลักษณ์หรือความโดดเด่นของทรัพยากร หรือสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมการดำเนินงานของบริษัทและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มาใช้ในการตลาดและประชาสัมพันธ์

- มีการประสานและวางแผนพัฒนารายการนำเที่ยวร่วมกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการนำเที่ยวรายอื่น ๆ เพื่อช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมและควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
- มีการแจกข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมท่องเที่ยว พร้อมกฎระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติของแหล่งท่องเที่ยวในรายการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ
- กำชับนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติระหว่างที่เข้าไปใช้พื้นที่เมื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
- จัดให้มีการฝึกอบรมพนักงานของบริษัทที่ร่วมไปกับการนำเที่ยวให้มีความรู้และทักษะในการรักษาสิ่งแวดล้อม และการควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไม่ให้สร้างความเสียหายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
- กำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวในรายการนำเที่ยวให้มีจำนวนเหมาะสมกับขีดความสามารถรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และสามารถควบคุมพฤติกรรมที่จะไม่สร้างความเสียหาย หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- มีนโยบายที่ไม่ส่งเสริม และไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าของที่ระลึกที่ทำมาจากทรัพยากรธรรมชาติที่หายาก หรือกำลังสูญพันธุ์ หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำมาจากวัตถุดิบที่ชุมชนท้องถิ่นผลิตได้เอง เช่น ผลไม้ ผัก น้ำผึ้ง สินค้าหัตถกรรมชนิดต่าง ๆ เป็นต้น
- เลือกใช้บริการมัคคุเทศก์ที่เปี่ยมด้วยจรรยาบรรณ และมีความสามารถสอดแทรกให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริง พร้อมมีทักษะในเรื่องการอนุรักษ์เป็นอย่างดี
- มีสัดส่วนของมัคคุเทศก์เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่ม
- เลือกใช้บริการของคนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ที่พักแรม อาหาร มัคคุเทศก์ คนแบกหามสัมภาระ สัตว์ต่าง เป็นต้น
- ให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับคุณค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากร และการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนท้องถิ่นโดยวิธีต่าง ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้
- เลือกซื้อ/เช่ายานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เลือกรถยนต์รุ่นที่ประหยัดพลังงานหรือสามารถใช้พลังงานอื่นทดแทนได้ เช่น รถไฮบริดที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ หรือพลังงานชีวภาพ รถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นต้น

- หมั่นตรวจซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ เครื่องทำความเย็น-ความร้อน และอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดเพื่อให้การทำงานของยานพาหนะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และใช้พลังงานน้อยที่สุด
- ใช้น้ำอย่างประหยัดในการล้างหรือทำความสะอาดยานพาหนะ
- พนักงานขับชี่ยานพาหนะต้องผ่านการฝึกอบรมที่เน้นถึงความปลอดภัย และการขับชี่แบบประหยัดเชื้อเพลิง
- เลือกหรือกำหนดเส้นทางนำเที่ยวที่มีระยะทางสั้นที่สุด และไม่ออกนอกเส้นทางที่กำหนดโดยไม่จำเป็น เพราะนอกจากจะประหยัดเวลาในการเดินทางแล้วยังสามารถประหยัดการใช้เชื้อเพลิงได้ด้วย

แนวปฏิบัติที่ 4 มัคคุเทศก์อาชีพและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ดำเนินกิจกรรมนำเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามกรอบจรรยาบรรณได้อย่างสูงสุด

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมายและการดำเนินงานของหน่วยงานหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในรายการนำเที่ยวเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและปณิธานของบริษัทนำเที่ยวที่ตนสังกัด หรือเข้าไปรับงานนำเที่ยวเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- มีทัศนคติในวิชาชีพและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่
 1. ให้ความเคารพต่อแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติ ที่กำหนดขึ้นโดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนท้องถิ่น
 2. ปรับตัวให้เข้ากับประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว
 3. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการนำเที่ยว ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมหรือก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด
 4. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องต่อไปนี้
- กำชับนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติระหว่างที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
- ช่วยดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น เก็บขยะและสิ่งปฏิกูล นำนักท่องเที่ยวเดินตาม เส้นทางที่จัดไว้ให้ กางเต็นท์พักแรมห่างจากทางน้ำและทางเดิน เป็นต้น

- คอยเตือนนักท่องเที่ยวให้ระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจส่งผลเสียหาย หรือสร้างผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บกล้วยไม้ หิน เปลือกหอย เป็นต้น
 - รายงานความผิดปกติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือการกระทำผิดกฎระเบียบในแหล่งท่องเที่ยวให้เจ้าหน้าที่รับทราบ เช่น ไฟป่า แผ่นดินถล่ม สลัดสัตว์/ดักจับสัตว์ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ เป็นต้น
1. ให้ข้อมูลและสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนงานอนุรักษ์เมื่อมีโอกาส
 2. ส่งเสริมสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีโอกาสสัมผัสวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด
 3. สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของชุมชนท้องถิ่น เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร และบริการขนส่งแบบต่าง ๆ เป็นต้น
 4. สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าของที่ระลึกที่ทำมาจากวัตถุดิบที่ผลิตได้เองในชุมชน เช่น เครื่องจักสาน เสื้อผ้า สิ่งทออื่น ๆ เป็นต้น
 5. ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าหรือของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังจะหมดไป หรือหายากหรือมีแนวโน้มลดน้อยถอยลง
 6. สนับสนุนให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างเต็มความสามารถ

การสร้าง กิจกรรมสีเขียว ในฐานะเจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แนวปฏิบัติที่ 1 จัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับคุณค่าและความโดดเด่นของ ทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

- มีการประเมินศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และข้อจำกัด เพื่อใช้เป็นฐานในการแยกประเภทของกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและจัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว
- จัดทำแผนและพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว เฉพาะที่มั่นใจได้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบทางลบต่อความโดดเด่นหรือคุณค่าของทรัพยากร หรือสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นและบริเวณ ใกล้เคียง
- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเท่าที่จำเป็น โดยมีปริมาณหรือขนาดที่เหมาะสมกับขีดความสามารถรองรับได้ของบริเวณนั้น เช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ท่าเทียบเรือ สมอยึดเรือ เป็นต้น

- มีการแจ้งเตือนหรือแจกข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทให้นักท่องเที่ยวรับทราบ พร้อมอธิบายเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องการความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตาม

- กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นโดยกิจกรรมเหล่านั้นไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ไม่ขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงาม

- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี คอยอำนวยความสะดวกและควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว อาทิ

1. คอยกำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติระหว่างที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมกำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรมเช่น กิจกรรมเดินป่าระยะไกล (hiking/trekking) ควรมีขนาดของกลุ่มไม่เกิน 10 คน กิจกรรมล่องแก่งมีขนาดไม่เกิน 8 คนต่อแพ เป็นต้น

2. กำหนดกรอบหมุ่นเวียนของการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท เช่น การเดินป่าระยะไกลแต่ละกลุ่มควรเดินทางกันไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร (หรือราว 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง) เป็นต้น

3. กำหนดให้นักท่องเที่ยวตั้งค่ายพักแรม (กรณีกิจกรรมเดินป่าระยะไกล) ให้ห่างจากเส้นทางเดินหรือทางน้ำธรรมชาติไม่น้อยกว่า 100 เมตร และหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีธรรมชาติเปราะบางหรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม

4. กำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยรักษาทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมขณะประกอบกิจกรรม เช่น ไม่เดินลัดเส้นทาง ไม่เก็บกล้วยไม้หรือถอนลูกไม้ระหว่างเดินหรือปีนป่ายหน้าผา ไม่ขีดเขียนหรือแกะสลักหรือพ่นสีตามหินผาและต้นไม้ เป็นต้น

5. ควบคุมไม่ให้นักท่องเที่ยวส่งเสียงดังอันเป็นการรบกวนสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวด้วยกันเองในขณะประกอบกิจกรรม

6. คอยกำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยเก็บรวบรวมขยะ และนำไปทิ้งในที่ที่จัดไว้โดยไม่มีเศษเหลือตกค้างที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่าหรือเป็นมลภาวะทางสายตา

แนวปฏิบัติที่ 2 กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ควรสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุดโดยการ

- จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้สื่อแบบต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ คู่มือเดินทางท่องเที่ยว แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น

- สอดแทรกข้อมูลความรู้หรือเรื่องราวที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวระหว่างที่ประกอบกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อาทิ

1. จัดให้มีนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยตอบคำถาม และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมเดินป่า ชมถ้ำ ล่องเรือ ล่องแก่ง เดินชมแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

2. จัดให้มีป้ายสื่อความหมายหรือนิทรรศการตามจุดชมวิว เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณที่มีระบบนิเวศเปราะบาง บริเวณโป่งสัตว์ บริเวณที่มีชนิดพันธุ์สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ หรือหายาก บริเวณที่มีชนิดพันธุ์พืชที่หายากหรือพบเฉพาะถิ่น ฯลฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ รวมถึงเพิ่มความระมัดระวังในพฤติกรรมของตนเอง

3. จัดให้มีหน่วยข้อมูลพร้อมเจ้าหน้าที่คอยให้ความปลอดภัย ตอบคำถามและให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ประจำอยู่ตามบริเวณลานกางเต็นท์ จุดชมวิว บริเวณที่มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ จำนวนมาก เป็นต้น

4. อาจจัดให้มีหน่วยข้อมูลเคลื่อนที่ไปให้ข้อมูลความรู้ และตอบคำถามตามจุดชมวิว จุดดำน้ำดูปะการังบริเวณอื่น ที่มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

การสร้าง กิจกรรมสีเขียว ในพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แนวปฏิบัติที่ 1 จัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับคุณค่าและความโดดเด่นของวัฒนธรรมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

- มีการประเมินศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวโดยการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และข้อจำกัด เพื่อใช้เป็นฐานในการแยกประเภทของกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและจัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

- จัดทำแผนและพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว เฉพาะที่มั่นใจได้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบทางลบต่อความโดดเด่นหรือคุณค่าของวัฒนธรรมในบริเวณนั้น และบริเวณ ใกล้เคียง

- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเท่าที่จำเป็น โดยมีปริมาณหรือขนาดที่เหมาะสมกับขีดความสามารถรองรับได้ของบริเวณนั้น เช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ท่าเทียบเรือ สมอยึดเรือ เป็นต้น

- มีการแจ้งเตือนหรือแจกข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรม ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวรับทราบ พร้อมอธิบายเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องการความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตาม

- กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นโดยกิจกรรมเหล่านั้นไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ไม่ขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงาม

- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมมาอย่างดี คอยอำนวยความสะดวกและควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว อย่างเช่น

1. คอยกำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อควรปฏิบัติ-ไม่ควรปฏิบัติระหว่างที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมกำหนดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม

2. กำหนดรอบหมุนเวียนของการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภทละกลุ่มควรเดินห่างกันไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร (หรือราว 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง) เป็นต้น

3. กำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ

4. ควบคุมไม่ให้นักท่องเที่ยวส่งเสียงดังอันเป็นการรบกวนนักท่องเที่ยวด้วยกันเอง ในขณะที่ประกอบกิจกรรม

5. คอยกำชับนักท่องเที่ยวให้ช่วยเก็บรวบรวมขยะ และนำไปทิ้งในที่ที่จัดไว้โดยไม่มีเศษเหลือตกค้างที่อาจเป็นมลภาวะทางสายตา

แนวปฏิบัติที่ 2 กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุดโดย

- จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นโดยใช้สื่อแบบต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ คู่มือเดินทางท่องเที่ยว แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น

- สอดแทรกข้อมูลความรู้หรือเรื่องราวที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวระหว่างที่ประกอบกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อาทิ

1. จัดให้มีนักสื่อความหมายหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยตอบคำถาม และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรม เดินชมแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

2. กรณีที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือชุมชนท้องถิ่น นอกจากจะจัดให้มีป้ายสื่อความหมายหรือนิทรรศการแล้ว อาจจัดให้มีการแสดงและการบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์หรือประเพณีหรือวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

3. จัดให้มีหน่วยข้อมูลพร้อมเจ้าหน้าที่ คอยให้ความปลอดภัย ตอบคำถามและให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ ประจำอยู่ตามบริเวณลานทางเดินที่ จุดชมวิว บริเวณที่มีนักท่องเที่ยว กระจุกตัวอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

Green Community: ชุมชนสีเขียว

เที่ยวอย่างรู้ค่า รักษาเอกลักษณ์ชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งในเมืองและชนบท ที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมมีการดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

การท่องเที่ยวนั้นสามารถเป็นได้ทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายไปพร้อม ๆ กัน สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งนั้นครั้งหนึ่งเคยได้ชื่อว่างดงามด้วยธรรมชาติอันแสนบริสุทธิ์ ดึงดูดใจด้วยวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ชือชื่อ แต่หลายแห่งเวลาผ่านไปไม่กี่ปีแหล่งท่องเที่ยวที่เคยยอดฮิตกลับลดทอนใจลง เพราะการพัฒนาพื้นที่ที่ผิดที่ผิดทาง ใส่ความสะดวกสบายและการบริการโดยไม่คำนึงถึงความแปลกแยก ระหว่างความใหม่และความเก่าที่งดงาม การลงทุนที่แห่แหนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น สิ่งก็ตามมาก็คือ ความเสื่อมโทรม ของสถานที่ ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ดังนั้น การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนจึงจำเป็นต้องทำควบคู่กันไปทั้งการรักษาความสมบูรณ์ของสถานที่และการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะสิ่งนี้ก็คือได้ว่าเป็นรากฐานของจิตวิญญาณชุมชน ในปัจจุบันก็มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ถือได้ว่าการจัดการที่เป็นต้นแบบในเรื่องของการเป็นชุมชนสีเขียว อาทิ การทำงานของกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ปี 2550 ทางด้านชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยว เป็นเครื่องรับรอง

ความพิเศษของหมู่บ้านแม่กำปองคือชุมชนที่มีอายุกว่า 100 ปี ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชาวชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง แม้แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาท่องเที่ยวและพักค้างแรมในหมู่บ้านมากขึ้นวันแล้ววันเล่า กระทั่งต้องมีการจัดตั้งโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์ก็เกิดขึ้นจากความคิดของผู้ใหญ่บ้านร่วมตัดสินใจกับคณะกรรมการหมู่บ้าน กระทั่งโฮมสเตย์ของหมู่บ้านยังได้รับรางวัลมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

การสร้าง ชุมชนสีเขียว ในฐานะชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติที่ 1 มีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีระบบการบริหารจัดการชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

– กำหนดนโยบาย มีปณิธาน และแบบงานที่ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมทั้งการหลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทน การปฏิบัติที่เป็นสาเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของชุมชน

– เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ เช่น พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ร.บ. ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายควบคุมอาคาร ประกาศผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะ เป็นต้น

– สมาชิกชุมชน หรือกลุ่มที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และวิธีปฏิบัติที่หลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทน การปล่อยก๊าซเรือนกระจก

– สมาชิกของชุมชนหรือกลุ่มที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว ถ่ายทอดความรู้ และ กระตุ้นให้สมาชิกชุมชนทั้งหมดมีส่วนร่วมรักษาสีเขียวและมีการปฏิบัติที่หลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทน การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งจากการท่องเที่ยว และการประกอบอาชีพหลัก

– มีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ชุมชน (community zoning) เพื่อให้บริการทางการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์อย่างเหมาะสม

– หากจำเป็นต้องมีการก่อสร้างอาคาร และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค

– สาธารณูปการเพิ่มเติม จะต้องเน้นการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและกลมกลืนกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ทั้งนี้โดยการนำภูมิปัญญาพื้นบ้านเข้ามาผสมผสาน

– จัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่ให้ความเพลิดเพลิน/สนุกสนาน และเปิดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนได้มากที่สุด และเกิดผลกระทบน้อยที่สุด

– มีการกำหนดขีดความสามารถการรองรับได้ทางการท่องเที่ยว (tourism carrying capacity) ของชุมชนทั้งด้านจำนวนนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น โฮมสเตย์ บริการอาหาร ฯลฯ) และข้อจำกัด ของชุมชนด้านอื่น ๆ (เช่น ความเปราะบางของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การดูแลจัดการ ฯลฯ)

– สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชุมชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

- กำหนดระเบียบหรือข้อปฏิบัติของชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้โดยการแจ้งหรือชี้แจงให้นักท่องเที่ยวรับทราบในโอกาสแรกที่เดินทางมาถึง
- มีข้อมูลหรือมีคณาจารย์ที่ท้องถิ่นคอยให้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างเหมาะสมเพียงพอ
- มีการประเมิน/ตรวจวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอพร้อมมีการแก้ไข/ปรับปรุงสิ่งที่จำเป็นตามความเหมาะสม
- มีการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการท่องเที่ยวในชุมชนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นบทเรียนในการแก้ไข/ปรับปรุงการดำเนินงานหรือการปฏิบัติในโอกาสต่อไป

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในชุมชน และบริเวณโดยรอบ รวมทั้งช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ความสะดวก และระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยดำเนินการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ รักษา และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนและบริเวณโดยรอบ เช่น การปลูกป่า ดูแลรักษา ต้นน้ำ/ลำห้วย/แม่น้ำ ป้องกันไฟป่า เป็นต้น
- กรณีที่ชุมชนตั้งอยู่ในหรือแนวขอบเขตอุทยานแห่งชาติหรือพื้นที่อนุรักษ์ประเภทอื่นใดก็ตาม ต้องให้ความเคารพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่ โดยเฉพาะกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือสร้างผลกระทบน้อยที่สุดต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ
- ไม่นำทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ทั้งพืช สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มาขายหรือผลิตเป็นของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
- หลีกเลี่ยงการกักขังเลี้ยงดูสัตว์ป่า ยกเว้นกฎหมายจะอนุญาตแต่ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้อง และเหมาะสม สัตว์ป่าคุ้มครองหรือสัตว์ป่าหวงห้าม ก็ควรมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นผู้ดูแลจัดการ
- สมาชิกชุมชนร่วมมือกันปลูกต้นไม้เพื่อสร้างความร่มรื่น และช่วยดูดซับก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์บริเวณชุมชน พื้นที่เกษตรและแหล่งน้ำอุปโภค-บริโภค
- คริวเรือในชุมชนลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้หรือย่อยสลายยาก เช่น ถุงพลาสติก โฟม ฯลฯ และหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก

- คริวเรือในชุมชนลดปริมาณการใช้พลังงาน หรือมีวิธีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือใช้พลังงานทดแทน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจ
- คริวเรือในชุมชนลดการใช้ไฟฟ้า หรือมีวิธีการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- จัดให้มีการเดินทางที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว หรืออาจจัดให้มียานพาหนะที่ไม่สร้างมลพิษ เช่น การใช้รถม้า จักรยาน สัตว์ต่าง เป็นต้น
- คริวเรือในชุมชนมีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีบ่อบำบัดน้ำเสียที่มีมาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้นำน้ำที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ในการเกษตรหรือทำความสะอาดคริวเรือและเครื่องมือต่าง ๆ ทางการเกษตร
- คริวเรือในชุมชนมีการจัดการของเสียและขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การลดปริมาณของเสียและขยะให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยกขยะและของเสียเพื่อกำจัดให้ถูกวิธี
- คริวเรือในชุมชนลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาฆ่าวัชพืช ยาฆ่าแมลง และปุ๋ยเคมีให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามใช้วิธีการทางชีวภาพในการกำจัดวัชพืช และฆ่าแมลง
- คริวเรือในชุมชนเรียนรู้การผลิตปุ๋ยหมักจากเศษเหลือของพืชผักหรือมูลสัตว์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และด้วยวิธีการนี้ยังมีส่วนช่วยลดก๊าซมีเทนอันเกิดจากเศษเหลือของพืชผักและมูลสัตว์ด้วย

แนวปฏิบัติที่ 3 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการถ่ายทอด สืบสานและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น

- ประชาชน/ผู้รอบรู้ในท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม ประเพณีอันดีงามของเผ่าพันธุ์และภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีคุณค่าให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ได้ยึดปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง
- ชุมชนมีความภาคภูมิใจและหวงแหนในวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยรวมใจกัน เพื่อสืบสานและรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม เช่น จัดตั้งกลุ่ม/องค์กรขึ้นรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ เป็นต้น
- มีความเข้าใจและเกิดความตระหนักถึงการนำวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกชุมชน และกระทำด้วยความระมัดระวัง

- กิจกรรมท่องเที่ยวรวมถึงการแสดงต่าง ๆ ที่จัดให้นักท่องเที่ยวชมต้องสะท้อนถึงความเป็นจริงของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ควรหลีกเลี่ยงการแสดงใด ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบแก่จิตใจ หรือขัดต่อประเพณี หรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น

- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

- ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับศิลปะ และสถาปัตยกรรมพื้นบ้านในการออกแบบ และตกแต่งอาคาร สถานที่ รวมถึงการจัดเตรียมอาหารและบริการอื่น ๆ

แนวปฏิบัติที่ 4 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนโดยรวม และก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ น้อยที่สุด

- สมาชิกชุมชนมีความเข้าใจและตระหนักร่วมกันเสมอว่าการท่องเที่ยวเป็นเพียงอาชีพเสริมไม่ใช่อาชีพหลัก และยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเลือกและร่วมตัดสินใจในการวางแผนพัฒนา รวมทั้งรับผิดชอบการให้บริการทางการท่องเที่ยวตามความถนัด

- สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมกันจัดทำกฎเกณฑ์ หรือจรรยาบรรณสำหรับการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรท่องเที่ยว รวมทั้งการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

- มีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะ และมาตรฐานในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่สมาชิกชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

- เน้นการใช้วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่มาจากชุมชนในการให้บริการ หรือเป็นของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เช่น อาหาร/เครื่องดื่ม เครื่องหัตถกรรม การแสดง ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น

- มีการจัดสรรรายได้และประโยชน์อื่น ๆ จากการท่องเที่ยวให้แก่สมาชิกชุมชนด้วยความเป็นธรรม มีความโปร่งใส และสามารถเปิดให้มีการตรวจสอบได้

- มีการแบ่งสรรรายได้ส่วนหนึ่งที่เกิดจากการท่องเที่ยวไปทำเป็นโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การศึกษา สุขอนามัย ความปลอดภัย เป็นต้น

แนวปฏิบัติที่ 5 มีการต้อนรับและบริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและสะท้อนถึงความเป็นไทยที่ดี

- สมาชิกชุมชนแสดงออกถึงความมีไมตรีจิต และเอื้ออาทรต่อนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี

- สมาชิกชุมชนร่วมกันกำหนด และปฏิบัติตามกรอบจรรยาบรรณเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับ และให้บริการในเรื่องต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวที่เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงชุมชน การนำนักท่องเที่ยวไปจนถึงการให้บริการที่พักและอาหาร
 - สมาชิกชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งยุวอาสาสมัครนำเที่ยว หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสามารถสื่อสารหรือใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้
 - ยุวอาสาสมัครนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้ข้อมูลหรือสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
 - ชุมชนมีมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเรื่องความปลอดภัยทั้งในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและสมาชิกชุมชนด้วยตนเอง
 - การบริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่นักท่องเที่ยวมีมาตรฐานขั้นต่ำตั้งแต่เรื่องความสะดวก ความสะอาด และความปลอดภัย
 - ค่าบริการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น (เช่น ที่พัก อาหาร ของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ) ต้องกำหนดด้วยความเหมาะสมและเป็นธรรมไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว
 - มีการเรียนรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวและปรับปรุงแก้ไขการบริการที่ยังบกพร่อง/ไม่สมบูรณ์อยู่เสมอ
 - จัดให้มีการฝึกอบรมหรือส่งผู้ที่เกี่ยวข้องไปฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ และยกระดับมาตรฐานของการบริการด้านต่าง ๆ
 - มีการรณรงค์ส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนใช้เครื่องแต่งกายที่ออกแบบ และผลิตได้ในชุมชนและสะท้อนถึง วัฒนธรรม/วิถีชีวิตดั้งเดิม
- หากสามารถสร้างชุมชนสีเขียวให้เกิดขึ้นได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ใช้เวลาท่องเที่ยวได้อย่างคุ้มค่าแล้ว สิ่งที่เราจะได้ก็น่ากลับไปก็คือการได้เรียนรู้วิถีแบบสีเขียวของชุมชนที่นักท่องเที่ยวสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

Green Logistics: แบบการเดินทางสีเขียว

เที่ยวใกล้ เที่ยวไกล เลือกใช้ (พาหนะ) สะอาด

วิธีการเดินทางและรูปแบบการให้บริการในระบบการคมนาคมหรือการขนส่งจากแหล่งพำนัก/อาศัย ไปยังแหล่งท่องเที่ยว ที่เน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

เมื่อพูดถึงการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายของการเดินทางนั้นจะอยู่ระยะใกล้ ๆ หรือไกลข้ามจังหวัด หรือข้ามประเทศ ย่อมไม่พ้นที่จะต้องอาศัยพาหนะในการเดินทาง แต่การเดินทางที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมนั้นเราก็สามารถทำได้ในหลาย ๆ วิธี เช่น การเลือกใช้พาหนะในการ

เดินทางให้เหมาะสม พาหนะที่เลือกใช้นั้นลดหรือประหยัดพลังงานลงได้หรือไม่ ขณะที่ผู้ประกอบการ รวมถึงเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวก็อาจมีการบริการจัดการในเรื่องของการเดินทาง จัดหาพาหนะทั้งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือการจัดการด้วยรถบริการสาธารณะมากกว่าการเน้นให้นักท่องเที่ยวใช้พาหนะส่วนตัว

ซึ่งที่ผ่านมาก็มีหลายโครงการที่ได้รับความสำเร็จทั้งในเรื่องของจำนวนนักท่องเที่ยว และการลดการใช้พลังงานได้ อย่างเช่นโครงการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับการรถไฟแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวโดยรถไฟ ที่ให้ทั้งความสนุก สะดวก ปลอดภัย และยังลดการใช้พลังงานและพาหนะ (ส่วนตัว) ได้อย่างเห็นผล ส่วนอีกโครงการหนึ่งที่ได้รับความสำเร็จไม่แพ้กัน ก็คือ เส้นทางท่องเที่ยวของการขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ อาทิ ทัวร์ไหว้พระในกรุงเทพฯ เส้นทางวัฒนธรรมพาไปดูชุมชนและความงดงามรอบเมืองเก่าในกรุงเทพฯ

นอกจากนั้นการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวโดยการปั่นจักรยานทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดนอกจากจะทำให้คนได้เรียนรู้ในเรื่องของการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับธรรมชาติมากขึ้นแล้ว นักท่องเที่ยวประเภทนี้ก็ยังได้สุขภาพที่ดีกลับไปเป็นของแถมอีกด้วย และจะเป็นการดีมากขึ้น หากสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆนอกจากให้ข้อมูลในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว การเสนอทางเลือกในเรื่องของการเดินทางที่สามารถเข้าถึงพื้นที่หลากหลายรูปแบบ ให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ ก็จะช่วยนักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับเลือกการเดินทางให้เหมาะสม ไม่เกิดการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ

การสร้าง รูปแบบการเดินทางสีเขียว ในฐานะของนักท่องเที่ยว

แนวทางปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวคือ ปรับเปลี่ยนวิธีการเดินทาง และพฤติกรรมการใช้ยานพาหนะส่วนตัว จากที่พักอาศัยไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยประหยัดพลังงาน หรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทน

- ในกรณีที่เลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ควรปฏิบัติอย่างน้อยดังต่อไปนี้

1. เดินทางรวมไปกับเพื่อน ๆ แบบ car pool ซึ่งจะช่วยลดจำนวนคันรถที่ต้องใช้ เป็นการประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
2. ไม่ควรบรรทุกน้ำหนักมากเกินไปก็ดเพราะการบรรทุกน้ำหนักเกินเพียง 50 กิโลกรัม จะมีผลให้รถยนต์วิ่งได้ระยะสั้นลง 1 กิโลเมตรต่อน้ำมัน 1 ลิตร
3. ตรวจสอบลมยางทั้งสี่ล้อให้มีปริมาณที่เหมาะสม และสมคูลเพราะถ้าหากการขับขี่รถยนต์ที่ลมยางมีน้อยหรือต่ำกว่าปกติ จะทำให้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงถึง 30% ของภาวะปกติ

4. ตรวจเช็คเครื่องยนต์ตามระยะเวลา/ระยะทางที่คู่มือกำหนด จะเป็นการช่วยบำรุงรักษา อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ให้สึกหรอ และสามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งไม่สิ้นเปลืองน้ำมันเกินกว่าเหตุ

5. การขับรถระยะทางไกลควรใช้ความเร็วไม่เกิน 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เพราะจะช่วยลดการใช้น้ำมันลงได้ 20% หรือลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1 ตันต่อระยะทาง 3 หมื่นกิโลเมตร

6. เปลี่ยนมาใช้พลังงานชีวภาพ เช่น ไบโอดีเซล เอทานอล แทนน้ำมันเชื้อเพลิงปกติ เป็นต้น

7. หลีกเลี่ยงการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่มีการจราจรติดขัด

8. ดับเครื่องยนต์ทุกครั้งหากต้องหยุดเครื่องยนต์เป็นเวลานาน หรือไม่มีผู้โดยสาร/ผู้ขับขี่อยู่ในรถ

ดังนั้น การวางแผนการเดินทางล่วงหน้า ด้วยการเลือกวิธีเดินทางโดยไม่สร้างมลภาวะ หรือลดการใช้น้ำมันลงเท่าที่จำเป็นเราก็ถือว่าได้ทำหน้าที่สมบูรณ์ขึ้นมาอีกขั้น

การสร้าง รูปแบบการเดินทางสีเขียว ในฐานะผู้ประกอบการที่พัก

แนวปฏิบัติของผู้ประกอบการทำได้โดย ปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถ ลดการใช้น้ำมันหรือใช้พลังงานทดแทน

- ผู้ประกอบการพัฒนาระบบการบริหารจัดการธุรกิจที่พัก (เช่น กำหนดนโยบาย มีแผนงานและกิจกรรม) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือคำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว และเป็นธุรกิจที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

- ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทุกฉบับ

- พนักงานหรือทีมงานในองค์กรได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และวิธีปฏิบัติด้านการป้องกันและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

- ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ใช้บริการ/นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับนโยบาย และปณิธานการดำเนินธุรกิจ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและบทบาทในการลดภาวะโลกร้อน (เช่น อาจจัดให้มีป้ายสื่อความหมาย หรือแผ่นพับ หรือ DVD ในยานพาหนะ เป็นต้น)

- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น วัสดุติดที่ใช้ในการปรุงเป็นอาหาร/เครื่องดื่ม ของที่ระลึก สินค้าอุปโภค-บริโภคอื่น ๆ เป็นต้น

- ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้หรือย่อยสลายได้ยาก รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ครั่งเดียวแล้วทิ้ง
- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานของรถยนต์ และมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงาน พร้อมพยายามปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทน
- หมั่นตรวจซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ เครื่องทำความเย็น-ความร้อน และอุปกรณ์ไฟฟ้า ทุกชนิด เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุดและใช้พลังงานน้อยที่สุด
- มีการตรวจวัดการใช้น้ำและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำ เช่น การใช้โถชักโครก ที่มีการ ใช้น้ำ สองระดับและจำกัดการไหลของน้ำบริเวณอ่างล้างมือ เป็นต้น
- พนักงานขับรถ/ขับเรือ ต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมที่เน้นถึงความปลอดภัยและการขับขี่แบบประหยัดพลังงาน
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพ
- จัดงานคนท้องถิ่นและจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว

การสร้าง รูปแบบการเดินทางสีเขียว ในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

- แนวทางปฏิบัติของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทำได้ด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถ ลดการใช้พลังงานหรือใช้พลังงานทดแทน
- ผู้ประกอบการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการธุรกิจนำเที่ยว (เช่น กำหนดนโยบาย มีแผนงานและกิจกรรม)ที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือคำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว และเป็นธุรกิจที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้
 - ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทุกฉบับ
 - พนักงานหรือทีมงานทั้งในสำนักงานและบนยานพาหนะได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และวิธีปฏิบัติด้านการป้องกันและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
 - ผู้ประกอบการ ให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ใช้บริการ/นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับนโยบายและ ทัศนคติการดำเนินธุรกิจนำเที่ยว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและบทบาทในการลดภาวะโลกร้อน (เช่น อาจจัดให้มีป้ายสื่อความหมาย หรือแผ่นพับ หรือ DVD ในยานพาหนะ เป็นต้น)
 - มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น วัสดุที่ใช้ในการปรุง เป็นอาหาร/เครื่องดื่ม ของที่ระลึก สินค้าอุปโภค-บริโภคอื่น ๆ เป็นต้น
 - ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้หรือย่อยสลายได้ยาก รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ครั่งเดียวแล้วทิ้ง

- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานของรถยนต์ และมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงาน พร้อมพยายามปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทน ทั้งในสำนักงานและในยานพาหนะ
- หมั่นตรวจซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ เครื่องทำความเย็น-ความร้อน และอุปกรณ์ไฟฟ้า ทุกชนิด เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุดและใช้พลังงานน้อยที่สุด
- มีการตรวจวัดการใช้น้ำและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำบนยานพาหนะ เช่น การใช้โถชักโครกที่มีการใช้น้ำสองระดับและจำกัดการไหลของน้ำบริเวณอ่างล้างมือ เป็นต้น
- ใช้น้ำอย่างประหยัดในการล้างยานพาหนะ
- เลือกซื้อยานพาหนะ ที่มีการใช้เชื้อเพลิง/พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือที่สามารถใช้พลังงานชีวภาพได้ เช่น ยานพาหนะที่ติดตั้งเครื่องยนต์รุ่นที่ใช้เชื้อเพลิงที่มีประสิทธิภาพและมีการเผาไหม้ได้หมด
- พนักงานขับรถ/ขับเรือ ต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมที่เน้นถึงความปลอดภัยและการขับขี่แบบประหยัดพลังงาน
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพ
- สละเวลาและใช้รถยนต์/เรือ/เครื่องบิน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ของบริษัท สนับสนุนการดำเนินโครงการของชุมชนท้องถิ่น
- จัดงานคนท้องถิ่นและจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว
- ในกรณีที่เป็นเรือขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือสำราญ (Cruise Ships) ควรปฏิบัติเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้
 1. ควรพยายามใช้พลังงานทดแทนบนเรือให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เช่น พลังงานจากลมแสงอาทิตย์ แบตเตอรี่ และก๊าซเหลว ซึ่งจะช่วยลดมลภาวะทางเสียง กลิ่นอากาศและทางน้ำ
 2. มีการห้ามปรามนักท่องเที่ยวไม่ให้ทิ้งขยะและของเสียลงในน้ำ ขยะและของเสียทุกชนิดควรเผาทิ้งในเรือ หรือรวบรวมส่งฝั่งให้จัดการ
 3. สิ่งของ/ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้ได้อยู่แต่บริษัทไม่ต้องการใช้ต่อไปอีก อาจบริจาคให้แก่หน่วยงานหรือชุมชนท้องถิ่น
 4. น้ำเสีย/น้ำทิ้งนำกลับมาบำบัดเพื่อใช้ในการซักล้าง ทำความสะอาดเรือ และชักโครก
 5. มีการใช้ความเร็วเรือที่เหมาะสมเพื่อลดปริมาณการใช้เชื้อเพลิง
 6. เปลี่ยนเครื่องกรองน้ำมันเครื่องที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องบ่อยครั้ง

7. พยายามใช้พลังงานจากท่าเทียบเรือแทนพลังงานจากเครื่องยนต์เรือ จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

Green Service: การบริการสีเขียว

จัดการธุรกิจ ตระหนักคิด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวแขนงต่าง ๆ ที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยมาตรฐานคุณภาพที่ดี ควบคู่ไปกับการมีปณิธานและการดำเนินการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม พร้อมช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการให้บริการต่าง ๆ

หากใครที่เดินทางอย่างสม่ำเสมอจะสังเกตได้ถึงความเปลี่ยนแปลงของผู้ประกอบการทางด้านการท่องเที่ยวที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งคือ การจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการคัดที่ขอความร่วมมือผู้เข้าพักในโรงแรม รีสอร์ท ทว่า หากต้องการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็สามารถทำได้ เช่น หากไม่ต้องการให้พนักงานเปลี่ยนผ้าเช็ดตัวผืนใหม่ก็สามารถทำได้โดยการไม่วางในจุดที่โรงแรมกำหนด การลดการใช้กระดาษชำระเท่าที่จำเป็น ฯลฯ หรือโรงแรมมีการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ทำให้ผู้เข้าพักส่วนใหญ่รู้สึกว่าจะต้องประหยัดทั้ง ๆ ที่เสียเงินสำหรับการบริการ กลับกลายเป็นว่าการที่ผู้ประกอบการใส่ใจกับเรื่องสิ่งแวดล้อมเท่ากับว่าผู้ประกอบการมิได้ละเลยความรับผิดชอบต่อเรื่องเหล่านี้

การสร้าง การบริการสีเขียว ในฐานะพื้นที่ทางวัฒนธรรม

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริการสีเขียว ทำได้โดยที่ให้บริการทางการท่องเที่ยวทุกแขนงที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างผลกระทบน้อยที่สุดโดยการ

- ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานทางราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบำรุงรักษาสถานที่และมรดกทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น
- หลีกเลี่ยงการซื้อขาย/แลกเปลี่ยนโบราณวัตถุและการจัดแสดงทางวัฒนธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย
- มีการตกแต่งสถานประกอบการด้วยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น โคมไฟเพอร์นิเจอร์ เซิงเทียน เป็นต้น โดยหลีกเลี่ยงสิ่งประดับที่เป็นของเก่าและอาจผิดกฎหมาย เช่น พระพุทธรูป เศียรพระพุทธรูป เป็นต้น
- เลือกใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น อาหารเครื่องดื่มต้อนรับ (น้ำสมุนไพร น้ำมะพร้าว ไวน์ผลไม้ ฯลฯ) การใช้จานชามดินเผา เครื่องจักสาน เป็นต้น

- ส่งเสริมการจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และหลีกเลี่ยงหรือไม่อนุญาตให้มีการจัดแสดงใด ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบต่อประเพณีหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น
- สนับสนุนให้พนักงานต้อนรับและพนักงานบริการอื่น ๆ แต่งกายด้วยชุดที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสและเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด รวมถึงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกเหล่านั้น

การสร้าง บริการสีเขียว สำหรับผู้ประกอบการด้านที่พัก

แนวปฏิบัติที่ 1 ผู้ประกอบการที่ให้บริการทางการท่องเที่ยวทุกแขนงมีการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบการบริหารจัดการธุรกิจและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ โดย

- มีนโยบาย ปณิธาน และแผนงานที่ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ รวมทั้งการหลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทน การปฏิบัติที่เป็น
 - เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย/อนุสัญญา/ข้อตกลงระหว่างประเทศ และกฎระเบียบในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - บุคลากรหรือพนักงานที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิธีปฏิบัติที่หลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทนการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - มีการออกแบบ/ก่อสร้างอาคาร และระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงหลักการออกแบบ/ก่อสร้างที่ยั่งยืน (sustainable design/construction) และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ เด็กเล็กและคนพิการสามารถใช้ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย
 - มีแผนและแนวทางปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เชื้อเพลิง ไฟฟ้า น้ำ ฯลฯ อย่างประหยัดและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเชิงธุรกิจและการบริการ
 - มีแผนและแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อสินค้า และการบริการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

- มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง รวมทั้งเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- มีแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ โดยใช้ประเด็นด้านการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและร่วมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสถานบริการ

- การประชาสัมพันธ์และการตลาดต้องถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด และต้องไม่สัญญาเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้แก่นักท่องเที่ยวโดยไม่สามารถกระทำได้จริง

- มีการประเมิน/ตรวจวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หรือผู้มาใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่จำเป็นตามความเหมาะสม

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่างๆ

- มีการป้องกัน ตรวจสอบและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเกิดตามธรรมชาติและจากการพัฒนาหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคในบริเวณสถานประกอบการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตัดต้นไม้ การพังทลายของดิน น้ำป่าไหลป่า ความเสื่อมโทรมของชายหาด เป็นต้น

- ไม่ขยายขอบเขตของสถานประกอบการ ลูกจ้างพื้นที่สาธารณะประเภทต่าง ๆ เช่น พื้นที่ป่า ชายหาด ลำห้วย ลำธาร ทางเท้าหรือถนน เป็นต้น

- ใช้พันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่งหรือฟื้นฟูภูมิทัศน์ (หลีกเลี่ยงการนำพืชต่างถิ่นเข้ามาปลูก) ในสถานประกอบการ

- การนำสัตว์มาใช้แสดงให้นักท่องเที่ยวชมจะต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องและการเลี้ยงดูสัตว์ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

- ไม่นำทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง เช่น เปลือกหอย ปะการัง กัลวไม้ป่า ฯลฯ มาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว

- ไม่มีการกักขังสัตว์ป่ายกเว้นกฎหมายจะอนุญาตและต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ถ้าเป็นสัตว์ป่าหวงห้ามหรือสัตว์ป่าคุ้มครองควรมอบให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลจัดการแทน

- ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับสถานประกอบการ

- มีการจัดซื้อสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการใช้พลังงาน หรือปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด ประกอบด้วย

1. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
2. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
3. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์แบบที่เติมได้
4. เลือกซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถส่งกลับคืนได้ เช่น ขวดแก้ว เป็นต้น
5. เลือกซื้อสินค้าที่ทำจากวัสดุรีไซเคิล
6. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากเขียวหรือมีฉลากคาร์บอน (ผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการผลิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณน้อย) หรือผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ฯลฯ
7. เลือกซื้อสินค้าที่ได้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม
8. เลือกซื้ออุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน (เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ติดฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 หรือมีฉลากอัตราการใช้ไฟ เป็นต้น) และอุปกรณ์ที่ประหยัดหยดน้ำ
9. เลือกซื้อยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รถที่ใช้เชื้อเพลิงไฮบริด ไบโอดีเซล เชื้อเพลิงที่เผาไหม้สะอาด เป็นต้น
10. เลือกซื้อสินค้าที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมครบวงจร (สินค้าที่ดำเนินการควบคุม ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุแล้ว โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)
11. มีการกำหนดให้ซื้ออาหารที่ผลิตได้ในท้องถิ่นตามแต่ละฤดูกาล เพื่อลดการใช้พลังงานในการขนส่งและเก็บรักษา
 - มีการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลในสถานประกอบการ การปฏิบัติต่าง ๆ ประกอบด้วย
 1. ใช้สินค้าหรือวัสดุภัณฑ์เป็นแพ็คเกจใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้หีบห่อที่ไม่จำเป็น
 2. ใช้ผลิตภัณฑ์แบบที่ใช้หมดแล้วเติมใหม่ได้ (refillable products) แทนการทิ้งเป็นขยะ
 3. ใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติแทนการใช้ถุงพลาสติกหรือโฟม เช่น ใช้กระดาษแข็งข้าวโพด กระดาษแข็งมันสำปะหลัง เป็นต้น
 4. ลดและหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วทิ้ง เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย เช่น กาแฟ ชา น้ำตาล ครีมเทียม เครื่องปรุงรส ฯลฯ ที่บรรจุในซองขนาดเล็ก
 5. หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์บนโต๊ะอาหารที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น แก้วพลาสติก ช้อนส้อม พลาสติก ตะเกียบ เป็นต้น
 6. มีการใช้กล่องบรรจุอาหารแทนการใช้ฟิล์มพลาสติกห่ออาหาร
 7. มีการลดขยะเปียก เช่น การเก็บอาหารสดให้พอดีกับอายุ ทำอาหารให้มีปริมาณพอดี กับผู้บริโภค โน้มน้าวให้ลูกค้าบริโภคอาหารให้หมด เป็นต้น

8. มีการจัดทำรายการขยะ และแยกขยะที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะเศษอาหาร ขยะอันตราย ขยะทั่วไป เป็นต้น

9. มีการจัดทำถังสำหรับหมักขยะเปียก (หรือมอบให้ผู้อื่นนำไปจัดการ) เพื่อทำเป็นปุ๋ยหมักแล้วนำกลับมาใช้ในสนามหรือสวนภายในสถานประกอบการ

10. มีการเก็บขยะบริเวณโดยรอบอาคารและบริเวณสนามหรือสวนอย่างสม่ำเสมอ

- มีการจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้แก่

1. จัดพื้นที่สูบบุหรี่แยกออกจากพื้นที่อื่น ๆ และมีป้ายบอกอย่างชัดเจน

2. จัดหาให้เช่าหรือให้บริการยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ลูกค้า เช่น จักรยาน เป็นต้น

3. ป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก โดยการปลูกต้นไม้เป็นฉนวนหรือสร้างกำแพงกัน

4. ตรวจสอบและควบคุมการเกิดมลพิษทางอากาศในส่วนต่าง ๆ ของสถานประกอบการ

เช่น ห้องพัก ห้องครัว ห้องควบคุมความเย็น เป็นต้น

5. มีการนำวัสดุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ ที่สำคัญ ได้แก่

6. ใช้กระดาษทั้งสองหน้าในธุรกิจและการให้บริการ

7. ใช้ถุงผ้า หลีกเลี่ยงหรือลดการใช้ถุงพลาสติก

8. ใช้ถ่านแบบ Rechargeable กับเครื่องไฟฟ้า

9. นำผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ฯลฯ ที่ไม่สามารถใช้ได้ต่อไปแล้วมาใช้ประโยชน์ เช่น ผ้าเช็ดถูทำความสะอาด เป็นต้น

- มีการประหยัดและการจัดการการใช้น้ำที่ดี ได้แก่

1. มีการวิเคราะห์รูปแบบ และประเภทการใช้น้ำหลัก ๆ ของสถานประกอบการ เพื่อหาแนวทางและวิธีประหยัดน้ำ

2. มีการจัดบันทึกค่าน้ำเป็นประจำทุกเดือน

3. ทำการปิดวาล์วน้ำ เมื่อไม่ใช้งาน

4. ทำความสะอาดโดยการปิดกวาดฝุ่นละออง เศษผงต่าง ๆ ออกก่อน แล้วจึงทำความสะอาด เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำและลดการปนเปื้อนของน้ำทิ้ง

5. มีการสำรวจตรวจสอบ และทำการเปลี่ยนหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุด หรือเสื่อมสภาพที่ทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำอย่างสม่ำเสมอ เช่น บั๊มน้ำ ระบบการจ่ายน้ำ (เช่น ท่อประปา วาล์ว ก๊อกน้ำ) ระบบสุขภัณฑ์ (เช่น หัวฉีดชำระ ขอบยาง และ ลูกกลยชักโครก) เป็นต้น

6. เลือกใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดน้ำ เช่น ก๊อกน้ำ โถชักโครก หัวฉีดชำระประหยัดน้ำ เป็นต้น

7. ใช้น้ำในการจัดสวนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยออกแบบสวนให้กลมกลืนกับ สภาพแวดล้อมและมีความชุ่มชื้นเสมอ เลือกปลูกต้นไม้ที่ต้องการน้ำน้อย และมีการกำจัดวัชพืชเป็นประจำ

8. นำน้ำจากการชำระล้างหรือน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ใช้ทำความสะอาดลานอเนกประสงค์ ใช้กับโถชักโครก ใช้รดน้ำต้นไม้ เป็นต้น

9. มีการเก็บกักน้ำฝนไว้ใช้ในองค์กร

10. มีมาตรการประหยัดน้ำในส่วนของห้องครัว และส่วนของห้องอาหาร เช่น

10.1 หลีกเลี่ยงการล้างผักและผลไม้โดยวิธีปล่อยให้น้ำไหลผ่าน

10.2 กำจัดคราบไขมันก่อนทำความสะอาดด้วยน้ำ

10.3 น้ำดื่มที่เหลือในแก้วลูกค้าสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อได้

11. มีการกำหนดการเปลี่ยนผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ฯลฯ เมื่อลูกค้าขอให้เปลี่ยน

12. มีมาตรการประหยัดน้ำในส่วนสระว่ายน้ำ

13. มีการใช้ระบบน้ำหยด /สปริงเกอร์/ฝักบัวรดน้ำต้นไม้แทนการใช้สายยาง

14. มีการรดน้ำต้นไม้ในช่วงเวลาที่มีการระเหยต่ำได้แก่ช่วงเวลาเช้าและเย็น

15. มีการนำน้ำที่เหลือจากกิจกรรมซักรีดกลับมาใช้ใหม่

- มีการบำบัดและจัดการน้ำเสียในสถานประกอบการ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ได้แก่

1. มีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน และ/หรือไม่มีมีการระบายน้ำทิ้งออกนอกบริเวณ

2. มีการจัดการน้ำเสียเบื้องต้น (pre-wastewater treatments) ก่อนเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียเช่น ใช้สารลดคราบไขมันและจารบี ใช้ตะแกรงแยกเศษอาหารออกจากน้ำที่ใช้จากห้องครัว มีการแยกน้ำและน้ำมันออกจากกัน เป็นต้น

3. มีการบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีธรรมชาติโดยใช้พืชหรือจุลินทรีย์ เช่น ใช้พืชดูดซับน้ำเสีย ใช้จุลินทรีย์ในการย่อยของเสียในน้ำ เป็นต้น

4. มีการตรวจสอบระบบบ่อเกรอะ (septic tank) เป็นประจำ (อย่างน้อยทุก ๆ ปี)

5. มีถังบำบัดน้ำเสียสำรอง

- มีการประหยัดและจัดการการใช้พลังงานเชื้อเพลิงอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. หลีกเลี่ยงการใช้ยานพาหนะที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง เช่น ใช้จักรยานแทนการใช้รถยนต์

เป็นต้น

2. มีการใช้ระบบขนส่งมวลชน และ/หรือการใช้รถร่วมกัน (car pooling)

3. มีการตรวจสอบปริมาณการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงต่อวัน/สัปดาห์/เดือนของสถานประกอบการ เพื่อทราบถึงปริมาณการใช้พลังงานที่สิ้นเปลืองและที่สามารถประหยัดได้
4. มีการวางแผนการเดินทางขององค์กร เช่น หลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีการจราจรคับคั่ง หาเส้นทางที่เหมาะสมเพื่อลดระยะทางในการเดินทาง เป็นต้น
5. มีตารางการบำรุงรักษารถยนต์ และเครื่องยนต์ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. มีการใช้เครื่องยนต์ที่มีการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ เช่น เลือกใช้เครื่องยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ ที่ประหยัดน้ำมัน ลดการเกิดมลพิษไฮโดรคาร์บอน และเสียงเบา เป็นต้น
7. มีการใช้เชื้อเพลิงทางเลือก เช่น น้ำมันไบโอดีเซล แก๊สธรรมชาติ หรือรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นต้น
 - มีการประหยัดและจัดการการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย
 1. มีการแจกแจงประเภทและรูปแบบการใช้พลังงานไฟฟ้าของสถานประกอบการ เพื่อหาแนวทางและวิธีการประหยัดพลังงานไฟฟ้า
 2. มีตารางติดตามการใช้ไฟฟ้าเป็นประจำ (เช่น ประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือน) เพื่อ ทราบถึงปริมาณการใช้พลังงานที่สิ้นเปลืองและที่สามารถประหยัดได้
 3. มีการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น พัดลม มอเตอร์ เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ ที่มีขนาดเหมาะสมกับความต้องการของธุรกิจ
 4. มีตารางการบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า (เช่น พัดลม มอเตอร์ เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด) เช่น การทำความสะอาดเป็นประจำ เป็นต้น
 5. มีการลดความต้องการในการใช้พลังงานไฟฟ้าของสถานประกอบการ ในช่วงเวลาที่มีค่าไฟฟ้าแพง
 6. มีวิธีการใช้เครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม
 7. มีวิธีการใช้ไฟฟ้าเพื่อระบบแสงสว่างอย่างเหมาะสม
 8. มีการประหยัดไฟฟ้าจากการใช้เครื่องใช้สำนักงานอย่างถูกต้อง เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรสาร เป็นต้น
 9. มีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพ เช่น หลอดไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น
 10. มีวิธีการใช้ระบบทำความร้อนอย่างเหมาะสม โดย
 - 10.1 การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้อุ่นน้ำที่ป้อนเข้าสู่หม้อไอน้ำ (solar co-generation) ในการทำน้ำอุ่น

- 10.2 มีการใช้ก๊าซ LPG ในการทำความร้อนแทนการใช้ Heater ไฟฟ้า
 - 10.3 มีการนำความร้อนจากระบบปรับอากาศมาใช้ใหม่
 - 10.4 มีการตั้งค่าอุณหภูมิความร้อนที่เหมาะสม
 - 10.5 มีการหุ้มฉนวนท่อไอน้ำป้องกันการสูญเสียความร้อนไปในอากาศ
 - 10.6 มีการใช้ผ้าเช็ดมือแทนเครื่องเป่ามือ
- หลีกเลี่ยงการใช้เครื่องปั่นผ้าแห้งหากไม่จำเป็น
 1. มีระบบคีย์แท็กประหยัดไฟฟ้า (ช่วยควบคุมการจ่ายไฟฟ้าในห้องพัก)
 2. ในกรณีที่มีลิฟต์ สถานประกอบการมีการประหยัดไฟฟ้าจากการใช้ลิฟต์โดย
 - 2.1 กำหนดให้ลิฟต์หยุดเฉพาะชั้น เช่น หยุดเฉพาะชั้นคี่ เป็นต้น
 - 2.2 มีการปิดลิฟต์บางจุดในช่วงที่มีการใช้งานน้อย เช่น เวลากลางคืน เป็นต้น
 - 2.3 รณรงค์ให้ใช้บันไดแทนลิฟต์ในกรณีที่สูงลงน้อยชั้น
 - 2.4 รณรงค์ให้กดปุ่มเรียกลิฟต์เพียงครั้งเดียว
 - มีการใช้พลังงานทดแทนในองค์กร เช่น การใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานชีวมวล เป็นต้น
 - มีการจัดการสารเคมีและสารอันตราย ประกอบด้วย
 1. มีการจัดทำรายการสารอันตรายที่มีการเก็บและใช้งานอยู่ในปัจจุบันและมีการตรวจสอบจำนวนอย่างสม่ำเสมอ
 2. มีคู่มือความปลอดภัยในการใช้งานและแสดงข้อมูลพื้นฐานที่ต้องทราบเกี่ยวกับสารอันตราย ผลกระทบต่อสุขภาพและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่ตามมาเมื่อมีการใช้สารอันตรายเหล่านั้น
 3. มีการจัดระบบการจัดเก็บสารเคมีอย่างปลอดภัย เช่น มีการติดป้ายชื่อสารเคมี บรรจุหีบห่ออย่างแน่นหนาและกำหนดรายการสารที่ต้องเก็บไว้เฉพาะที่ เป็นต้น
 4. มีการตรวจสอบว่าสารอันตรายได้รับอนุญาตให้ใช้ได้ตามกฎหมาย เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง LPG แอมโมเนีย เป็นต้น
 5. มีการตรวจสอบและรักษาสภาพการใช้งานของเครื่องทำความเย็นและเครื่องปรับอากาศให้มี การปล่อยก๊าซ CFC และ HCFC น้อยที่สุด
 6. หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีหรือสารอันตรายในสถานประกอบการ เช่น
 - 6.1 เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของสารฟอกขาวในปริมาณน้อย (เช่น กระจาดชำระ ตะเกียบ เป็นต้น)
 - 6.2 มีการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดแมลง ยากำจัดวัชพืช

6.3 มีการใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมีในการบำรุงสวน

6.4 มีการใช้พืช (ตะไคร้หอม) หรือสารสกัดจากธรรมชาติ ฯลฯ ในการกำจัดแมลงรบกวน (ยุงแมลงวัน แมลงต่าง ๆ) แทนการใช้สารเคมี

6.5 ผู้ประกอบการในธุรกิจที่พักมีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชนโดยรอบและสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

แนวปฏิบัติที่ 3

- ให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวม เช่น การศึกษา สุขอนามัย น้ำอุปโภค-บริโภค ความสะอาด เป็นต้น
- ให้การสนับสนุนแก่ชุมชนท้องถิ่นที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตท้องถิ่นทั้งในรูปแบบเงินและวัสดุอุปกรณ์
- มีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการกำหนดทิศทางและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
- ให้การสนับสนุนแก่ชุมชน จัดทำกฎกติกาหรือจรรยาบรรณสำหรับการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม และลดการใช้พลังงานในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน
- สนับสนุนชุมชนให้ได้รับการฝึกอบรมด้านความรู้และทักษะการบริหารจัดการและให้บริการทางการท่องเที่ยวรวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถขายเป็นสินค้า/ของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของชุมชน เช่น อาหาร/เครื่องดื่ม เครื่องหัตถกรรม ศิลปะการแสดง เป็นต้น
- มีการจ้างงานโดยคนท้องถิ่นเข้าทำงานในสถานประกอบการในหน้าที่ต่าง ๆ และจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะตามความจำเป็น
- ให้ความเท่าเทียมเสมอภาคในเรื่องการจ้างงานโดยเฉพาะผู้หญิง และชนกลุ่มน้อย หลีกเลี่ยงการใช้แรงงานเด็ก
- ให้ความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน/คุ้มครองแรงงานและจ่ายค่าจ้างในอัตราที่เพียงพอกับการดำรงชีวิต
- รับซื้อสินค้าจากท้องถิ่นเท่าที่สามารถจะกระทำได้ และให้ราคาที่เป็นธรรม
- มีการใช้บริการของชุมชนท้องถิ่น เช่น ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก พาหนะขนส่ง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น
- การให้บริการพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ เช่น น้ำอุปโภค ไฟฟ้า สุขอนามัยความปลอดภัย ฯลฯ ต้องไม่สร้างความเดือดร้อนหรือเป็นปัญหาต่อชุมชนใกล้เคียง

ดังนั้น หากผู้ประกอบการไม่ว่าจะอยู่ในภาคส่วนใดในธุรกิจการท่องเที่ยว หากนำสิ่งเหล่านี้ไปปฏิบัติก็สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ นอกเหนือจากการบริการที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

Green Attraction: แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการตามกรอบนโยบายและการดำเนินงานใน ทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ความระมัดระวังหรือ มีปณิธาน (Commitment) อย่างชัดเจนในการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างถูกวิธี ในฐานะของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว การนำแนวคิด 7 Greens ไปใช้ในการบริการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวของตนเอง ก็คงต้องหันมาใส่ใจในเรื่องของการบริการจัดการพื้นที่ โดยนำหลักการต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการเคารพธรรมชาติ ฯลฯ เข้ามาใช้ให้มากขึ้น นอกเหนือจากการคำนึงถึงการสร้างจุดสนใจเพื่อดึงดูดจำนวนนักท่องเที่ยวและการเพิ่มการจับจ่ายของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้สำหรับภาคส่วนต่างๆคือ

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แนวปฏิบัติที่ 1 พัฒนาหรือปรับปรุงระบบการบริหารจัดการแหล่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการ

- กำหนดนโยบาย มีปณิธาน และแผนงานที่ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมทั้งการหลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทนการปฏิบัติที่เป็นสาเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย/อนุสัญญา/ข้อตกลงระหว่างประเทศ และกฎระเบียบในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- บุคลากรหรือพนักงานที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ และทักษะในการปฏิบัติเกี่ยวกับ การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และวิธีปฏิบัติที่หลีกเลี่ยง/ลดละ/ทดแทนการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- มีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยว ตามศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม และคุณค่าประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว เช่น ใช้แนวคิดช่วงชั้นโอกาสทางการท่องเที่ยว (ROS) สำหรับแหล่งธรรมชาติ ใช้แนวคิดการแบ่งโซนทางประวัติศาสตร์สำหรับแหล่งโบราณสถาน เป็นต้น

- การออกแบบ/ก่อสร้างอาคารและระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบ/ก่อสร้างที่ยั่งยืน (Sustainable design/construction) และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และคนพิการสามารถมาใช้ได้โดยสะดวกและปลอดภัยและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- จัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว/นันทนาการ ที่ให้ความเพลิดเพลิน/สนุกสนานและให้โอกาสในการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นต้องสอดคล้องกับคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด

- มีการกำหนดขีดความสามารถรองรับได้ (carrying capacity) ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านจำนวน นักท่องเที่ยว (ต่อวัน ต่อเดือน หรือต่อปี) ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง และการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ/สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

- สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด และต้องไม่สัญญาเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้นักท่องเที่ยว โดยไม่สามารถกระทำได้จริง

- กำหนดระเบียบหรือข้อควรปฏิบัติ การใช้พื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวโดยมีการแจ้งหรือชี้แจง ให้นักท่องเที่ยวรับทราบในโอกาสแรกที่เดินทางมาถึง

- มีข้อมูลและบริการการสื่อความหมาย (Interpretation) เกี่ยวกับพื้นที่คุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ๆ ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งคำอธิบายขอความร่วมมือให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเหมาะสมด้วย

- มีการประเมิน/ตรวจวัด ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่จำเป็นตามความเหมาะสม

แนวปฏิบัติที่ 2 การปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดย

- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนา/ก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า/ของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่ทำหายาก หรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง เช่น เปลือกหอย ปะการัง กัลปังหา เป็นต้น

- ใช้ชนิดพันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่ง และฟื้นฟูภูมิทัศน์ พร้อมหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น (Alien Species) มาปลูกในพื้นที่ หรือนำสัตว์ต่างถิ่นมาปล่อยหรือเลี้ยงในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่อนุรักษ์ประเภทอื่น ๆ

- การนำสัตว์ป่ามาใช้แสดงให้นักท่องเที่ยวชม (เช่น ช้าง นก โลมา ฯลฯ) จะต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง และการเลี้ยงดูสัตว์จะต้องให้เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อกำหนดของทางราชการ
- ไม่มีการกักขังสัตว์ป่า ยกเว้นกฎหมายจะอนุญาต และต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม สัตว์ป่าหวงห้ามหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ควรมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลจัดการ
- ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ และการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่เป็นการรบกวน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติน้อยที่สุด
- ปลูกเสริมต้นไม้ท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ สร้างความร่มรื่น และช่วยดูดซับ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่เสื่อมโทรมสองข้างถนน และโซนบริการ
- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวัสดุก่อสร้าง อาหาร สินค้าทุน และสิ่งอุปโภค-บริโภคต่าง ๆ ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้หรือย่อยสลายยาก และสินค้าที่ใช้ครั้งเดียว แล้วทิ้งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก
- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานทุกชนิด ทุกประเภท รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมพร้อมทั้งใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น
- มีการตรวจวัดการใช้น้ำ รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำโดยรวม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว ที่มีแนวโน้มว่าจะขาดแคลนน้ำจืด ตัวอย่าง เช่น แหล่งท่องเที่ยว ตามชายฝั่ง ทะเล และเกาะ เป็นต้น
- จัดให้มียานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยวที่ปลอดคาร์บอน หรือปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยที่สุด สำหรับใช้บริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางเข้ามาถึงพื้นที่ เช่น มีบริการรถจักรยาน หรือระบบขนส่งมวลชนลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ พร้อมทั้งมี กระบวนการ และวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านั้น
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้ง (waste water) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีบ่อบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้น่ากลับมาใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างเรือ เป็นต้น

- มีการจัดการของเสียและขยะ (solid waste) ตั้งแต่เรื่องการผลิตปริมาณของเสียและขยะให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยกขยะของเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด

- ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิด ได้แก่ ยากำจัดวัชพืช สีทาบ้าน น้ำยาฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำและน้ำยาทำความสะอาดให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามทดแทนโดยการใช้สารที่ไม่มีพิษมีภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

- ลดมลภาวะทางเสียงและแสง มลภาวะอันเกิดจากน้ำไหลบ่าหน้าดิน การกัดเซาะพังทลายของดินการใช้สารประกอบที่ทำลายโอโซน และสารพิษตกค้างในอากาศและดิน

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การปฏิบัติของเจ้าของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาจจัดให้มีการถ่ายทอดสืบสานและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น แยกเป็นแนวทางการปฏิบัติได้คือ

- ขอความร่วมมือจากผู้รู้ หรือผู้ทรงภูมิปัญญาของท้องถิ่นช่วยถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมประเพณีอันดีงามของเผ่าพันธุ์และภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีคุณค่าให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ได้ยึดปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง

- ชุมชนมีความภาคภูมิใจและหวงแหนในวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยรวมใจกัน เพื่อสืบสานและรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม เช่น จัดตั้งกลุ่ม/องค์กรขึ้นรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ เป็นต้น

- มีความเข้าใจและเกิดความตระหนักถึงการนำวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกชุมชน และกระทำด้วยความระมัดระวัง

- กิจกรรมท่องเที่ยวรวมถึงการแสดงต่าง ๆ ที่จัดให้นักท่องเที่ยวชมต้องสะท้อนถึงความเป็นจริงของ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่น ควรหลีกเลี่ยงการแสดงใด ๆ ที่อาจ สร้างผลกระทบแก่จิตใจ หรือขัดต่อประเพณี หรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น

- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

- ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับศิลปะ และสถาปัตยกรรมพื้นบ้านในการออกแบบและตกแต่งอาคาร สถานที่ รวมถึงการจัดเตรียมอาหารและบริการอื่น ๆ

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของชุมชนของแหล่งท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติที่ 1 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและการปล่อยก๊าซเรือน

กระจก

- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนา/ก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า/ของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง เช่น เปลือกหอย ปะการัง กัลฉ่ายไม้ป่า เป็นต้น
- ใช้ชนิดพันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่ง และฟื้นฟูภูมิทัศน์ พร้อมหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น (Alien species) มาปลูกในพื้นที่ หรือนำสัตว์ต่างถิ่นมาปล่อยหรือเลี้ยงในพื้นที่
- การนำสัตว์ป่ามาใช้แสดงให้นักท่องเที่ยวชม (เช่น ช้าง นก โลมา ฯลฯ) จะต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง และการเลี้ยงดูสัตว์จะต้องให้เป็นไปตามระเบียบ หรือ ข้อกำหนดของทางราชการ
- ไม่มีการกักขังสัตว์ป่า ยกเว้นกฎหมายจะอนุญาต และต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมสัตว์ป่าหวงห้ามหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ควรมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลจัดการ
- ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ และการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่เป็นการรบกวน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติน้อยที่สุด
- ปลูกเสริมต้นไม้ท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ สร้างความร่มรื่น และช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่เสื่อมโทรมสองข้างถนน และโซนบริการ
- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวัสดุก่อสร้าง สินค้าทุน อาหาร และสิ่งอุปโภค-บริโภคต่าง ๆ
- ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ หรือย่อยสลายยาก และสินค้าที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก
- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานทุกชนิด ทุกประเภท รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมพร้อมทั้งใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น

- มีการตรวจวัดการใช้ น้ำ รุ้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำโดยรวม โดยเฉพาะชุมชนที่มีแนวโน้มว่าจะขาดแคลนน้ำจืด ตัวอย่าง เช่น ชุมชนตามชายฝั่ง ทะเล และ เกาะ เป็นต้น
- จัดให้มียานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยวที่ปลอดคาร์บอน หรือปล่อยก๊าซคาร์บอน น้อยที่สุด สำหรับใช้บริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางเข้ามาถึงพื้นที่ เช่น มีบริการรถจักรยาน หรือระบบขนส่งมวลชนลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ พร้อมทั้ง กระบวนการ และวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านี้
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้ง (waste water) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีบำบัด น้ำเสียที่ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้น่ากลับมาใช้ เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างเรือ เป็นต้น
- มีการจัดการของเสียและขยะ (solid waste) ตั้งแต่เรื่องการผลิตปริมาณของเสียและ ขยะ ให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยก ขยะของเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด
- ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิด ได้แก่ ยากำจัดวัชพืช สีทาบ้าน และน้ำยา ทำความสะอาดให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามทดแทนโดยการใช้สารที่ไม่มีพิษมีภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม
- ลดมลภาวะทางเสียงและแสง มลภาวะอันเกิดจากน้ำไหลบ่าหน้าดิน การกัดเซาะ พังทลายของดินการใช้สารประกอบที่ทำลายโอโซน และสารพิษตกค้างในอากาศและดิน

แนวปฏิบัติที่ 2 การปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษา มรดกทางวัฒนธรรม และสร้างผลกระทบ ที่น้อยที่สุด

- ป้องกัน รักษา และทำนุบำรุงสถานที่และมรดกทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการป้องกัน รักษา และทำนุบำรุงสถานที่และมรดก ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น พร้อมเปิดให้คน ท้องถิ่นเข้าถึงสถานที่และมรดกดังกล่าวได้
- สอดส่องและควบคุมไม่ให้มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุ โดย ผิดกฎหมาย หรือไม่ได้รับอนุญาต

- ไม่จัดแสดง/ไม่สนับสนุนให้มีการแสดงในลักษณะใด ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบ หรือขัดต่อประเพณีหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น
- ใช้ศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นของท้องถิ่น ในการออกแบบ ตกแต่ง อาคารสถานที่ รวมถึงการจัดเตรียมอาหารและสิ่งอื่น ๆ ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส และเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด พร้อมกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกเหล่านั้น

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของผู้ประกอบการที่พัก

แนวปฏิบัติที่ 1 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนา/ก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า/ของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง เช่น เปลือกหอย ปะการัง กัลฉวยไม้ป่า เป็นต้น
- ใช้ชนิดพันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่ง และฟื้นฟูภูมิทัศน์ พร้อมหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น (alien species) มาปลูกในพื้นที่ หรือนำสัตว์ต่างถิ่นมาปล่อยหรือเลี้ยงในพื้นที่
- การนำสัตว์ป่ามาใช้แสดงให้นักท่องเที่ยวชม (เช่น ช้าง นก โลมา ฯลฯ) จะต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง และการเลี้ยงดูสัตว์จะต้องให้เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อกำหนดของทางราชการ
- ไม่มีการกักขังสัตว์ป่า ยกเว้นกฎหมายจะอนุญาต และต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม สัตว์ป่าหวงห้ามหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ควรมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลจัดการ
- ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ และการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่เป็นการรบกวน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติน้อยที่สุด
- ปลูกเสริมต้นไม้ท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ สร้างความร่มรื่น และช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณโซนบริการ
- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวัสดุก่อสร้าง สินค้าทุน อาหาร และสิ่งอุปโภค-บริโภคต่าง ๆ

- ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ หรือย่อยสลายยาก และสินค้าที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก
 - มีการตรวจวัดการใช้พลังงานทุกชนิด ทุกประเภท รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมพร้อมทั้งใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น
 - มีการตรวจวัดการใช้น้ำ รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำโดยรวม
 - จัดให้มียานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยวที่ปลอดคาร์บอน หรือปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยที่สุด สำหรับใช้บริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางเข้ามาถึงพื้นที่ เช่น มีบริการรถจักรยาน หรือระบบขนส่งมวลชนลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - มีการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ พร้อมทั้งมีกระบวนการ และวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านั้น
 - มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้ง (waste water) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีบ่อบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้อีกก็นำกลับมาใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างเรือ เป็นต้น
 - มีการจัดการของเสียและขยะ (solid waste) ตั้งแต่เรื่องการลดปริมาณของเสียและขยะ ให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยกขยะของเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด
 - ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิด ได้แก่ ยากำจัดวัชพืช สีทาบ้าน น้ำยาฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำ และน้ำยาทำความสะอาดให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามทดแทนโดยการใช้สารที่ไม่มีพิษภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม
 - ลดมลภาวะทางเสียงและแสง มลภาวะอันเกิดจากน้ำไหลป่าหน้าดิน การกัดเซาะพังทลายของดินการใช้สารประกอบที่ทำลายโอโซน และสารพิษตกค้างในอากาศและดิน
- แนวปฏิบัติที่ 2** มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้านสังคม และเศรษฐกิจแก่ชุมชนโดยรอบ โดยลดการเกิดผลกระทบทางลบให้น้อยที่สุด
- ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนโดยรอบ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และให้บริการทางการท่องเที่ยว
 - ให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาด้านสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวม เช่น การศึกษา สุขอนามัย น้ำอุปโภค-บริโภค ความสะอาด เป็นต้น

- จ้างคนท้องถิ่นเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ และจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะตามความจำเป็น
- รับซื้อสินค้า และการบริการจากท้องถิ่นเท่าที่สามารถจะกระทำได้และให้ราคาที่เป็นธรรม
- ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายย่อย หรือร้านค้ารายย่อยในชุมชน และการบริการที่มีความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลิตภัณฑ์และการบริการซึ่งทำมาจากวัตถุดิบ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น อาหาร/เครื่องดื่ม เครื่องหัตถกรรม ศิลปะการแสดง ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น
- ให้การสนับสนุนชุมชน จัดทำกฎกติกา หรือจรรยาบรรณ สำหรับการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ของชุมชนรวมทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อม และลดการใช้พลังงานในชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่จำเป็น
- ต่อต้านการทำประโยชน์เชิงพาณิชย์กับคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก และเยาวชน เช่น การใช้แรงงาน การค้าประเวณี เป็นต้น
- ให้ความเท่าเทียมและเสมอภาคในเรื่องการจ้างงานผู้หญิง และชนกลุ่มน้อย หลีกเลี่ยงการใช้แรงงานเด็ก
- ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงาน/คุ้มครองแรงงาน และจ่ายอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- การให้บริการพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น น้ำอุปโภค-บริโภค ไฟฟ้า ความปลอดภัย สุขอนามัย ฯลฯ ต้องไม่สร้างความเดือดร้อน หรือเป็นปัญหาต่อชุมชนใกล้เคียง

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว

- แนวปฏิบัติที่ 1** มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนา/ก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรม พหุกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
 - ไม่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้า/ของที่ระลึกที่ทำจากทรัพยากรธรรมชาติที่หายากหรือกำลังสูญพันธุ์หรือมีแนวโน้มลดน้อยลง เช่น เปลือกหอย ปะการัง กัลฉวยไม้ป่า เป็นต้น
 - ใช้ชนิดพันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่ง และฟื้นฟูภูมิทัศน์ พร้อมหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น (alien species) มาปลูกในพื้นที่ หรือนำสัตว์ต่างถิ่นมาปล่อยหรือเลี้ยงในพื้นที่

- การนำสัตว์ป่ามาใช้แสดงให้นักท่องเที่ยวชม (เช่น ช้าง นก โลมา ฯลฯ) จะต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง และการเลี้ยงดูสัตว์จะต้องให้เป็นไปตามระเบียบ หรือ ข้อกำหนดของทางราชการ
- ไม่มีการกักขังสัตว์ป่า ยกเว้นกฎหมายจะอนุญาต และต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม สัตว์ป่าหวงห้ามหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ควรมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลจัดการ
- ให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ และการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่เป็นการรบกวน หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติน้อยที่สุด
- ปลูกเสริมต้นไม้ท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ สร้างความร่วมมือ และช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวัสดุก่อสร้าง สินค้าทุน อาหาร และสิ่งอุปโภค-บริโภคต่าง ๆ
- ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ หรือย่อยสลายยาก และสินค้าที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก
- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานทุกชนิด ทุกประเภท รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมพร้อมทั้งใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น
- มีการตรวจวัดการใช้น้ำ รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำโดยรวม
- จัดให้มียานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยวที่ปลอดภัยคาร์บอน หรือปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยที่สุด สำหรับใช้บริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางเข้ามาถึงพื้นที่ เช่น มีบริการรถจักรยาน หรือระบบขนส่งมวลชนลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ พร้อมทั้งมีกระบวนการ และวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านี้
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้ง (waste water) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้อีกก็นำกลับมาใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างเรือ เป็นต้น

- มีการจัดการของเสียและขยะ (solid waste) ตั้งแต่เรื่องการลดปริมาณของเสียและขยะให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยกขยะของเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด
- ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิด ได้แก่ ยากำจัดวัชพืช สีทาบ้าน น้ำยาฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำและน้ำยาทำความสะอาดให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามทดแทนโดยการใช้สารที่ไม่มีพิษมีภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม
- ลดมลภาวะทางเสียงและแสง มลภาวะอันเกิดจากน้ำไหลบ่าหน้าดิน การกัดเซาะพังทลายของดินการใช้สารประกอบที่ทำลายโอโซน และสารพิษตกค้างในอากาศและดิน

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการรักษา มรดกทางวัฒนธรรม และสร้างผลกระทบที่น้อยที่สุด

- ป้องกัน รักษา และทำนุบำรุงสถานที่และมรดกทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และสิ่งที่เป็นความเชื่อของท้องถิ่น
- สอดส่องและควบคุมไม่ให้มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุ และทางวัฒนธรรมโดยผิดกฎหมาย หรือไม่ได้รับอนุญาต
- ไม่จัดแสดง/ไม่สนับสนุนให้มีการแสดงในลักษณะใด ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบ หรือขัดต่อประเพณีหรือความเชื่อของคนในท้องถิ่น
- ใช้ศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นของท้องถิ่น ในการออกแบบ ตกแต่ง อาคารสถานที่ รวมถึงการจัดเตรียมอาหารและสิ่งอื่น ๆ ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัส และเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด พร้อมกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดก เหล่านั้น

แนวปฏิบัติที่ 3 มีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้านสังคม และเศรษฐกิจแก่ชุมชนโดยรอบ และเกิดผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

- ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนโดยรอบ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และให้บริการทางการท่องเที่ยว
- ให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาด้านสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวม เช่น การศึกษา สุขอนามัย น้ำอุปโภค-บริโภค ความสะอาด เป็นต้น
- จ้างคนท้องถิ่นเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ และจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะตามความจำเป็น

- รับซื้อสินค้า และการบริการจากท้องถิ่นเท่าที่สามารถจะกระทำได้และให้ราคาที่เป็นธรรม
- ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายย่อย หรือร้านค้ารายย่อยในชุมชน และการบริการที่มีความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลิตภัณฑ์และการบริการซึ่งทำมาจากวัตถุดิบ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น อาหาร/ เครื่องดื่ม เครื่องหัตถกรรม ศิลปะการแสดง ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น
- ให้การสนับสนุนชุมชน จัดทำกฎ กติกา หรือจรรยาบรรณ สำหรับการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ของชุมชนรวมทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อม และลดการใช้พลังงานในชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่จำเป็น
- ต่อต้านการทำประโยชน์เชิงพาณิชย์กับคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก และเยาวชน เช่น การใช้แรงงาน การค้าประเวณี เป็นต้น
- ให้ความเท่าเทียมและเสมอภาคในเรื่องการจ้างงานผู้หญิง และชนกลุ่มน้อย หลีกเลี่ยงการใช้แรงงานเด็ก
- ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงาน/คุ้มครองแรงงาน และจ่ายอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- การให้บริการพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น น้ำอุปโภค- บริโภค ไฟฟ้า ความปลอดภัย สุขอนามัย ฯลฯ ต้องไม่สร้างความสะดวกรื้อถอน หรือเป็นปัญหาต่อชุมชนใกล้เคียง
- เผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและการรักษาสีงแวดล้อมอย่างยั่งยืนในระยะยาวแก่ชุมชนโดยรอบอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

การสร้าง แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ในฐานะของผู้ประกอบการด้านสปา

แนวปฏิบัติคือ ให้มีการมุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- มีการป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนา/ก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งจากผู้ประกอบการนำเที่ยว กิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- ใช้ชนิดพันธุ์พืชท้องถิ่นในการตกแต่ง และฟื้นฟูภูมิทัศน์ พร้อมหลีกเลี่ยงการนำชนิดพันธุ์พืชต่างถิ่น (alien species) มาปลูกในพื้นที่ หรือนำสัตว์ต่างถิ่นมาปล่อยหรือเลี้ยงในพื้นที่
- ปลูกเสริมต้นไม้ท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ สร้างความร่มรื่น และช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่ล้อมโถงสองข้างถนน และโชนบริการ

- มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งวัสดุก่อสร้าง สินค้าทุน อาหาร และสิ่งอุปโภค-บริโภคต่าง ๆ
- ลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ หรือย่อยสลายยาก และสินค้าที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก
- มีการตรวจวัดการใช้พลังงานทุกชนิด ทุกประเภท รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้พลังงานโดยรวมพร้อมทั้งใช้พลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น
- มีการตรวจวัดการใช้น้ำ รู้แหล่งที่มาและมีมาตรการลดปริมาณการใช้น้ำโดยรวม
- จัดให้มียานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยวที่ปลอดภัยคาร์บอน หรือปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยที่สุด สำหรับใช้บริการแก่นักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางเข้ามาถึงพื้นที่ เช่น มีบริการรถจักรยาน หรือระบบขนส่งมวลชนลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- มีการตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งที่มาต่าง ๆ ภายในพื้นที่ พร้อมทั้งมีกระบวนการ และวิธีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านี้
- มีการบำบัดน้ำเสียและน้ำทิ้ง (waste water) อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานก่อนปล่อยลงลำห้วย แม่น้ำ หรือทะเล และหากกระทำได้อีกก็นำกลับมาใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ล้างเรือ เป็นต้น
- มีการจัดการของเสียและขยะ (solid waste) ตั้งแต่เรื่องการผลิตปริมาณของเสียและขยะให้น้อยที่สุดโดยเฉพาะของเสียและขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ไปจนถึงการแยกขยะของเสียและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกน้อยที่สุด
- ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายทุกชนิด ได้แก่ ยากำจัดวัชพืช สีทาบ้าน น้ำยาฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำและน้ำยาทำความสะอาดให้เหลือน้อยที่สุด และพยายามทดแทนโดยการใช้สารที่ไม่มีพิษมีภัยต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

ขณะที่ปัจจุบันแนวโน้มการท่องเที่ยวของคนไทยและชาวต่างชาติเองก็ดูเหมือนจะสนับสนุนแนวคิดสีเขียวนี้ ดังจะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สถานที่ท่องเที่ยวที่เน้นการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมผสาน ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมในเรื่องของสิ่งแวดล้อมได้รับความนิยมน่าขึ้นเป็นลำดับ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด อย่างเช่นแหล่งท่องเที่ยวใกล้กรุงเทพฯ อย่างที่อำเภอวังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา กระแสที่ทำให้นักท่องเที่ยวจากเมืองใหญ่หลั่งไหลสู่อำเภอเล็ก ๆ อย่างวังน้ำเขียวนั้นก็คือ ความบริสุทธิ์ของ

ธรรมชาติ การได้เรียนรู้และทดลองใช้ชีวิตที่ช้าลง หรือวิถีชีวิตแบบ Slow life ซึ่งนอกจากจะดีต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่ปฏิบัติแล้ว วิถีชีวิตแบบนี้ก็ต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

และความสำเร็จที่เกิดขึ้นในอำเภอวังน้ำเขียว นั้น ก็เรียกได้ว่าเกิดจากการจัดการของคนในท้องถิ่น แม้บางส่วนจะเป็นคนจากเมืองใหญ่ที่ไปลงหลักปักฐานและสร้างชุมชนสีเขียวขึ้นในพื้นที่ก็ตาม แต่การจัดการแบบคนเมืองที่เข้าใจประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการนำเอาหลักคิด ลดการใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงใช้ให้น้อย(ลง) เข้ามาเป็นแนวคิดในการจัดการชุมชนพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งพักอาศัยและแหล่งท่องเที่ยวไปด้วยในตัวนั้น ก็ทำให้เกิดเป็นกระแสที่ส่งต่อสู่คนในพื้นที่ตัวจริง ทำให้การจัดการพื้นที่โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การไม่ก่อกมลพิษให้กับผืนดินให้มากกว่าที่ควร การเพิ่มพื้นที่สีเขียว นอกจากจะดึงดูดผู้คนให้เดินทางเข้ามามากขึ้นทุกวันแล้ว พื้นที่วังน้ำเขียวเองก็มีความยั่งยืนทางนิเวศน์ จนอาจเรียกได้ว่า นี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบที่ได้รับความสำเร็จเพราะความที่ชุมชนใช้วิถีของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างงดงาม

Green Plus: ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จิตอาสา พาโลกสดใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

การแสดงออกของบุคคล กลุ่มบุคคลและองค์กรในการสนับสนุนร่างกาย หรือสติปัญญา หรือบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อร่วมมือดำเนินการในการปกป้องรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่ช่วยลดภัยคุกคามอันเกิดจากภาวะโลกร้อน

หลักสามประการที่จะบอกความเป็นคนสีเขียวอย่างแท้จริงก็เห็นจะเป็นคำว่า Reduce reuse recycle หรือจะแปลกว่าลด ละ เลิก และนำกลับมาใช้ใหม่ก็เรียกได้ว่าครบองค์ของความเป็นคนสีเขียวตัวจริงเสียงจริง และคำสามคำนี้ก็สามารถใช้ได้ทั้งในฐานะปัจเจก คือการลดการใช้สิ่งของเท่าที่จำเป็น ละปริมาณสิ่งของที่คิดว่าเกินพอดี เลิกหากคิดว่าสิ่งของนั้นไม่จำเป็นต่อชีวิต และหากนำสิ่งที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ได้ ก็ถือว่าคุณเป็นคนสีเขียวได้เต็มร้อยทีเดียว เช่นเดียวกัน หากคุณเป็นคนที่อยู่ในฐานะผู้ประกอบการทางด้านการท่องเที่ยว ที่นำหลักการนี้มาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจด้วย หรือคุณจะเป็นคนในชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น คำนี้ก็ให้นำมาปฏิบัติได้ให้ผลไม่ต่างกัน และหากการนำสิ่งใดกลับมาใช้ใหม่ โดยใส่ความคิดสร้างสรรค์เข้าไปผสมด้วยแล้วละก็ ไม่แน่ว่าคุณอาจจะได้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่อาจมีรางวัลติดไม้ติดมือกลับมาไม่มากก็น้อย แต่อย่างน้อย ๆ ก็คือ คุณสามารถลดต้นทุนของชีวิต และลดต้นทุนของทรัพยากรธรรมชาติได้ไปพร้อม ๆ กันทีเดียว

การสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้ประกอบการด้าน ที่พัก

แนวปฏิบัติคือ มีส่วนร่วมหรือสนับสนุน การรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

- รมรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทุกระดับนำแนวทางและข้อปฏิบัติในการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และวิธีลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรหรือบริษัทไปปฏิบัติที่บ้านตามความเหมาะสม

- มีการรณรงค์ให้บุคคลทั่วไปและองค์กรต่าง ๆ บริจาคทุนทรัพย์ หรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ

1. ร่วมสมทบทุนปลูกต้นไม้/ปลูกป่าตามแหล่งต้นน้ำลำธารที่เสื่อมโทรม หรือปลูกพืชที่เป็นอาหารของสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งจะช่วยลดก๊าซ CO2 ควบคู่ไปด้วย

2. ร่วมบริจาคทุนทรัพย์ในกิจกรรมรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เช่น การปลูกต้นไม้เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ และให้ความร่มรื่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

3. ร่วมสมทบทุนหรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการสร้างปะการังเทียม และแหล่งที่อยู่อาศัยหรือที่หลบภัยของสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ

4. ช่วยจัดเก็บขยะตามแนวปะการัง ไซดหินและชายหาดต่าง ๆ ที่เป็นจุดท่องเที่ยว

5. ช่วยจัดเก็บและคัดแยกขยะตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน วัด โบราณสถาน ฯลฯ ตามแต่โอกาส

6. ช่วยวางแผน และพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืน

7. ช่วยบริจาควัสดุอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นโปรแกรมพิเศษ ที่ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในเขตทุรกันดาร หรือที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น บริจาคทุนทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บริจาคเสื้อผ้า เครื่องนอ น อาหารกระป๋อง-อาหารแห้ง เป็นต้น

การสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้ประกอบการ

ด้านสปลา

แนวปฏิบัติที่สามารถทำได้คือ การมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

- องค์กรหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ธรรมชาติให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทุกระดับนำแนวทางและข้อปฏิบัติในการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และวิธีลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรหรือบริษัทไปปฏิบัติที่บ้านตามความเหมาะสม

- มีการณรงค์ให้บุคคลทั่วไปและองค์กรต่าง ๆ บริจาคทุนทรัพย์ หรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ

1. ร่วมสมทบทุนปลูกต้นไม้/ปลูกป่าตามแหล่งต้นน้ำลำธารที่เสื่อมโทรม หรือปลูกพืชที่เป็นอาหาร ของสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งจะช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ควบคู่ไปด้วย

2. ร่วมบริจาคทุนทรัพย์ในกิจกรรมรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เช่น การปลูกต้นไม้เพื่อปรับปรุง สภาพภูมิทัศน์ และให้ความร่มรื่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

3. ร่วมสมทบทุนหรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการสร้างปะการังเทียม และแหล่งที่อยู่อาศัยหรือที่หลบภัยของสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ

4. ช่วยจัดเก็บขยะตามแนวปะการัง ชายหาดและชายหาดต่าง ๆ ที่เป็นจุดท่องเที่ยว

5. ช่วยจัดเก็บและคัดแยกขยะตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน

วัด โบราณสถาน ฯลฯ ตามแต่โอกาส

6. ช่วยวางแผน และพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืน

7. ช่วยบริจาควัสดุอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นโปรแกรมพิเศษ ที่ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นที่ดีมีโอกาส หรืออยู่ในเขตทุรกันดาร หรือที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น บริจาคทุนทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บริจาคเสื้อผ้า เครื่องนอน อาหารกระป๋อง-อาหารแห้ง เป็นต้น

การสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในฐานะผู้ประกอบการด้าน ธุรกิจท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติคือ บุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมหรือสนับสนุน การรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกชนิดต่าง ๆ

- องค์กรหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานทุกระดับนำแนวทางและข้อปฏิบัติในการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และวิถีลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรหรือบริษัทไปปฏิบัติที่บ้านตามความเหมาะสม
- มีการรณรงค์ให้บุคคลทั่วไปและองค์กรต่าง ๆ บริจาคทุนทรัพย์ หรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ
 - ร่วมสมทบทุนปลูกต้นไม้/ปลูกป่าตามแหล่งต้นน้ำลำธารที่เสื่อมโทรม หรือปลูกพืชที่เป็นอาหาร ของสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งจะช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ควบคู่ไปด้วย
 - ร่วมบริจาคทุนทรัพย์ในกิจกรรมรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เช่น การปลูกต้นไม้เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ และให้ความร่มรื่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น
 - ร่วมสมทบทุนหรือสละแรงกายหรือกำลังความคิดในการสร้างปะการังเทียม และแหล่งที่อยู่อาศัยหรือที่หลบภัยของสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ
 - ช่วยจัดเก็บขยะตามแนวปะการัง โขดหินและชายหาดต่าง ๆ ที่เป็นจุดท่องเที่ยว
 - ช่วยจัดเก็บและคัดแยกขยะตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน วัด โบราณสถาน ฯลฯ ตามแต่โอกาส
 - ช่วยวางแผน และพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืน
 - ช่วยบริจาควัสดุอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้แก่แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท
 - ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นโปรแกรมพิเศษ ที่ช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในเขตทุรกันดาร หรือที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น บริจาคทุนทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บริจาคเสื้อผ้า เครื่องนอน อาหารกระป๋อง-อาหารแห้ง เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่าง ๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน (Mc Intosh and Gieldner, 1984 อ้างอิงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง การอนุรักษ์ไม่ใช่การเก็บรักษาไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ให้ถูกกาลเทศะด้วย (นิวัตติ เรืองพานิช, 2542)

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้ให้ความหมายของ “อุทยานแห่งชาติ” หมายถึง พื้นที่ที่ดินที่ได้ถูกกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 6 ซึ่งกล่าวว่า “เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา และรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยประกาศพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งบริเวณที่กำหนดนี้ เรียกว่า อุทยานแห่งชาติ ทั้งนี้ ที่ดินที่ถูกกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ จะต้องไม่เป็นการสิทธิ์หรือถูกครอบครองโดยชอบด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่ไม่ใช่ทบวงการเมือง”

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติ ซึ่งมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร โดยจะต้องมีขนาดกว้างใหญ่เพียงพอ ที่จะคงสภาพความเป็นธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญภายใต้ระบบนิเวศที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ อุทยานแห่งชาติควรมีเอกลักษณ์ของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นทัศนียภาพอันงดงาม น้ำตก ถ้ำ และภูเขา หรือดอกไม้และสัตว์ป่านานาชนิด มีความเป็นหนึ่งของคุณค่าทางทรัพยากร มีความแปลกประหลาดและงดงามอย่างมาก หากพิจารณาอุทยานในแง่ของการเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ถือว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการรักษาเสถียรภาพระบบนิเวศวิทยา ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่อนุรักษ์เหล่านี้ ยังเป็นสถานที่ที่พิเศษที่สุดสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งความรู้ทางการศึกษา (สำนักงานโครงการจัดทำแผนแม่บทและการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, 2536, หน้า 17; Anan Nalampoon , 1987, p. 2)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านในครั้งนี้ เป็นการศึกษาทางสังคมศาสตร์ โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และได้ผสมการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการศึกษาที่นำเอาข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ กล่าวคือใช้ตัวเลขประกอบการวิเคราะห์ สรุปผล และการเสนอผลการศึกษาก็ออกมาเป็นตัวเลข เนื่องจากในการเก็บข้อมูลจำเป็นต้องมีนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาตินั้นมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมากจึงไม่สามารถใช้การสัมภาษณ์ได้ทั้งหมด จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเข้ามาช่วยเพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการจัดเก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม คือ

1. เจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ จากการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เลือกเฉพาะหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ รองหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ และนักวิชาการ อุทยานแห่งชาติ ละ 2 คน ทั้งหมด 7 แห่ง จำนวนทั้งหมด 14 คน
2. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน ผู้ศึกษาได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด จำนวน 146,217 คน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554) สามารถแสดงผลการคำนวณได้ดังนี้ (จิรภา แสนเกษม. 2545, หน้า 82-83)

$$\begin{aligned}
 \text{คำนวณขนาดตัวอย่าง} \quad n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\
 \text{โดย} \quad n &= \text{ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้} \\
 N &= \text{จำนวนประชากรที่ทราบค่า} \\
 e &= \text{ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05} \\
 n &= \frac{146,217}{1 + 146,217(0.05)^2} \\
 \text{ขนาดตัวอย่างทั้งหมดอย่างน้อย} &= 384 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บจริงที่ 400 คน และเพื่อให้ผลการศึกษาที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาสามารถใช้อธิบายกลุ่มประชากรเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง และเพื่อเป็นการเพิ่มความเที่ยงตรงของข้อสรุปที่จะได้รับจากตัวอย่าง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อจะได้เป็นการกระจายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทั่วทั้ง 7 อุทยานแห่งชาติ และไม่ให้มีการกระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมากเกินไป

การสุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประชาชนอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอุทยานแห่งชาติ ไม่น้อยกว่า 400 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ	ประชากร(คน)	สัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
อุทยานแห่งชาติศรีน่าน	48,233	33.00	132
อุทยานแห่งชาติดอยภูคา	44,413	30.37	121
อุทยานแห่งชาติขุนสถาน	21,936	15.00	60
อุทยานแห่งชาติแม่จริม	12,412	8.48	34
อุทยานชาตินันทบุรี	8,967	6.13	25
อุทยานแห่งชาติขุนน่าน	5,494	3.75	15
อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน	4,762	3.25	13
รวม	146,217	100.00	400

หลังจากทำการกำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละเขตพื้นที่ได้แล้ว ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะสุ่มประชากรในแต่ละเขตพื้นที่จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) ด้วยการเข้าไปชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวยาวไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านข้อเท็จจริง ข้อมูลความคิดเห็น และเจตคติ เพื่อหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อม
2. แบบสอบถาม เพื่อการศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

ตอนที่ 4 ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการ

ท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

เป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 5 หมายความว่า พึงพอใจมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายความว่า พึงพอใจมาก

ระดับคะแนน 3 หมายความว่า พึงพอใจปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายความว่า พึงพอใจน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายความว่า ไม่พึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม รวมทั้งจากการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการวิเคราะห์ และการแนะแนวทางที่เหมาะสม
2. การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เช่น แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสาร งานวิจัย หนังสือวารสาร บทความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักเพื่อใช้เป็นแนวทาง

ในการศึกษาศึกษา

3. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแผนของหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนา
4. รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน
5. การเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ได้จากการเก็บแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งรายงานเป็นเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยว ในรูปแบบการตีความค่าร้อยละของคะแนน ใช้อธิบายความเห็นของกลุ่มตัวอย่างในส่วนขอแบบสอบถามประเมินค่า
 - 2.2 ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยว พิจารณาความต้องการเพิ่มเติม คือ ต้องการและไม่ต้องการ ดังนั้นการแสดงค่าความต้องการจะแสดงเป็นค่าร้อยละ
 - 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบ ว่าแนวทางการพัฒนาจากข้อเสนอไปในทิศทางใดบ้าง และทำการอธิบายข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ข้อมูลจากการศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ซึ่งนำมาใช้ในการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน และการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน

ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักแรมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ 1) กิจกรรมเชิงนิเวศ เช่น การเดินป่า พบว่าเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากที่สุด มีความใกล้ชิดกับระบบนิเวศมากจากการที่นักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ป่า และมีความเสี่ยงสูงต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2) กิจกรรมกึ่งนิเวศ เช่น การส่องแก่ง พบว่าเป็นกิจกรรมที่มีความใกล้ชิดกับระบบนิเวศมากจากการที่นักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ป่า และมีความเสี่ยงสูงต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) กิจกรรมเพลิดเพลิน พักผ่อนและชมความงาม เช่น ชมทิวทัศน์ พบว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้เข้าไปในพื้นที่ป่า และมีความเสี่ยงน้อยต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 4) กิจกรรมทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เช่น การเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชน เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้เข้าไปรบกวนระบบนิเวศ 5) กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประชุมสัมมนา เป็นกิจกรรมที่มีความใกล้ชิดกับระบบนิเวศน้อยมาก มีความเสี่ยงน้อยต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง รูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ต่างกัน เมื่อพิจารณาจากการเข้าใช้พื้นที่ กิจกรรมเชิงนิเวศ และกิจกรรมกึ่งนิเวศ จะมีความใกล้ชิดกับระบบนิเวศในพื้นที่มาก มีความเสี่ยงสูงต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และยังพบว่าอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการที่เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านที่พักแรม คือ 1) บ้านพักรับรอง มีอยู่ 2 ลักษณะคือ บ้านพักถาวร มีลักษณะที่แข็งแรง สร้างจากปูนและไม้ มีเครื่องนอนให้บริการ สามารถนอนได้หลายคน และบ้านพักกึ่งถาวร ลักษณะคือ เป็นกระท่อมหลังเล็ก ๆ สร้างจากไม้ มีเครื่องนอนให้บริการ 2) เต็นท์ มีอยู่ 2 ขนาดด้วยกันคือ ขนาดนอนได้ 2 คน และขนาดนอน 3 ถึง 4 คน และเต็นท์ที่นักท่องเที่ยวนำมาเอง ซึ่งทางด้านอุทยานแห่งชาติมีลานกางเต็นท์ไว้คอยให้บริการ การจัดการที่พักแรมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านพบว่า ยังขาดมาตรการเกี่ยวกับการจัดการ

ด้านสิ่งแวดล้อม ขาดการสร้างความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมทำให้อาจเกิดความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากนักท่องเที่ยวได้

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละ เพศของนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	188	47.00
2) หญิง	212	53.00
รวม	400	100.00

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 212 คน ร้อยละ 53.00 เพศชาย จำนวน 188 คน ร้อยละ 47.00

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละ อายุของนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1) ต่ำกว่า 15 ปี	5	1.30
2) 16 – 25 ปี	52	13.00
3) 26 – 35 ปี	80	20.00
4) 36 – 45 ปี	96	24.00
5) 46 – 60 ปี	115	28.80
6) 60 ปีขึ้นไป	52	13.00
รวม	400	100.00

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า อายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว มีอายุอยู่ในช่วง 46 – 60 ปี ร้อยละ 28.80 รองลงคือ 36 – 45 ปี ร้อยละ 24.00

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละ การศึกษาของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
1) ประถม	75	18.80
2) มัธยม/อาชีวศึกษา	124	31.00
3) ปริญญาตรี	151	37.80
4) สูงกว่าปริญญาตรี	43	10.80
5) อื่นๆ ระบุ.....	5	1.30
รวม	400	100.00

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า การศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 37.80 รองลงมาคือ มัธยม/อาชีวศึกษา ร้อยละ 31.00 และระดับประถม ร้อยละ 18.80 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละ อาชีพของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
1) เกษตรกร	21	5.30
2) ธุรกิจส่วนตัว	70	17.50
3) แม่บ้าน	53	13.30
4) รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	121	30.30
5) พนักงานเอกชน	23	5.80
6) รับจ้างทั่วไป	57	14.30
7) นักเรียน / นักศึกษา	40	10.00
8) อื่นๆ (ระบุ).....	15	3.80
รวม	400	100.00

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 30.30 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 17.50 และอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 14.30 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน		
1) อุทยานแห่งชาติแม่จริม	60	15.00
2) อุทยานแห่งชาติขุนน่าน	59	14.80
3) อุทยานแห่งชาติขุนสถาน	49	12.30
4) อุทยานแห่งชาติดอยภูคา	93	23.30
5) อุทยานชาตินันทบุรี	50	12.50
6) อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน	43	10.80
7) อุทยานแห่งชาติศรีน่าน	46	11.50
รวม	400	100.00

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ร้อยละ 23.30 รองลงมาคือ อุทยานแห่งชาติแม่จริม ร้อยละ 15.00 และอุทยานแห่งชาติขุนน่าน ร้อยละ 14.80 ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว			
1) การบังคับใช้กฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติต่อนักท่องเที่ยว	2.50	1.22	น้อย
2) การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ	2.48	1.19	น้อย
3) การป้องกันดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ	3.24	1.01	ปานกลาง
4) การให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเจ้าหน้าที่	3.31	0.98	ปานกลาง
5) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับพื้นที่	3.50	0.81	มาก
6) จัดแบ่งพื้นที่ในแต่ละส่วนมีความเหมาะสม	3.65	0.93	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
7) มีการดูแลรักษาและทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบ	2.49	1.19	น้อย
8) มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้มาใช้บริการทราบ	3.26	1.13	ปานกลาง
9) มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน	4.20	0.78	มาก
10) การจัดระบบดูแล รักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม	3.66	1.16	มาก
11) มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน และเพียงพอ			
12) มีห้องน้ำ ห้องสุขา สะอาดเพียงพอ	2.75	0.93	ปานกลาง
13) ที่รองรับขยะวางไว้ในจุดที่เหมาะสมและเพียงพอ	3.32	0.72	ปานกลาง
14) เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยมีเพียงพอ	3.54	1.19	มาก
15) เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.72	1.10	มาก
16) กิจกรรมที่จัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจ	2.79	0.91	ปานกลาง
17) ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	3.21	0.82	ปานกลาง
18) กิจกรรมมีความดึงดูดใจ	3.65	0.79	มาก
19) ประเภทกิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสม	3.78	1.17	มาก
รวม	3.27	1.00	ปานกลาง

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ร้อยละ 4.20 รองลงมาคือ ประเภทกิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสม ร้อยละ 3.78 และเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 3.72

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม			
1) การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ	2.98	1.21	น้อย
2) มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.54	1.19	น้อย
3) ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียได้มาตรฐาน	3.44	1.01	มาก
4) จำนวนบุคลากรด้านบริการมีเพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่	3.81	0.98	มาก
5) การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	3.62	0.81	มาก
6) สภาพที่พักแรมสมบูรณ์ สะดวกสบาย	2.38	1.19	น้อย
7) ความสะอาดของที่พักแรม	3.59	1.13	มาก
8) การบริการที่พักได้มาตรฐาน	4.12	0.78	มาก
9) บริเวณทางเดินที่มีความเหมาะสม	3.64	0.94	มาก
10) มีที่พักแรมเพียงพอกับนักท่องเที่ยว	2.77	0.88	ปานกลาง
11) มาตรการรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ	3.33	1.17	ปานกลาง
12) มีมาตรการเกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม	3.59	1.21	มาก
รวม	3.32	1.04	ปานกลาง

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม การบริการที่พักได้มาตรฐาน ร้อยละ 4.12 รองลงมาคือ จำนวนบุคลากรด้านบริการมีเพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 3.81 และบริเวณทางเดินที่มีความเหมาะสม ร้อยละ 3.64 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
กิจกรรมการท่องเที่ยว

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว			
1. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิด 7 Greens	2.21	1.13	น้อย
2. สร้างทัศนคติ ให้ความรู้ ความเข้าใจในการลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจกซึ่งก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน	2.54	1.08	น้อย
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	3.32	1.06	ปานกลาง
4. นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.81	0.83	มาก
5. มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ผู้มาใช้บริการ ทราบ	3.86	0.91	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน	2.78	1.03	น้อย
7. มีการจัดระบบดูแล รักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม	3.59	1.17	มาก
8. มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน และเพียงพอ	4.51	0.88	มาก
9. ห้องน้ำ ห้องสุขา สะอาดเพียงพอ	3.63	0.95	มาก
10. กิจกรรมที่จัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจ	2.58	1.11	ปานกลาง
11. ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่จัดขึ้น	3.55	1.16	มาก
12. กิจกรรมปลูกต้นไม้กับนักท่องเที่ยว	3.97	0.93	มาก
รวม	3.36	1.02	ปานกลาง

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมปลูกต้นไม้กับนักท่องเที่ยว ร้อยละ
3.97 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้มาใช้บริการทราบ ร้อยละ
3.86 และนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 3.81 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พัก

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พัก			
1. การพัฒนาที่พักแรมตามแนวคิด 7 Greens	3.60	1.15	มาก
2. ที่พักแรมต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	2.01	1.08	น้อย
3. มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ	3.32	1.05	ปานกลาง
4. มีการจัดการด้านที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.25	0.91	น้อย
5. ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียได้มาตรฐาน	3.38	0.96	ปานกลาง
6. มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เกี่ยวกับการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม	3.50	0.87	มาก
7. มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	3.76	0.97	มาก
รวม	3.12	1.00	ปานกลาง

ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ ร้อยละ 3.76 รองลงมาคือ มีการพัฒนาที่พักแรมตามแนวคิด 7 Greens ร้อยละ 3.60 และมีการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เกี่ยวกับการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน ผลจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถนำแนวคิด 7 Greens มาประยุกต์ใช้ได้ โดยพิจารณาหาความสอดคล้องคือ 1) กิจกรรมเชิงนิเวศ เช่น การเดินป่า มีความสอดคล้องกับ 7 Greens 4 ด้าน คือ หัวใจสีเขียว (Green Heart) รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) และกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) 2) กิจกรรมกึ่งนิเวศ เช่น การล่องแก่ง มีความสอดคล้องกับ 7 Greens 4 ด้าน คือ หัวใจสีเขียว (Green Heart) รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) และกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) 3) กิจกรรมเพลิดเพลินพักผ่อนและชมความงาม เช่น ชมทิวทัศน์ มีความสอดคล้องกับ 7 Greens 3 ด้าน คือ รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) และกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) 4) กิจกรรมทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เช่น การเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชน มีความสอดคล้องกับ 7 Greens 3 ด้าน คือ ชุมชนสีเขียว (Green Community) รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) และกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) 5) กิจกรรม

อื่น ๆ เช่น การประชุมสัมมนา มีความสอดคล้องกับ 7 Greens 2 ด้าน คือ กิจกรรมสีเขียว (Green Activity) และด้านบริการสีเขียว (Green Service) ในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับ 7 Greens ด้านกิจกรรมสีเขียว (Green Activity)) มีแนวทางการพัฒนา คือ ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกลมกลืนและคุณค่าความโดดเด่นของทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องให้ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตแก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด ด้านที่พักแรม สามารถนำแนวคิด 7 Greens มาประยุกต์ใช้ได้ โดยพิจารณาหาความสอดคล้อง คือ ด้านการบริการสีเขียว (Green Service) มีแนวทางการพัฒนา คือ ควรปรับปรุงการจัดการและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติที่รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุด

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน และการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักแรมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน พบว่า มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แต่ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของการเป็นอุทยานแห่งชาติที่เป็นมิตรกับสีงแวดล้อม อย่างไรก็ตามอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักแรมให้เป็นมิตรกับสีงแวดล้อม โดยมีการจัดการรักษาคุณภาพสีงแวดล้อมไว้ทุกชั้นตอน นับแต่การเริ่มจัดเตรียมการเปิดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว การควบคุมการพัฒนาใด ๆ ที่จำเป็นต้องมี และการบำรุงรักษาฟื้นฟูสภาพภายหลังจากการท่องเที่ยวแล้ว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวคงสภาพความดึงดูดใจและระบบนิเวศต่อไป ทั้งนี้ต้องมีการจัดการที่เหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์และการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสีงแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน มีนักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 212 คน ร้อยละ 53.00 อายุของนักท่องเที่ยวที่เนทางมาเที่ยว มีอายุอยู่ในช่วง 46 – 60 ปี ร้อยละ 28.80 การศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 37.80 อาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 30.30 นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ร้อยละ 23.30 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน ร้อยละ 4.20 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม การบริการที่พักได้มาตรฐาน ร้อยละ 4.12 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมปลุกต้นไม้กับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 3.97 นักท่องเที่ยวมีความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม มีการจัดการด้าน

สิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสม และกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ ร้อยละ 3.76

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน กิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถนำแนวคิด 7 Greens มาประยุกต์ใช้ได้ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับแนวคิด 7 Greens ด้านกิจกรรมสีเขียว (Green Activity) ด้านที่พักแรม สามารถนำแนวคิด 7 Greens มาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับแนวคิด 7 Greens ด้านการบริการสีเขียว (Green Service) อย่างไรก็ตามควรพัฒนาเพิ่มในส่วนที่ไม่สอดคล้องด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน หัวใจสีเขียว (Green Heart) และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green Plus) เพื่อให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พึงตระหนักและระมัดระวังผลกระทบที่จะตามมาทุกครั้งที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีความรับผิดชอบในการร่วมรักษา

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาของ วาริชต์ มัชฌมบุรุษ (2555) จากกฎระเบียบในการเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย ได้ถูกกำหนดขึ้นมาปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าอยู่แล้ว ทำให้กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติ ถูกจัดขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ แต่บางจุดก็ยังมีขาดความรู้ความเข้าใจและมีความบกพร่องบาง จึงจำเป็นต้องมีการแนะนำเพิ่มเติมได้แก่

1. การวางผังขยะให้เหมาะสมและกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ขัดกับทัศนียภาพ
2. การเพิ่มป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักต่อนักท่องเที่ยว
3. การใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 และการเปลี่ยนมาใช้หลอดตะเกียบประหยัดไฟ หรือการการประหยัดพลังงานไฟฟ้าโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์)
4. การกระตุ้นให้มีจิตใจ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Heart) การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Green Activity) การคิดบวกหรือการร่วมทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานอื่น (Green Plus)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านนั้นแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิด 7 Greens อย่างไรก็ตามควรพัฒนาเพิ่มในส่วนที่ไม่สอดคล้องด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน หัวใจสีเขียว (Green Heart) เพื่อให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พึ่งตระหนักและระมัดระวังผลกระทบที่จะตามมาทุกครั้งที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green Plus) เพื่อให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ควรนำแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและที่พักที่รักษาสิ่งแวดล้อมไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ทางอุทยานแห่งชาติควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่ร่วมกันปฏิบัติเกี่ยวกับรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมทุกคน ควรมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะเพื่อให้เกิดการนำไปใช้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันที เพื่อเป็นการป้องกัน และรักษาสีเขียวในอุทยานแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง Low carbon City เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. การจัดทำคู่มือการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติ สีเขียว ให้แก่นักท่องเที่ยว (Do-Don't)
3. ควรศึกษาการกำหนด เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว โดยผ่านแนวความคิดทั้ง 7 Green และ Low Carbon
4. ควรอบรม โครงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนตามแนวความคิด 7 Green ระยะที่สอง โดยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ
5. ควรกำหนด เส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว โดยผ่านแนวความคิดทั้ง 7Green และ Low Carbon

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้โครงการปฏิญญารักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- พัฒน์มาศ วงศ์พัฒน์ศิริ. (2553). **แนวคิด 7 Greens การปรับตัวเพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ *กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.* (2553). **รายได้จากนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จำแนกตามประเทศ พ.ศ. 2546-2552.** สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2554, จาก: http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- Wikipedia. (2555). **การท่องเที่ยวในประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2555. จาก: th.wikipedia.org/wiki/การท่องเที่ยวในประเทศไทย#cite_ref-6.
- World Tourism Organization. (1998). **Guide for local authorities on developing sustainable tourism.** Madrid, Spain: Author.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติ

แบบสอบถามสัมภาษณ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักรักษาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน และศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักแรมที่รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่าน ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี พร้อมทั้งขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุขุม คงดิษฐ์

ผู้ศึกษา

สาขาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

1. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการที่พักรักษาสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักแรมที่รักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติควรเป็นอย่างไร

.....

.....

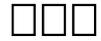
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย เพื่อการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว และที่พักแรมที่รักษาสิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนี้ โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

ตอนที่ 4 ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

ตอนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ (...) ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีพร้อมทั้งขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุขุม คงดิษฐ์

ผู้วิจัย

สาขาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 15 ปี

16 – 25 ปี

26 – 35 ปี

36 – 45 ปี

46 – 60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

ประถม

มัธยม/อาชีวศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ ระบุ.....

4. อาชีพ

เกษตรกร

ธุรกิจส่วนตัว

แม่บ้าน

รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

พนักงานเอกชน

รับจ้างทั่วไป

นักเรียน / นักศึกษา

อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านรู้จักและทราบข้อมูลของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านได้อย่างไร

- จากเพื่อนหรือคนรู้จัก
 จากนิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 บริษัททัวร์
 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 วิทยุ โทรทัศน์ / สื่อโฆษณาต่างๆ
 Internet / Social Media
 อื่นๆ (ระบุ).....

6. ท่านเคยมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติในจังหวัดน่านที่ไหนบ้าง

- อุทยานแห่งชาติแม่จริม
 อุทยานแห่งชาติขุนน่าน
 อุทยานแห่งชาติขุนสถาน
 อุทยานแห่งชาติดอยภูคา
 อุทยานชาตินันทบุรี
 อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน
 อุทยานแห่งชาติศรีน่าน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
1. การบังคับใช้กฎระเบียบของอุทยานแห่งชาติต่อนักท่องเที่ยว					
2. การได้มีประสบการณ์เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติ					
3. การป้องกันดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ					
4. การให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเจ้าหน้าที่					
5. กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับพื้นที่					
6. จัดแบ่งพื้นที่ในแต่ละส่วนมีความเหมาะสม					
7. มีการดูแลรักษาและทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบ					
8. มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้มาใช้บริการทราบ					

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
9. มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน					
10. มีการจัดระบบดูแล รักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม					
11. มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน และเพียงพอ					
12. มีห้องน้ำ ห้องสุขา สะอาดเพียงพอ					
13. ที่รองรับขยะวางไว้ในจุดที่เหมาะสมและเพียงพอ					
14. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยมีเพียงพอ					
15. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย ปฏิบัติงานอย่างมี ประสิทธิภาพ					
16. กิจกรรมที่จัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจ					
17. ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่จัดขึ้น					
18. กิจกรรมมีความดึงดูดใจ					
19. ประเภทกิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแรม

ที่พักแรม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
1. มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ					
2. มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม					
3. ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียได้มาตรฐาน					
4. จำนวนบุคลากรด้านบริการมีเพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่					
5. มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาล ที่เหมาะสมและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่					
6. สภาพที่พักแรมสมบูรณ์ สะดวกสบาย					
7. ความสะอาดของที่พักแรม					
8. การบริการที่พักได้มาตรฐาน					
9. บริเวณทางเดินที่มีความเหมาะสม					
10. มีที่พักแรมเพียงพอกับนักท่องเที่ยว					
11. มาตรการรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ					
12. มีมาตรการเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม					

ตอนที่ 4 ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิด 7 Greens					
2. สร้างทัศนคติ ให้ความรู้ ความเข้าใจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน					
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
4. นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
5. มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ผู้มาใช้บริการทราบ					
6. มีการจัดกิจกรรมพิเศษ เหมาะสมกับฤดูกาล โอกาส เวลา และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน					
7. มีการจัดระบบดูแล รักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม					
8. มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน และเพียงพอ					
9. มีห้องน้ำ ห้องสุขา สะอาดเพียงพอ					
10. กิจกรรมที่จัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจ					
11. ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่จัดขึ้น					
12. มีกิจกรรมปลูกต้นไม้กับนักท่องเที่ยว					

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	สุขุม คงดิษฐ์
วัน เดือน ปี เกิด	11 สิงหาคม 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดพะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ศศ.บ. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร

